

Carriage

The

Manufacturing School

Topical







NIK

AP

*[Handwritten signature]*

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ  
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΥΣΙΟΣ

ΚΑΙ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΜΥΚΟΝΙΩΝ

Ἡ μετὰ χειρας μελέτη ἱστορεῖ τριάκοντα ἐτῶν γεγονότα τῆς νήσου Μυκόνου τῶν ἐτῶν 1669—1700· ἀλλ' ἐν τῇ τριακονταετεί ταύτῃ ἱστορικῇ περιόδῳ περὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη ἔδρασαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νήσου οἱ Χῆοι μεγάλοι ἐρμηνεῖς καὶ σεκρετάριοι τῆς Ὀσμανιδῶν βασιλείας, ὁ Παναγιώτης Νικουσίος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ὡς ἄρχοντες Μυκονίων· καὶ οἱ τούτων δ' ἐπίτροποι ἐν τῇ νήσῳ ἦσαν Χῆοι ὁ Ἰωάννης Καναβοῦτσος, ὁ Ἰωάννης Μαυρογορδάτος, ὁ Λουκάς Δαμαλάς, ὁ κυρίστῃς Δράκος, ὁ Τσαννέττος Λογγῆνος καὶ ὁ Γιαννάκις ὁ δραγουμάνος.

Δὲν εἶνε παραδεδομένον πότε οἱ Χῆοι Μαυρογορδάτοι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοικίσαντες καὶ λαβόντες μεγάλα ἀξιώματα πολιτικά παρὰ τῶν κρατούντων, μετέβαλον τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς Μαυροκορδάτους, δι' οὗ ἐγένοντο γνωστοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ὁ Ἰωάννης ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Μυκόνῳ διεφύλαξεν ἐν βιβλίῳ πολλὰ τῆς δράσεως αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ γράμματα καὶ συμβόλαια, ἐν οἷς πολλὰ εἶναι γεγραμμένα τῇ αὐτῇ χειρὶ, ὑπογράφεται δὲ ἐν αὐτοῖς αἰεὶ ποτε Μαυρογορδάτος. Ἐκ τῶν δοκίμων ἐν τῇ νήσῳ Χίφ οἴκων τῶν Μαύρων καὶ Γορδάτων δι' ἐπιγαμίας πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι παρήγαγον τοὺς Μαυρογορδάτους. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο καὶ ἐκ τῶν δοκίμων οἴκων ἐν τῇ νήσῳ τῶν Κάλβων καὶ τῶν Κορεσσίων ὡς πρὸς τοὺς Καλβοκορεσσίους. Καί τις ἐκ τοῦ δοκίμου ἐν τῇ νήσῳ οἴκου τῶν Κοκκίνων Πέτρος καλούμενος, ἐκλήθη Πετροκόκκινος πρὸς διάκρισιν ἄλλου κλάδου τοῦ οἴκου τῶν Κοκκίνων.

Ἐκτὸς τῶν ἐντύπων βιβλίων, οἷς ἐχρησάμην πρὸς συγγρα-

*Σε τῷ Νικουσίῳ Σοφίῳ*

φὴν τῆς μετὰ χεῖρας μελέτης, ἐχρησάμην καὶ τῷ προειρη-  
μένῳ χειρογράφῳ τεύχει τῆς δράσεως τοῦ Ἰωάννου Μαυρο-  
γορδάτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων τοῦ Ἀλεξάνδρου· πολλά  
δὲ ἐκ τούτων τῶν γραμμάτων ἐκ τοῦ εἰρημένου χειρογράφου  
τεύχους μεταγράψας προτίθεται νὰ δημοσιεύσω ἐν ἐπομένῳ  
τεύχει, ἵνα μὴ δι' αὐτῶν καταληφθῆ ἅπαν τὸ παρὸν τεύχος.  
Ἐν Μυκόνῳ πρὸ ἐτῶν εἶδον παρὰ τῷ Ἰωάννῃ Γρυπάρῃ δύο  
συλλογὰς λίαν σπουδαίας γραμμάτων ἀνηκόντων τῇ Μυκο-  
νίων ἱστορίᾳ· ἐξ αὐτῶν δυστυχῶς, ἐλλείψει χρόνου, ἐλά-  
χιστα ἀντέγραψα γράμματα ἀνήκοντα τῇ ἱστορίᾳ τῶν χρό-  
νων, οὓς διαλαμβάνει ἢ μετὰ χεῖρας μελέτη.

ΤΗΝ νῆσον Μύκονον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἄση-  
μον οὖσαν ἐποίει ἀσημοτέραν ἢ παρακειμένη νῆσος Δῆλος.  
Ἠκολούθησε δ' ἡ Μύκονος ταῖς τύχαις τῶν ἄλλων νήσων  
τοῦ Αἰγαίου πελάγους μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀσμανιδῶν δου-  
λοσύνης, ὅτε φθίνοντος ἑπτακαίδεκάτου αἰῶνος ἐπὶ ἔτη τεσ-  
σαρακαίδεκα ἐδόθησαν οἱ φόροι τῆς νήσου εἰς τοὺς μεγάλους  
ἐρμηνεῖς τῆς Ὀσμανιδῶν βασιλείας Παναγιώτην Νικούσιον <sup>1</sup>  
καὶ Ἀλέξανδρον Μαυρογορδάτον <sup>2</sup>.

Μετὰ τῶν ἄλλων νησιωτῶν οἱ Μυκόνιοι ἔπαθον τὰ πάν-  
δεινα ἐπὶ Φράγκων (αζζ'. — αφλζ'.), ὅποτε δ' οἱ Φράγκοι  
ἐπιδρομεῖς τῶν νήσων ἐδουλώθησαν ὑπὸ Χαϊρεδίνου Βαρβα-  
ρόσσα ἔτει αφλζ' τοῖς Ὀσμανίδαις καὶ ἀπεδιώχθησαν τῶν  
νήσων ὑπὸ Πεαλῆ πασσᾶ ἔτει αφξς', ἐχειρώθησαν καὶ οἱ  
Μυκόνιοι τοῖς Ὀσμανίδαις μετὰ τῶν ἄλλων νησιωτῶν.

Ἐκράτει δὲ πάντων τῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους  
ὁ καπουδᾶν πασσᾶς, βεηλέρμπεης τῶν νησιωτῶν  
καλούμενος, καὶ ἐτέλουν τὸ πρῶτον οἱ νησιῶται τοῖς σαν-  
τσᾶκ μπέησι τῶν Κυκλάδων νήσων· κατόπιν ἐμισθούτο  
ἰδίᾳ ἐκάστη νῆσος εἰς βοεβόδαν, πρὸς ἃν ἀπεδίδοσαν οἱ νη-

1. Joseph von Hammer Geschichte des osmanischen Reiches, (Pest, 1829, in 8°), B. VI, S. 530.

2. Johann Wilhelm Zinkeisen Geschichte des osmanischen Reiches in Europa, (Gotta, 1857, in 8°), B. V, S. 18.

σιῶται τοὺς ταχθέντας αὐτοῖς φόρους ἢ καὶ εἰς τοὺς καποουδᾶν πασσάδες τοὺς πλέοντας ἀνά πᾶν ἔτος ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πρὸς δασμολογίαν καὶ ἀργυρολογίαν, καὶ ἐκόμιζον εἰς Χίον καὶ Κωνσταντινούπολιν. Οἱ δὲ καποουδᾶν πασσάδες πλέοντες ἀνά πᾶν ἔτος ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον παρεβίαζον τοὺς δοθέντας τοῖς νησιώταις ὑπὸ τῶν σουλτάνων ἀχτιναμέδας, καὶ τὰς προνομίας ἃς οἱ πρὸ αὐτῶν καποουδᾶν πασσάδες παρεῖχον αὐτοῖς ἰδίᾳ, καὶ ἐπήρχοντο λαφυραγωγούντες, ἀρπάζοντες καὶ ληστεύοντες αὐτούς, ἐξ ὧν ἐκακοδαίμουν οἱ ταλαίπωροι νησιῶται.

Παρεῖχον δ' οἱ Μυκόνιοι καὶ τροφὰς καὶ δῶρα, τῷ ἀνά πᾶν ἔτος πλέοντι ἀνά τὸ Αἰγαῖον καποουδᾶν πασσᾶ καὶ παντὶ Ὀσμανίδι ἐν ἀξιώσει καὶ πειρατῇ πρὸς ἀποφυγὴν προσορμίσεων εἰς τὴν νῆσον, ἀρπαγῆς καὶ λεηλασίας. Τὸν δὲ ἀνά πᾶν ἔτος πλοῦν τοῦ καποουδᾶν πασσᾶ ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον βαρέως ἔφερον οἱ νησιῶται, διότι τὰ πάντα ἐξ ὕβρεως καὶ ὀλιγωρίας ἀνάστατα ἐποίει. Κορνήλιος Μάγνης διηγεῖται ὅτι καταπλέοντες ἀνά πᾶν ἔτος τοῦ καποουδᾶν πασσᾶ ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πρὸς δασμολογίαν, οἱ πειραταὶ ἀπέφευγον αὐτὸν πάση μηχανῇ, ἐκεῖνος δὲ φυλαττόμενος εἰς ὄχυρους λιμένας εἰσέπραττεν ἐλευθέρως τοὺς φόρους τῶν νησιωτῶν μετὰ βαρβαρότητος καὶ αὐστηρότητος καὶ ἀπέστειλε μικρὰς μοίρας πρὸς εἰσπράξιν τῶν φόρων τῶν ἀνωχύρων νήσων· οἱ δὲ νησιῶται ἰδίᾳ οἱ νομιζόμενοι σχέσεις ἔχοντες μετὰ τῶν πειρατῶν ἔφευγον εἰς τοὺς βουνούς κρυπτόμενοι μέχρι τοῦ ἀπόπλου τῶν Ὀσμανιδῶν, οἱ κατέπλεον ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον οὐχὶ πρὸς ἐκδίωξιν τῶν πειρατῶν, ἀλλ' ἵνα λαφυραγωγῆσσι τοὺς νησιώτας κατὰ τὸ θέρος καὶ ἀφῶσι πάλιν κατὰ τὸν χειμῶνα τοὺς πειρατὰς δεσπότης ἀσελγεστάτους, μὴ δυναμένων τῶν νησιωτῶν νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν τούτων βίαν <sup>1</sup>.

Οἱ Μυκόνιοι κατὰ τὰς προνομίας, αἱ μάλιστα παρεῖχοντο αὐτοῖς ὑπὸ τῶν καποουδᾶν πασσάδων ἐλευθέρως συνήγοντο εἰς ἐκκλησίαν ἐν τινὶ ναφί τῆς πόλεως ἔνθα ἐχρηματίζοντο περὶ τῶν κοινῶν, καὶ ἤρχοντο ὑπὸ ἐπιχωρίων ἀρ-

1. Quanto di più curioso, e vago hà potuto raccorre Cornelio Magni nel primo biennio da esso consumato in viaggi, e dimore per la Turchia, (Parma, 1679, in 12<sup>o</sup>), parte I, pp. 292—4.

χόντων ἐπιτρόπων καλουμένων, οἱ ἤρχον ἐνιαυσίαν ἀρχήν, οὗο ὡς τὰ πολλὰ ἀνά πᾶν ἔτος ἀναδεικνυόμενοι. Ἦρχετο δὲ τὸ ἔτος ἐκάστης νέας ἀρχαιρεσίας ἀπὸ μῆνός μαρτίου καὶ ἐτελεύτα τὸν μῆνα φεβρουάριον τοῦ ἐπομένου ἔτους. Παρεῖχε δὲ τοῖς ἐπιτρόποις τὸ κοινὸν ἀτέλειαν παντὸς φόρου, τὰ ἡμίση τελώνια, πάντα τὰ πρόστιμα, τὰ δῶρα τῶν ποιμένων, τῶν ἐγκαιριῶν (οὕτω ἐκαλοῦντο παρὰ τῶν νησιωτῶν οἱ ἀγροὶ οἱ ἐπὶ διετίαν μὴ γεωργούμενοι, χρήσιμοι δὲ διὰ βοσκήν, ἐγκλειομένων ἐν αὐτοῖς τῶν βοσκημάτων· οἱ νῦν Μυκόνιοι παραγκαιριὰν καλοῦσι τὸν δυσγεώργητον ἀγρὸν ὡς καὶ ἀποχώραφον) <sup>1)</sup> τὰ ἐκβραζόμενα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου ξύλα, ἐκ δὲ τῶν ναυαγούντων πλοίων (ἀ ἐκάλουν τσακίσματα καὶ ἀνήκον τοῖς νησιωτῶν κοινοῖς, ἤτοι τὸ δίκαιον τῶν ἀκτῶν (Jus littoris)), τῶν μὲν μεγάλων τὰ ἡμίση, τῶν δὲ λέμβων πάντα καὶ πάντα τὰ κατὰ ἔθος ἀποδιδόμενα αὐτοῖς. Πολλάκις δὲ τὸ κοινὸν τῶν Μυκονίων ἀνετέθη τοῖς ἐπιτρόποις «καὶ τὴν κάρικα τῆς σανίτας, νὰ ἔχουν καὶ νὰ παίρνουν τὰ διάφορα τὰ ἀρμόδια τῆς σανίτας», ἤτοι τὰ ἐλλιμένα.

Ἐδίκαζον δὲ τοὺς Μυκονίους οἱ ἐν Νάξῳ δικασταὶ συνήθως δι' ἐπιτρόπων· τοιοῦτοι δέ, οὗς κριτὰς ἐκάλουν, συνήθως ἐτύγχανον ὄντες κατὰ τὰς προνομίας αὐτῶν οἱ ἐπιχώριοι τῶν Μυκονίων ἀρχοντες, ἤτοι οἱ ἐπίτροποι, κολάζοντες ἅμα καὶ τὰ μικρὰ τῶν ἀδικημάτων. Ἐδίκαζον δ' αὐτοὺς καὶ οἱ τούτων ἀρχιερεῖς καὶ οἱ βροβόδοι καὶ αἰρετοὶ κριταί, οὗς ἀλπίτρους ἐκάλουν, καὶ ἐξεκαλοῦντο τὰς αὐτῶν διαφορὰς παρὰ τῷ καποὺδᾶν πασσα τῷ ἀνά πᾶν ἔτος πλέοντι ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον <sup>2)</sup>, ἢ παρὰ τῷ ναυάρχῳ τῶν Βενετῶν, ὅποτε οἱ Βενετοὶ ἐν πολέμῳ πρὸς τοὺς Ὀσμανίδας θαλασσοκρατοῦντες ἔφερον καὶ ἤγον τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νήσους, ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ἢ καὶ παρὰ τοῖς Ὀσμανίδαϊς, πρὸς οὗς αἰεὶ οἱ Μυκόνιοι ἠδύναντο νὰ πρεσβεύσωσιν, ὅτε ὁμῶς στελ-

1. Θ. Ι. Γρουπάρη Ἡ βοσκοπούλα τοῦ Αἰγαίου πελάγους, (ἐν Πειραιεῖ, 1832, εἰς 8ον), σελ. 21.

2. Relation d' un voyage du Levant, (Amsterdam, 1718, in 4°), tom. II, p. 38.

λομένου εις τὴν νῆσον μπουμπασίρη ἐζημιούντο οὐ μόνον οἱ διαφερόμενοι ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ νησιῶται. Ἰωσήφ Πιττῶνος Τουρνεφόρτιος καλῶν τοὺς Ἑλληνας φιλοδίκους προστίθεται ὅτι εἶνε τοσοῦτον ἄφρονες ὥστε νὰ δικάζωνται ὑπὸ Ὀσμανίδου δικαστοῦ μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἱερέων αὐτῶν !.

(Ἐπὶ Ὀσμανιδῶν τὸ πρῶτον οἱ Μυκόνιοι ἤρχοντο ὑπὸ καπητάνων, παραμεινάντων ἀπὸ τῆς ἐπὶ Φράγκων δουλοσύνης τῶν νησιωτῶν) γνωστοὶ δὲ καπητάνοι τῶν Μυκονίων εἶνε Ἰωάννης Καλδώρας ἄρξας ἔτεσι ἀφογ—, ἀγγ' καὶ Σίμων Ἰουστινιανὸς ἐν Μυκόνῳ ἀποθανὼν ἔτει ἀχιε'. Οἱ πρῶτοι κατ' ἀρχαιότητα ἐπιχώριοι ἄρχοντες τῶν Μυκονίων ἐγένοντο ἔτει ἀχιε', καθ' ὃ ἔτος μὴνὸς ὀκτωβρίου ὀγδόῃ συνελθόντες οἱ Μυκόνιοι εἰς ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἔξω τῆς πόλεως κειμένῳ τότε ναῶ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ἐψηφίσαντο τάδε· «κατὰ τὰ παράτια καὶ τοὺς ὀρισμοὺς ὅπου ἔχομεν ἀπὸ τοὺς ἐκλαμπροτάτους πασσάδες τοὺς ἀπερασμένους καὶ ἀπὸ τὸν πολυχρονισμένον Χαλῆλ καπετάν πασσᾶ τὸν σημερινόν, οἱ ὅποιοι ὀρισμοὶ διαλαμβάνουν, ὅτι τὸ νησί ἐτοῦτο τῆς Μυκόνου νὰ εἶνε κεσίμι ἀπάνω σὲ ὄλον τὸν ῥαγιᾶ καὶ νὰ ἔχη ἐξουσίαν ὁ ῥαγιᾶς νὰ διαλέγη κάθε χρόνον νὰ βάζῃ κριτῆ» καὶ ἀπέδειξαν ἐπιτρόπους Ἀνδρέαν Καλαμαρᾶν καὶ Μανουὴλ Στάθην, ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἀποθανόντος καπητάνου Σίμωνος Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐκλεχθέντος «νὰ γοβερνάρῃ τὸ νησί ἐτοῦτο». Ἡρέθησαν δ' οὔτοι «νὰ γοβερνάρουσι τὸ νησί μας ἕως ἑνα χρόνον . . . κατὰ τοὺς πάττους καὶ κοντετσιόνες ὅπου ἔχομεν καμωμένους τοῦ ἄνω εἰρημένου νησιοῦ μας». Ὡφειλον δ' ἵνα ἄρξωσιν ἀρχὴν μετὰ εὐθυνῶν ἐντίμως καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ· ἄλλως οἱ Μυκόνιοι ἐμελλον οὐ μόνον ἵνα καταλύσωσιν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς· ἀλλὰ καὶ ἐπιζημιώσωσιν ἐκάτερον τσεκίγια πεντακόσια ἀποδοτέα τῷ καποουδάν πασσᾶ. Οἱ μὲν πάττοι καὶ κοντετσιόνες, τὰ Μυκονίων ἐπὶ Ὀσμανιδῶν νόμιμα, τῶν χρόνων ἐκείνων εἶνε ἄγνωστα, ὅμως

δ' ἐσώθησαν τοῦ ἔτους ἀχμζ', ἃ παρατίθεται καὶ ἐξ ὧν κρίνει τις περὶ τῶν προγενεστέρων.

Ἐχειροτόνουν δ' οἱ Μυκόνιοι ἀνά πᾶν ἔτος ἐν ἐκκλησίᾳ λογαριαστικάδεσ, ὃ ἦν τῶν ἀξιωματῶν τῶν νησιωτῶν, πρὸς ἔλεγχον «τῶν καδέρνων καὶ καδερνίστων», ἤτοι τῆς ἀργυρικῆς διαχειρίσεως καὶ διοικήσεως τῶν ἐπιτρόπων· ἦν δὲ καὶ ὁ καδερνίστας (ὁ ἀναγραφεὺς τῶν φόρων) τῶν ἀξιωματῶν τῶν νησιωτῶν· ἔτι δ' ἐν ἐκκλησίᾳ ἀπεδείκνυσαν καὶ τὸν ἐκάστοτε γραμματεῖα τοῦ κοινοῦ κατσελλιέρην καὶ νοτάριον, ὀνομαζόμενον καὶ παυόμενον ὑπὸ τῶν Μυκονίων καὶ ἐπικυρούμενον ὑπὸ τοῦ καποουδᾶν πασσᾶ· ἦν δ' ἡ τοῦ νοταρίου ἀρχὴ ἰσόβιος. Οἱ νοτάριοι οὐ μόνον ἔγραφον τὰ τοῦ δήμου συμβολαία, ἀλλ' ἦσαν καὶ γραμματεῖς καὶ ταμίαι τοῦ κοινοῦ τῶν Μυκονίων,

Ἀξίωμα τῶν νησιωτῶν ἦν καὶ ὁ βοεβόδας, ἤτοι ὁ ἐκμισθωτῆς τῶν φόρων, (ὃς σὺν τῷ χρόνῳ περιέπεσεν εἰς τὸ νὰ σημαίνει τὸν διοικητὴν), ὃς ἐξεμίσθου αὐτοὺς παρὰ τοῦ καποουδᾶν πασσᾶ ἐν δημοσιωνία, ἣν ὀσμανιστὶ ἰντσιλάμι, ἐκάλουν· ἐξ οὗ ἡ λέξις σὺν τῷ χρόνῳ περιέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ κατ' ἀποκοπὴν φόρου. Ὀσμανίδαὶ μὲν ἐμισθοῦντο τοὺς φόρους τῶν νησιωτῶν, ὅτε ὁ καποουδᾶν πασσᾶς ἐξεμίσθου αὐτάς, νησιῶται δὲ ὅτε τὸ κοινὸν τῶν Μυκονίων κατὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῶν προνομίας· δηλαδὴ τὸ κοινὸν στέλλον πρέσβεις εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξεμίσθου τοὺς φόρους ὡς κέσίμι ἡ μακτοῦ ἢ καὶ ἐξεμίσθου αὐτοὺς παρὰ τῶν ἐκμισθωτῶν· οὕτω δ' ἀπέφευγον τὸ μίσθωμα Ὀσμανιδῶν γιγνόμενον ἐπιζημιώτερον αὐτοῖς· καὶ ὁ φορολόγος, ὃν χαρατσάρην ἐκάλουν, ἦν ἀξίωμα ἐν τῇ νήσῳ, καὶ πολλάκις ἐτύγγανεν ὧν ἐκ τῶν ἐπιτρόπων· τοὺς δὲ φόρους ἀποδιδόμενους εἰς καρπούς ἐπώλει εἴτε ὁ βοεβόδας εἴτε οἱ ἐπίτροποι πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ τεταγμένου αὐτοῖς φόρου. Τοῖς δ' ἀποποιουμένοις τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἀνήκοντος αὐτοῖς φόρου ἐπώλει τὸ κοινὸν τοὺς αὐτῶν ἀγροὺς καὶ τᾶλλα τῶν κτημάτων ἐν δημοσιωνία, ἣν ἰταλιστὶ ἰνκάντο ἐκάλουν καὶ ἧς ἐπεμελοῦντο οἱ τε ἐπίτροποι καὶ ὁ χαρατσάρης. Οἱ δὲ πραπτόμενοι φόροι εἰς ἀργύριον καὶ καρπούς οὐδὲν ἤρουν πρὸς ἀπόδοσιν τῶν τεταγμένων φόρων,



τῶν ἐπιβαλλομένων νέων, τῶν διδομένων δώρων καὶ τῶν γιγνομένων τοῖς νησιώταις ἀρπαγῶν καὶ ζημιῶν· δι' ὃ τὰ κοινὰ τῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἀπεδίδοσαν τοὺς αὐτῶν φόρους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ δανείων· οὕτω δὲ καταδάνεια γενόμενα καὶ ἀλλεπαλλήλως τοκοφοροῦντα ἐκακοδαίμουν.

Ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου ἐκράτουν τῶν νησιωτῶν καὶ Ὀσμανίδαὶ καὶ Βενετοὶ ἐπὶ τέσσαρα καὶ εἴκοσιν ἔτη (αχμε' — αχξθ'). ὑφ' ἑκατέροις δὲ πάντες οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔπαθον ἀνήκεστα κακά, διότι οὐ μόνον ἀπεδίδοσαν φόρους καὶ τοῖς Ὀσμανίδαις καὶ τοῖς Βενετοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐληστεύοντο καὶ ἠνδραποδίζοντο ὑπὸ τε τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ τῶν Βενετῶν καὶ τῶν Φράγκων πειρατῶν τῶν λυμαινομένων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους πᾶν τὸ νησιωτικόν. Παῦλος Ρικῶτος διηγεῖται ὅτι οἱ Ὀσμανίδαὶ εὐθέποτε φροντίσαντες περὶ τῆς ἀπὸ τῶν πειρατῶν προστασίας τῶν νησιωτῶν, ἐσκέφθησαν τὴν μετοίχισιν αὐτῶν ἀλλαγῶσε ἔνθα ἠδύναντο, μείζονα παρ' αὐτῶν νὰ καρπῶνται<sup>1</sup>. Οἱ μὲν κακοπραγμογε Βενετοὶ ἄρχοντες τῶν Τηνίων ἐκράτουν καὶ τῶν Μυκονίων διὰ καπητάνων καὶ καστελλάνων ὑποκειμένων τοῖς ἄρμοσταῖς τῶν Τηνίων, ἰδίᾳ δὲ τῷ ναυάρχῳ τῶν Βενετῶν. Οἱ δὲ Ὀσμανίδαὶ φοβούμενοι τοὺς Βενετοὺς καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν πειρατὰς ἐγκατέλειπον τοὺς νησιώτας εἰς τὴν αὐτῶν τύχην, φροντίζοντες μόνον ἀνά πᾶν ἔτος, ἵνα λαμβάνωσι τοὺς ταχθέντας τοῖς νησιώταις φόρους. Οἱ ἄρμοσταὶ τῶν Τηνίων Βενετοὶ ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς καὶ Μυκονίων<sup>2</sup> μέχρι τοῦ ἔτους αψιζ', τούτων τῶν ἄρμοστῶν, ρεττόρων καλουμένων, τῶν Τηνίων, ἀναγραφὴν παρατίθεται Κάρολος Χόπφιος<sup>3</sup>.

Καὶ οἱ Μυκόνιοι δὲ ὡς καὶ πάντες οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου πελάγους μετήρχοντο τὴν σωματεμπορίαν καὶ ἐπὶ

1. The present state of the Greek and Armenian churches, (London, 1678, in 8°) pp. 338, 357.

2. Joseph Pitton de Tournefort Relation d'un voyage du Levant, tom. I. p. 108.

3. Chroniques Greco-Romanes inedites ou peu connues, (Berlin, 1873, in 8°), pp. 373—6.

τῶν Ὀσμανιδῶν. Περὶ μὲν τῆς ἀνά τὰς Κυκλάδας σωμα-  
τεμπορίας ἐγραφέα τινα ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι «Παρ-  
νασσῶ»<sup>1</sup>, ἀλλὰ ταῦτα καὶ ἡμαρτημένως ἐτυπώθησαν καὶ  
πολλὰ τότε ἠγγύουν, σημειοῦμαι δὲ νῦν ὅτι οἱ νησιῶται  
ἠγαγκάζοντο παρὰ τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ τῶν πειρατῶν πρὸς  
ἀγορὰν ἀνδραπόδων, τούτου δ' ἔνεκα ἀνεμίγνυντο εἰς τὰ τῶν  
ἀνδραπόδων καὶ οἱ ἱεράρχαι τῶν νησιωτῶν Ἑλλήνων καὶ  
Φράγκων πρὸς διάσωσιν τῶν καταβαρυνομένων διὰ χρεῶν  
νησιωτικῶν κοινῶν. Ἔτει δὲ ἀχὸς ἢ ἀχοζ' ὁ σα λ δ ἄ ρ  
τῆς Ἄσπρης θαλάσσης καὶ Ῥοδίων ὑπαρχος, ἐπέβαλε πρὸς  
ἀγορὰν τοῖς Μυκονίοις εἴκοσιν ἐβραίων ἀνδραπόδων ἀντὶ  
ἄ σ λ α ν ῖ ω ν μυρίων, περὶ ὧν προῖων διηγήσομαι. Συμβό-  
λαια δὲ γεγονότα ἐν Μυκόνῳ κατὰ τὰ ἔτη ἀχζζ' μηνὸς φε-  
βρουαρίου ἕκτη καὶ εἰκοστῆ, ἀχο' καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους μη-  
νὸς μαρτίου τετάρτη, ἀχοβ' μηνὸς Ἰανουαρίου ἐνάτη, ἀχοδ'  
μηνὸς μαρτίου ἕκτη, ἀχπγ' μηνὸς Ὀκτωβρίου πέμπτη ἐπὶ  
δέκα, ἀχυβ' μηνὸς μαρτίου ἕκτη ἐπὶ δέκα καὶ μηνὸς νοεμ-  
βρίου ἕκτη ἐπὶ δέκα ἀνήκουσιν εἰς πωλήσεις, ἀγορὰς καὶ  
διαφορὰς ἀνδραπόδων.)

Τὰ ἐν προῖουση διηγήσει ἀπαντῶντα ποικίλα νομί-  
σματα ὡς γρόσσια, βεάλια, ἀσλάνια, τσε-  
κίνια, τορνέσια, πιάστρα, σκουῦδα, ἄσπρα  
ἔχουσιν ὡδε: τὰ μὲν τορνέσια καὶ ἄσπρα σημαί-  
νουσι νομίσματα, τὸ τσεκίनि ἦν ἡμισυ καὶ δύο γρόσ-  
σια, τὸ ἀσλάνι ἦν γρόσσιον ἐν καὶ παράδες  
δύο, τὸ γρόσσιον τὸ καὶ βεάλι καὶ πιάστρον  
καὶ σκουῦδον καλούμενον ἦν ἄσπρα εἴκοσι καὶ ἑκα-  
τόν, ὁ παρᾶς ἦν ἄσπρα τρία, τὸ ἄσπρον εἰδι-  
κώτερον ἰσοδυναμεῖ φόλαις τέσσαρσιν, ἡ δὲ φόλα  
ἦν τὸ ἐλάχιστον τῶν νομισμάτων<sup>2</sup>.

1. Περὶ τῆς ἀνά τὰς Κυκλάδας σωματεμπορίας ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐν  
«Παρνασσῶ» συγγράμματος περιοδικοῦ, (ἐν Ἀθήναις, 1888, εἰς 80ν), τομ.  
ιβ' σ. 246—250.

2. Ἀλεξίου τοῦ Σουμβαρεγαίου Θησαυρὸς τῆς ρωμαϊκῆς καὶ φραγκικῆς  
γλώσσης, (στὸ Παρίσι, αχθ', εἰς 40ν). σ. 247—τοῦ αὐτοῦ Tesoro della  
lingua Italiana e Greco-volgare, (Parizi, 1709, in 4°), p. 307.—καὶ The-  
venot Relation d'un voyage fait au Levant, (Paris, 1665, in 4°), pp.  
128—9.

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΥΣΙΟΣ** ἐγένετο ἐρμηνεύς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβειων τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατόρων, εἶτα δὲ καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Ἰμπραΐμου Μεχμέτου Κιουπρουλῆ· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 'αχξς' ἀκολουθήσας εἰς τὴν ἐπὶ Κρήτην στρατείαν τῷ υἱῷ καὶ διαδόχῳ εἰς τὸ τῆς ἐπιτροπείας ἀξίωμα Ἀχμέτη Κιουπρουλῆ ἐγένετο ἐρμηνεύς καὶ **σεκρετάριος** τούτου, εἰς τὸ ἀξίωμα καὶ ἀπελαμπρύνθη μέχρι θανάτου γεγονότος ἔτει 'αχογ' μηνὸς Σεπτεμβρίου δευτέρα καὶ εἰκοστῆ.

Ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ ἐν Κρήτῃ Χάνδακος ὁ Παναγιώτης παρέμεινεν ἔτη τρία 'αχξς' — 'αχξθ'. Μετὰ δὲ τὴν παράδοσιν τῆς Κρήτης, μεθ' ὃ ἐτελεύτα ὁ Κρητικὸς πόλεμος καὶ ἀπηλλάγησαν οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου πελάγους τῆς διπλῆς δουλοσύνης Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν ἐπανελθόντες ὑπὸ τοὺς Ὀσμανίδας, ὁ ἐπίτροπος Ἀχμέτης Κιουπρουλῆς ἔδωκε τῷ Νικουσίῳ τοὺς ἀνά πᾶν ἔτος φόρους τῆς νήσου Μυκόνου, κατὰ Ἰωάννην Χαρδῖνον (ὃν ἄς παρέσχε τῷ ἐπιτρόπῳ βοήθειας κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ παράδοσιν τῆς Κρήτης), ὄντας ἀνά πᾶν ἔτος **σκούδα τετρακισχίλια** <sup>1</sup>.

Ὁ Παναγιώτης ἐλάμβανε δι' ἐπιτρόπου τοὺς φόρους τῶν νησιωτῶν, ὁ δὲ ἐπίτροπος αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ἐκάλει ἑαυτὸν **βοεβόδαν**, καὶ μετὰ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων ἤρχον τῶν Μυκονίων ὡς τὸ πρόσθεν. Ἐπὶ δὲ τῶν πρώτων τριῶν ἐτῶν 'αχξθ' — 'αχοβ' ἐγένετο πιθανῶς ἐπίτροπος τοῦ Παναγιώτου ἐν Μυκόνῳ Τζανῆς Καλαμαράς, ὃς καὶ τῶν Μυκονίων ἐγγόνει ἐπίτροπος καὶ δικαστῆς, καλούμενος ἐν συμβολαίσις «ὁ πολλὰ ἐκλαμπρος ἀφέντης Τζουάνες Καλαμαράς ἐπίτροπος καὶ κριτῆς Μυκόνου καὶ ἐπιτροπικὸς τοῦ ἀφεντός κατῆ Παροναξίας» καὶ «ἐπίτροπος τοῦ Σουλεϊμάν ἀφέντη καὶ ἐπίτροπος τῆς Μυκόνου».

Ἐτει 'αχοά' μηνὸς ἰανουαρίου τριακοστῆ οἱ Μυκόνιοι συλληγέντες εἰς ἐκκλησίαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου Νικολάου ἀπέδειξαν πρέσβεις αὐτοκράτορας, τὸν ἀρχιεπίσκοπον Σιφνίων

1. Voyages de Ms. le chevalier Chardin en Perse, et autres lieu de l' Orient, (Amsterdam, 1711, in 4°), vol. I, p. 15.

καὶ Μυκονίων Ἀθανάσιον, Μιχαήλ Καλαμαρῶν, Τζάνε Κοντοφρέον, ὅπως στείλωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν σουλτᾶνον Μωάμεθ τοῦ Ἰμπραΐμου «ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶνε τὸ νησί ἐτούτο χρειάζομενον διὰ νὰ βεβαιώσῃ καὶ νὰ στερεώσῃ κατὰ τὰ ἐπίλοιπα νησιά . . . νὰ πᾶσι νὰ σταμπιλίρουν καὶ νὰ διορθώσουν τὸ νησί ἐτούτο». Τῷ αὐτῷ ἔτει ἄχρα' μηνὸς ὀκτωβρίου ἕκτη καὶ εἰκοστῇ ὁ καποὺδὰν πασσαῶς ἔστειλεν εἰς Μύκονον δύο κάτεργα ἵνα κομίσωσιν αὐτῷ τοὺς ἐπιτρόπους Μυκονίων Τζουᾶνον Καλαμαρᾶν καὶ Γεώργιον Πανσέβαστον ἱερέα, Φιλόθεον Καλόγερρον ἱερέα, Ἀνδρέαν Καλλίμαρχον. Οἱ δὲ Μυκόνιοι συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν κατεστήσαντο αὐτοὺς πρέσβεις αὐτοκράτορας. Ἄγνωστα τυγχάνουσι τὰ τῆς προσκλήσεως καὶ τὰ τῆς πρεσβείας ταύτης τῶν δοκίμων Μυκονίων.

Φθίνοντος τοῦ ἔτους ἄχρα' ἐπεσκέψατο τὴν νῆσον Μύκονον Ἰωάννης Χαρδίνος, ἀνὴρ Γάλλος, μεταβαίνων ἐκ Βενετίας διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Περσίαν· οὗτος διηγουμένος συμβᾶν αὐτοῖς ἐν τῷ λιμένι τῆς νήσου ὑπὸ πειρατοῦ ἐκ Λιβόρονου προστίθεται ὅτι συνήθως ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει τεσσαράκοντα πλοῖα μικρὰ Φράγκων πειρατῶν, στερούμενα τῶν ἐπιτηδείων, ἀλλ' ὅμως ἐξωπλισμένα ὑπ' ἀνδρῶν οὓς ἡ δυστυχία καὶ μακρὰ συνήθεια εἰς τὸ κακουργεῖν κατεστήσατο σκληροῦς, διαπράττοντας παντοῖα ἀνήκεστα κακὰ κατὰ τῶν νησιωτῶν<sup>1</sup>. ἐφοίτου δ' οἱ πειραταὶ ἐν Μυκόνῳ ἕνεκα τῶν καλῶν αὐτῆς λιμένων «qui sont la cause de sa ruine par les courses continuelles des corsaires»<sup>2</sup> καὶ ἕνεκα τοῦ πορθμοῦ Ῥηνείας καὶ Δήλου<sup>3</sup>. Ὁ πειρατὴς οὗτος, οὗ μέμνηται Ἰωάννης Χαρδίνος, ἦν Ἄγγελος Μαρίας Βιτάλης, ὃς ἔτει ἄχρα' μηνὸς Ἰανουαρίου ἐνάτη ἐπέβαλε τοῖς Μυκονίοις τὴν ἀγορὰν ἀνδραπόδου, δι' οὗ τὸ

1. Voyages de Mr. le chevalier Chardin en Perse et autres lieu de l' Orient, tom. I, p. 2.

2. Mémoires du sieur de la Croix, cy-devant secretaire de l'ambassade de Constantinople, (Paris, 1684, in 8°), part. I, p. 17.

3. Viaggio e navigazione di monsignor Sevastiani e Giuseppe di S. Maria, dell'ordine de' Carmelitani Scalzi, prima vescovo di Hierapoli e poi di Bisignano,.....nell'andare et tornare dell'Arcipelago. (Roma, 1687, in 4°), p. 65.

ὑπόλοιπον τοῦ τιμήματος ρεάλια ἐνενήκοντα καὶ τετρακόσια ὠφείλετο διὰ συμβολαίου· καὶ ἔπειτα ἀποδόντων ἀπὸ τῆς ἀπορίας τριακοστῆ ἔγραψε τῷ βοεβόδα Μυκονίων Ἰωάννη Μαυρογορδάτῳ ἵνα ὁ οἰκονόμος τῆς Μυκονίων ἐκκλησίας ἀπαγγεῖλῃ ἀφορισμὸν κατὰ τῶν λαβόντων πράγματα τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου τοῦ αὐτοῦ θείου Ἀντωνίου Φραγκίσκου Βιτάλη πειρατοῦ.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους ἀποδόντων ἐκ τρικυμίας προσωρμίσθη εἰς Μύκονον Κορνήλιος Μάγνης, ἀνὴρ Ἰταλός, ματαβαίνων ἐκ Λιβόρνου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ τὴν διήγησιν συμβάντος αὐτοῖς ὑπὸ πειρατοῦ λέγει ὅτι ἡ Μύκονος εἶχεν ὀλίγους οἰκίστους, ὅτι ἔφερον οἶνον καὶ σίτον ἀρκετὸν, ἀλλὰ πάντα εἰς τὴν διάκρισιν τῶν πειρατῶν καὶ ὅτι τοὺς φόρους τῆς νήσου παρεχωρήσατο ὁ ἐπίτροπος τῆς Ὀσμανιδῶν βασιλείας τῷ ἐρμηνεῖ Παναγιώτῃ, ὃς ἐλάμβανεν ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐκ τῆς νήσου τρισχίλια νομίσματα ἕκαστον τῶν ὀκτώ ρεάλίων, ἀντὶ βεβαίως τρισχίλια ρεάλια, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἐλεηλατεῖτο ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν πειρατῶν θὰ ἐλάμβανε πλείονα· ἐπιπροστίθησι δ' ὅτι «(lavorano a) tanto le povere sostange, quanto la vita, et onestà degli abitanti, sopra di che ne seguono spessissimi scandali, mentre non è possibile poi freno alla licenza de' leventi in speghe di fregate, e bergantini; che quanto à quei delle navi grosse non sogliono essere così smoderati, come i primi» περιγράφων δὲ τὰ ἐνδύματα τῶν Μυκονίων γυναικῶν προστίθησι «regna ne' Greci la superbia così stravagantemente, che venendo astretti conservare, quant' hanno di spegiosso in nascondigli reconditi, e bene spesso sotterranei, sospiraño una sol ora di quiete da corsari in un anno, non per altro, che per poter far pompa della loro albagia», καὶ ὅτι ἐν ναῶ ἑλληνικῶ ὑπῆρχεν εἰκὼν μεγάλως τιμωμένη, πρὸ ἧς ἀνήρτηντο ἀργυροὶ λύχνοι ἀναθήματα τῶν πειρατῶν<sup>1</sup>. Ὀλιέρος μαρκίων Νοῦντέλης πρεσβευτῆς τοῦ Γάλλων βασιλείως ἐν Κωνσταντινου-

1. Quanto di più curioso, e vago hà potuto raccorre nel primo bienio da esso consumato in viaggi, e dimore per la Turchia, parte I, pp. 77—86.

πόλει ἔτει ἄχθ' μηνὶ νοεμβρίῳ ἐπισκεψάμενος τὴν Μύκονον λέγει ὅτι δοθέντων τῶν φόρων τῆς νήσου τῷ Παναγιώτῃ ἀπώλεσεν αὐτῇ τὴν προστασίαν τῶν Ὀσμανιδῶν γενομένη μόνον ἀξιόλογος ἕνεκα τῶν πειρατῶν, οἱ ἐκράτουν κυρίως αὐτῆς <sup>1</sup>. Ὁ δὲ ἄδελφος ὁ γράφας ἔτει ἄχθ' περὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὁ μετὰ τοῦ μαρκιῶνος Νοϊντέλης ἐπισκεψάμενος τὴν Μύκονον λέγει τὴν νῆσον πάλαι οὔσαν πολυάνθρωπον, τότε δ' ἔρημον ἕνεκα τῶν Φράγκων καὶ Ὀσμανιδῶν πειρατῶν <sup>2</sup>.

Κορνήλιος Μάγνης ἐπισκεψάμενος τὴν Μύκονον τὸ δεῦτερον μηνὶ νοεμβρίῳ τοῦ ἔτους ἄχθ' μετὰ τοῦ εἰρημένου μαρκιῶνος Νοϊντέλης καλεῖ τὴν νῆσον αἰτίαν τοῦ θανάτου τοῦ πειρατοῦ Τεμερικούρτου ἐγκωμιάζων δὲ τὴν εὐφυίαν, τὴν σύνεσιν καὶ τὴν παιδείαν τοῦ Παναγιώτου Νικουσίου σημειοῦται ὅτι λαμβάνων οὗτος ἰσοθίως τοὺς φόρους τῆς νήσου χρηματικῶς ἐζημιώθη καὶ ἐδοκίμασαν οἱ Μυκόνιοι χαλεπώτατα κακὰ παρὰ τοῦ πειρατοῦ Τεμερικούρτου, καὶ ὅτι ἐξ ὀμιλιῶν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Παναγιώτου ἐνόησεν, ὅτι οὗτος συνετέλεσεν εἰς τὸν θάνατον τοῦ πειρατοῦ τούτου, ἅτε διαχειόμενος ἐχθρικώτατα πρὸς τοὺς πειρατὰς <sup>3</sup>.

Ὁ ἰππότης τῆς Μελίτης πειρατῆς Τεμερικούρτος Βενεμβίλλης, ἀνὴρ Γάλλος, ὁ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀνῆκεστα κακὰ διαπραξάμενος κατὰ τῶν ταλαιπώρων νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους (οὗ τὸ κρησφύγετον ἦν ἡ νῆσος Μύκονος <sup>4</sup>) ναυαγήσας κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Βαρβαρίας καὶ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐστάλη πρὸς τὸν σουλτάνον εἰς Ἀδριανούπολιν ἀρχομένου τοῦ ἔτους ἄχθγ', ἐνθα ἐφρονεύθη συντελέσαντος πρὸς τοῦτο βεβαίως καὶ τοῦ Παναγιώτου, ὅπως ἀπαλλάξῃ οὕτω τοὺς κατοδαίμονας νησιώτας πειρατοῦ θηριωδεστάτου καὶ ἐ-

1. Journal d'Antoine Galland pendant son séjour à Constantinople, (Paris, 1881, in 8°), tom. II, pp. 178—9.

2. L'etat present de l'Archipel, (Paris, 1678, in 12°), part. I, pp. 134—5.

3. Quanto di più curioso, e vago hà potuto raccorre . . . nel secondo biennio da esso consumato in viaggi e dimore per la Turchia, ed. 2x, (Parma, 1692, in 12°), parte II, pp. 104, 64.

4. Bernard Randolph The present state of the islands in the Archipelago, (Oxford, 1687, in 4°), p. 51.

ξωλεστάτου, οὐχὶ δὲ διότι ὁ πειρατὴς ἐλάμβανεν ἐνίοτε τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς νήσου Μυκόνου κατὰ τὸν ἐξωμότην Γάλλον κόμητα τῆς Μαγδαληνῆς <sup>1</sup>, ἢ διότι εἰς τὸν Παναγιώτην μετερχόμενον μετὰ Ὀσμανιδῶν μεγιστάνων τὴν σωματεμπορίαν ἐν Μυκόνῳ ὁ πειρατὴς δὲν ἠθέλησεν, ἵνα ἀποδοῖ αἰχμάλωτον Πολωνίδα, ἣν μετ' ἄλλων ἀνδραποδῶν ἀνηκόντων τῷ Παναγιώτῃ ἀπήγαγε, τούτου δ' ἔνεκα ὅτε ὁ πειρατὴς ἐστάλη τῷ σουλτάνῳ, ὁ Παναγιώτης ἐκδικούμενος παλαιὰν ἔχθραν συνετέλεσεν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ <sup>2</sup>. Αὗται αἱ αἰτιολογίαι εἶνε τῆς ἐρωτικῆς ἐπινοίας τοῦ ἀδῆλου συγγραφέως τοῦ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους γράψαντος περὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ὁ τε Ροβέρτος ἰησούτης <sup>3</sup>, ὁ Κορνῆλιος Μάγνης <sup>4</sup>, ὁ κόμης τῆς Μαγδαληνῆς <sup>5</sup>, ὁ Ἀντώνιος Γαλλάνδος <sup>6</sup>, ὁ Βαρθολομαῖος Πότζος <sup>7</sup>, ὁ Λαυρέντιος Ἀρβιδός <sup>8</sup> καὶ ὁ ρηθεις ἀδῆλος ὁ γράψας κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους περὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους <sup>9</sup> διηγούμενοι τὰ τοῦ θανάτου τοῦ πειρατοῦ Τεμερικούρτου Βενεμβίλλη παριστᾶσιν ὡς τὸν ἀγνότερον τῶν μαρτύρων, τὸν ἐξωλέστατον αὐτὸν πειρατὴν. Τὸν πειρατὴν τοῦτον ἐλέγχων ἐν Μήλῳ ὁ μαρκίων Πριυλῆς ἔλεγεν αὐτῷ οἱ βιασμοί, αἱ ἱεροσυλῖαι,

1. Le miroir de l'empire Ottomau ou l'etat present de la cour et de la milice du Grand Seigneur... (Lyon, 1680, in 12°), part I, pp. 95—6.

2. L'etat present de l'Archipel, part I, pp. 144—158.

3. Histoire nouvelle des anciens ducs et autres souverain de l'Archipel, (Paris, 1698, in 12°), p. 216—218.—καὶ Ἱστορία τῶν ἀρχαίων δουκῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Αἰγαίου πελάγους... μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Μ. Καράλη, (ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου, 1878, εἰς 8ον), σ. 138—9.

4. Quanto di più curioso, e vago hà potuto raccorre... nel secondo biennio... ed. 2a, parte II, pp. 56—60.

5. Le miroir de l'empire Ottoman ou l'etat present de la cour et de la milice du Grand Seigneur, part I, pp. 93—96.

6. Journal d'Antoine Galland pendant son séjour à Constantinople, tom, II, pp. 39—40, 41.

7. Bartolomeo Dal Pozzo Historia della sacra religione militare di S. Giovanni Gerosalimitano detta di Malta, (Venezia, 1715, in 4°), tom. II, lib. XIX, q. 3o5.

8. Jean Baptiste Labat Memoires du chevalier d'Arvioux, envoyé extraordinaire du roy à la Porte... (Paris, 1735, in 8°), tom. IV, pp. 340—2. tom. VI, pp. 184—8.

9. L'etat present de l'Archipel, part I, pp. 144—158.

αὶ βλασφημίαι, αἱ ἀσεβεῖς καὶ βάρβαροι αὐταὶ πράξεις σου δὲν σοὶ ἐμποιοῦσι φόβον; δὲν πιστεύεις ὅτι ὑπάρχει κόλασις; εἰς ταῦτα ὁ Θηριώδης καὶ ἐξωλέστατος οὗτος πειρατῆς ἀπήντησεν ὅτι οὔτε ἐπίστευεν οὔτε ἐφοβεῖτο οὐδέν<sup>1</sup>. Περὶ τοῦ πειρατοῦ τούτου μαρκίων Νοϊντέλης γράφει ἐκ Χίου ἔτει ἀγογ' μηνός ὀκτωβρίου ἐβδόμη τῷ Κολλέρω τάδε· «il est aussy une preuve de la mauvaise conduite de Beninville, qui est tellement décrié parmy les chrestiens des isles, qu'asseurément si Sa Majesté le faisoit venir à son service, ce ceroit un grand moyen de lever les justis reproches qui viennent de tous costez à son sujet, et de luy espargner, peut estre, d'avoir la teste tranchée à Andrianople<sup>2</sup>». Ὁ Ἰωσήφ Πιττωνός Τουρνεφόρτιος ἀποθαυμάζων τοὺς Γάλλους πειρατὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ διηγῆται ὅτι οἱ Μήλιοι καὶ Ἴηται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ μνημονευόμενοι ἀπεθαυμάζον τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τοῦ Τεμερικούρτου<sup>3</sup>. Ταῦτα εἶπον περὶ τοῦ πειρατοῦ Τεμερικούρτου Βενεμβίλλη ἐπὶ τὸν Παναγιώτην.

Τῷ ἐπιόντι ἔτει ἀγοβ' — ἀγογ' ὁ Παναγιώτης ἔστειλεν εἰς Μύκονον ἐπίτροπον Μιχαὴλ Καναβοῦζον, ὃς ἔλαβε διὰ γράμματος αὐτῆ χειρὶ γραφέντος ἔτει ἀγοβ' μηνός ἀπριλίου τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τοὺς φόρους τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀγοβ' — ἀγογ' τοῦ ἐν τῇ νήσῳ μοναστηρίου τῆς Τουρλιανῆς, ἐν ᾧ ὑπέγραψε «Μιχαὴλ Καναβοῦζος ἐπίτροπος τοῦ ἐνδοξοτάτου αὐθεντοῦ κυρίου Παναγιώτου ἔλαβα τὰ ἄνωθεν 32 ρεάλια τὴν ἀποκοπὴν τοῦ μοναστηρίου σώων». ἐκ δὲ τοῦ γράμματος τούτου μανθάνομεν ὅτι ἐστάλη εἰς τὴν νῆσον ταχρηρτσῆς (καταστικάρης, ἀναγραφεὺς) «μὲ προσταγὴν βασιλικὴν» ὅπως τάξῃ τοὺς φόρους οὓς ἐμελλον νὰ ἀποδιδῶσιν οἱ Μυκόνιοι τοῖς Ὀσμανίδαῖς, ἐξ ὧν ὁ τοῦ μοναστηρίου γενόμενος «μακτοῦ ἤγουν ἀποκοπή», ἦτοι ἐξ ἐκτιμήσεως ὠρίσθη εἰς ρεά-

1. Voyages de Mr. le chevalier Chardin en Perse et autres lieu de l'Orient, vol. I, p. 2.

2. Charles Schefer Journal d'Antoine Galland pendant son séjour à Constantinople, tom. II, Appendice, p. 176.

3. Relation d'un voyage du Levant, tom. I. p. 58, 96.



λ ι α δύο καὶ τριάκοντα· ἐτι δ' ἐν αὐτῷ ὁ Μιχαὴλ λέγει καὶ τὰδε· «ἐρχόμενος ἐγὼ ἐδῶ εἰς τὸ παρὸν νησί τῆς Μυκόνου ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν ἐνδοξότατον αὐθέντην καὶ ἐξουσιαστὴν τοῦ παρόντος νησιῦ κύριον Παναγιώτην, μὲ ἔδωκε πᾶσαν ἐξουσίαν διὰ νὰ ἐρευνησῶ πᾶσαν ὑπόθεσιν τοῦ παρόντος νησιῦ ὡς γνήσιός του ἐπίτροπος· ὅμως θεωρῶντας τὴν ἄνωθεν ἀπόδειξιν τοῦ μοναστηρίου ὅπου τοῦ ἔδωκεν ὁ ταχριρτσής, τὸ ἀνέφερον τοῦ ἄρχου κυρίου Παναγιώτη καὶ ἔστρεψε τὴν ἄνωθεν ἀποκοπὴν ὅπου ἔκαμεν ὁ ταχριρτσής· ἡ ἀποστολὴ τοῦ ταχριρτζή εἰς τὰς νήσους ἐγένετο ἔτει 1670 κατὰ σημεῖωμα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Σερίφῳ μοναστηρίου τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ ἔχον ὡδε· «Κατὰ δὲ τοὺς 1670 ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔκαμε ταχρηρι εἰς ὅλα τὰ νησιά, καὶ ἐμέτρησεν ἀνθρώπους, παιδιά, ἐμέτρησε καὶ τὰ χωράφια μὲ τὸ σχοινίον, καὶ ἦτον τὸ σχοινίον ὀργυαῖς 21 : ἦλθε καὶ ἐδῶ κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν, καὶ ἐμέτρησε καὶ ἐχαράττωσε τὸ νησί, καθὼς φαίνεται εἰς τὴν καντζελλαρίαν τοῦ καθ' ἐνὸς τὸ πρᾶγμα πόσον χαράττι τότες τὸ ἔβαλεν ὁ ταχριρτζής . . . 1». Ὁ Μιχαὴλ εἰς συμβόλαια τοῦ ἔτους ἁχὸβ' μηνὸς ἰουνίου ἐκκαίδεκάτη μέχρι τοῦ ἐπομένου ἔτους ἁχογ' μηνὶ μαρτίῳ καλεῖται ὑπὸ τῶν Μυκονίων «ὁ ἐκλαμπρότατος ἡμῶν ἀφέντης Μιχαὴλ Καναβοῦτζος βοεβόντας καὶ ἐξουσιαστής τῆς παρὸ νήσου» καὶ ὑπογράφει ἐν αὐτοῖς «Μιχαὴλ Καναβοῦτζος βοεβόντας Μυκόνου». Τῷ αὐτῷ ἔτει ἁχὸβ' — ἁχογ' ἤρξε τῶν Μυκονίων ὡς ἐπίτροπος ὁ «εὐγενέστατος ἀφέντης Μιχαὴλ Καλαμαράς κριτῆς Μυκόνου καὶ ἐπιτροπικὸς τοῦ ἀφεντός κατῆ Παροναξίας καὶ Μυκόνου». Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἁχὸβ' μηνὸς φεβρουαρίου τετάρτη καὶ εἰκοστῇ ἐν ἐκκλησίᾳ οἱ Μυκόνιοι ἐψήφισαντο τὰδε· «ἐπειδὴ καὶ τὴν σήμερον νὰ εὐρίσκεται τὸ παρὸ νησί τῆς Μυκόνου εἰς μεγάλην πενίαν καὶ πτωχεῖαν μεγαλωπάτη, καὶ ὅλη ἡ παρὸν κοινότης καθὼς λέσι νὰ εἶνε ἀδικημένη ἀπὸ προεστοὺς καὶ ἐτέρους τοῦ παρόντος νησιῦ καὶ μὴ δυναμένη νὰ κομπαρτίρουν τὰ βάσανα καὶ ἀβαριζία, διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν συνοδικῶς συνα-

1. Βιβλίον τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Σερίφῳ μοναστηρίου τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ, φύλ. 66 (117).

θροισθέντες» απέδειξαν πρέσβεις Ἰγνάτιον Ραουζαῖον καθηγούμενον (Τουρλιανῆς), Γεώργιον Πανσέβαστον ἱερέα, Ἰάκωβον Κορνᾶρον ἱερέα, Φιλόθεον Σκαρδανᾶν ἱερέα, Μιχαὴλ Καλογεῤᾶν, Ἀνδρέαν Καλλιμάρχον, Ἰερώνυμον Νταζάραν, Φραγκίσκον Φώσκολον, Τζάνεν Κοντοφρέον, Κάρλον Καλλέργην Δημήτριον Γρυπάρην, ἵνα στείλωσιν εἰς Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Παναγιώτην Νικουσίον «νά σκλαμάρουν καὶ νά πρεκουράρουν ὄλον ἐκεῖνο τοῦ γνωρίζουν καὶ νά εἶνε τῆς χρείας, διὰ σύστασιν καὶ κυβέρνησιν τοῦ νησίου» καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἁχοβ' μηνὸς ἰουλίου τετάρτη συλλεγόντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ Μυκόνιοι ἐβουλεύσαντο τάδε: «ἐπειδὴ καὶ τὴν σήμερον νά εὐρισκούμεσταν εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ σοφωτάτου μέγα διερμηνευτῆ τῆς αὐτοκρατορικῆς βασιλείας καὶ ὁ ἄνωθεν ἐνδοξότατος ἡμῶν ἀφέντης Παναγιώτης νά ἔχη εἰς πρόσωπον καὶ ἰδίον του κορμι τὸν ἐκλαμπρότατον ἡμῶν ἀφέντη Μιχαὴλ Καναβοῦτζον διὰ βοιβόντα καὶ ἀφέντη μας», ὅμως δι' ἄλλας ἀνάγκας τοῦ κοινοῦ κατεστήσαντο «διὰ καθολικούς πρεκουρατόρους καὶ λογαριαστάδες διὰ νά πρεκουράρουν καὶ νά παίρνουν λογαριασμούς ἀπὸ ἐκεῖνους ὅπου νόμιμα κατὰ Θεὸν νά γνωρίζουν πῶς κρατοῦν τορνέσια τῆς παρὸν κοινότης» Γεώργιον Πανσέβαστον ἱερέα, Ἰάκωβον Κορνᾶρον, Μιχαλάκη Καλογεῤᾶν, Ἀνδρέαν Καλλιμάρχον, Τζάνε Κοντοφρέον, Δημήτριον Γρυπάρην, Κάρλον Καλλέργην, Φραντζέσκον Φώσκολον. Ἐκ τοῦ γράμματος τούτου γίγνεται δῆλον ὅτι πολλοὶ τῶν Μυκονίων δὲν ἀπεδίδουν τῷ κοινῷ τοὺς αὐτῶν φόρους.

Τῷ δ' ἐπομένῳ ἔτει ἁχογ' — ἁχοδ' ὁ Παναγιώτης κατεστήσατο ἐπίτροπον ἐν τῇ νήσῳ τὸν Σιφνίων καὶ Μυκονίων ἱεράρχην Ἀθανάσιον. Ὁ Ἀθανάσιος ἀπὸ τοῦ ἔτους ἁχοα' παραγενόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς πρεσβευτῆς τῶν Μυκονίων, παρέλαβε τὴν ἐπιτροπείαν, καὶ ἐπανιὼν εἰς Μύκονον κατεστήσατο ἔτει ἁχογ' μηνὶ μαίῳ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦ Παναγιώτου Μάρκον Κορίνθιον οἰκονόμον τῆς Μυκονίων ἐκκλησίας, Ἀντώνιον Πετρῆν, Πιέρον Βιδάλην «καθολικούς ἐπιτρόπους καὶ βοεβοντάδες καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξουσία . . . νά κρίνουν καὶ ἀποφασίζουσιν νά παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους» καὶ γραμματεῖς δὲ κατεστήσατο διὰ τὰς νιτρὰδας Μαρ-

κάκην Κορίνθιον καὶ Κωνσταντῖνον Λητσᾶρδον. Οὗτοι δὲ οἱ καθολικοὶ ἐπίτροποι τοῦ Παναγιώτου ἐγένοντο τῷ αὐτῷ ἔτει καὶ Μυκονίων ἐπίτροποι καὶ παρέμειναν ἐπίτροποι τοῦ Παναγιώτου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ἄρχογ' μηνὶ αὐγούστῳ ἐκ γράμματος γεγονότος ἐν ἐκκλησίᾳ Μυκονίων μαρθάνομεν ὅτι οἱ ἀποδειχθέντες πρέσβεις ἔτει, ἄρχοβ' μηνὸς φεβρουαρίου τετάρτη καὶ εἰκοστῇ ἐξελέγησαν οὐ μόνον διὰ τὰ προδιηγηθέντα, ἀλλὰ καὶ ἀπεστάλησαν «διὰ νὰ πᾶσιν ἔμπροσθεν εἰς τὸν ἐνδοξότατον καὶ σοφώτατον ἡμέτερον αὐθέντην κύριον Παναγιώτην διὰ νὰ δοῦσι τέλειον λογαριασμὸν μὲ τὸν μισὲ Τζανῆ Καλαμαρᾶ διὰ ταῖς τέσσαρες χρόνους ὅπου ἐκυρίευσεν ὁ ἄνωθεν Καλαμαρᾶς τὸ παρὸ νησί· περὶ τούτου ἐζήτησαν καὶ οἱ ἄνωθεν αὐθέντες στελμένοι διὰ νὰ δώσουσι τέλειον ξεφλητικὸν λογαριασμὸν εἰς ὅλαις των ταῖς σπέζαις ὅπου ἔκαμαν εἰς τὸ ἄνωθεν βιάζο, ὅσον ἀκόμη καὶ εἰς τὰ τορνέσια ὅπου ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς χαρατσαρέους καὶ ἀπὸ τὸν ἄνωθεν Καλαμαρᾶ, τόσα εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἔλαβαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἀκόμα καὶ εἰς ἐτούτα ὅπου τῶν ἔδωσεν εἰς τὸ παρὸ νησί», παραστάντα δὲ καὶ «τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Μιχαῆλ Καναβοῦτζον ἐξουσιαστὴν τοῦ παρόντος νησιῦ στελμένον εἰς πρόσωπον τοῦ ἄνωθεν ἐνδοξοτάτου ἡμῶν δὲ αὐθέντος (Παναγιώτου) . . . ἔδωσαν τέλειον καὶ καθαρὸν λογαριασμὸν εἰς ὅλα τὰ πάντα» οὕτω ἐγένοντο «ἀναίτιοι καὶ καθαρὸι ἀπὸ τὰ ἄνωθεν ὅλα γεγραμμένα». Τότε δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει, ἄρχογ' μηνὸς Σεπτεμβρίου δευτέρα καὶ εἰκοστῇ ἀπέθανεν αἰφνιδίως ὁ Παναγιώτης. Ἀποθανόντος τοῦ Παναγιώτου ὤφειλον οἱ Μυκόνιοι μέρος τῶν φόρων τοῦ ἔτους, ἄρχογ' — ἄρχοδ' ὅθεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ κυρά τζα Περουζέ ἠτήσατο παρὰ τῆς Ὄσμανιδῶν βασιλείας τὴν ἀπόδοσιν τῶν φόρων τοῦ ὅλου ἔτους παρὰ τῶν Μυκονίων πρὸς τὸ ὄρφανόν τοῦ Παναγιώτου· ἡ δὲ ἀπεδέξατο τὴν αἴτησιν καὶ διὰ γράμματος τοῦ πατριάρχου Γερασίμου τοῦ ἀπὸ Τυρνόβου τοῦ ἔτους, ἄρχοδ' μηνὶ Ἰουνίῳ<sup>5</sup> ἐνετάλησαν οἱ Μυκόνιοι τὴν ἀπόδοσιν τῶν φόρων πρὸς τὸν ἐπίτροπον τοῦ ὄρφανοῦ Φώτιον καλούμενον πορευθέντα πρὸ τούτου εἰς Μύκονον.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παναγιώτου ὁ Μιχαῆλ Καναβοῦ-

τος παρέμεινεν ἐν Μυκόνῳ οἰκῶν· ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ ἐν Νάξῳ μοναστηρίου τῶν μοναχῶν καπουκίνων κεῖται σημεῖωμα τόδε· «J'ai oublié de dire que le jour precedent (μηνὸς Ἰανουαρίου ἕκτη τοῦ ἔτους ἁγος<sup>1</sup>) vint nous voir un certain nomé sr. Michely Grec de rite, v o i v o d e a l o r s de Micone, lequel nous dit que l'on nous demendoit à Micone pour nous établir, et que sy nous voulions venir qu'il s'offroit de nous donner une église et une place pour nous bastir un hospice <sup>1</sup>». Οὐδέποτε ὅμως ἐνώκησαν Φράγκοι μοναχοὶ ἐν Μυκόνῳ ἐπὶ Ὀσμανιδῶν· ναὸν μόνον εἶχον οἱ Φράγκοι ἐν τῇ πόλει Μυκόνῳ μέχρι τοῦ νῦν ὑπάρχοντα γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα μ π ο υ κ α ρ ι ᾶ τ ο, ὃν παρὰ τῶν ἡμετέρων ἠγόρασαν· τὸν δ' ἑφημέριον τούτου συνετήρουν τὰ πολλὰ οἱ πειραταί <sup>2</sup>· καίτοι ὁ Σεβαστιανὸς Φράγκος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως σημειοῦται ὅτι ὁ Φράγκος ἐπίσκοπος Τήνου Δόριας διὰ τοῦ ναυάρχου τῶν Βενετῶν Ἀνδρέου Κορνάρου κατέλαβε τὸν ἐν τῇ νήσῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Μάρκου, ὡς ἀνήκοντα ἄλλοτε τοῖς Φράγκοις <sup>3</sup>.

**ΜΕΤΑ** τὸν θάνατον τοῦ Παναγιώτου Νικουσίου πρὸς τῷ ἀξιώματι τοῦ ἐρμηνέως τῆς Ὀσμανιδῶν βασιλείας δοθέντι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου Ἀχμέτου Κιοπρουλῆ, ἐδόθησαν αὐτῷ ἀνά πᾶν ἔτος καὶ οἱ φόροι τῆς νήσου Μυκόνου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐγραμμάτευσεν ἰδίᾳ παρὰ Παναγιώτῃ Νικουσίῳ μετὰ τὴν ἐκ Κρήτης ἐπάνοδον τοῦ Παναγιώτου ἔτει ἁγός. Τούτῳ δ' ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἐπὶ Πολονοὺς στρατείαν, ἔνθα ἐν Ἰσάξᾳ τῆς Βουλγαρίας θανόντος αἰφνιδίως τοῦ Παναγιώτου, διεδέξατο τὸ τοῦ ἐρμηνέως ἀξίωμα. Κατὰ Θεαγένην Λιβαδᾶν (ὁ βεζύρης Σουλεϊμάνης ὁ ἀπὸ χριστιανῶν Σέρβων καταγόμενος ὁ διαδεξάμενος τὸ τοῦ ἐπιτρόπου ἀξίωμα, διάδοχος τοῦ ἐπὶ τὴν πολιορκίαν τῆς

1. Notes historiques du livre du couvent des pp. capucins à l'île de Naxos, p. 123 (ms).

2. Bernard Randolph The present state of the islands in the Archipelago, p. 14.

3. Viaggio e navigazione di monsignor Sevastiani e Giuseppe di S. Maria... nelle antare e tornate dall'Archipelago, p. 68.

Βιέννης τραπέντος και ἀπαγχονισθέντος Καρᾶ Μουσταφᾶ) προσέθηκε νέα τεκμήρια τιμῆς και ὑπολήψεως πρὸς τὸν μέγαν ἔρμηνεά, ἀπονεύμας αὐτῷ ἀντὶ τῶν προσόδων τῶν νήσων Μήλου και Μυκόνου τὰ τέλη τῆς μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως», ἀνάγει δὲ τὸ γεγονός μὴνὶ μαίῳ τοῦ ἔτους ,αχπς' 1.

Τὸ πρῶτον ἔτος ,αχσδ' — ,αχοε' ὁ Ἀλέξανδρος Μαυρογορδάτος ἀπέστειλεν εἰς Μύκονον ἐπίτροπον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἰωάννην, ἐπίτροπος δὲ τῶν Μυκονίων τῷ αὐτῷ ἔτει ,αχσδ' — ,αχοε' ἐγένετο Τζουάννης Καλαμαράς. Ὁ Ἰωάννης Μαυρογορδάτος ἐν συμβολαίοις συνταχθεῖσι ἀπὸ μηνὸς μαρτίου μέχρι μηνὸς σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους ,αχσδ' καλεῖται ὑπὸ τῶν Μυκονίων «ὁ ἐκλαμπρότατος ἡμῶν κύριος Ἰωάννης Μαυρογορδάτος, βοεβόντας και ἐξουσιαστῆς τῆς παρὸν νήσου Μυκόνου εἰς πρόσωπον τοῦ ἐνδοξοτάτου και σοφωτάτου ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἡμῶν δὲ αὐθεντὸς κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυρογορδάτου μέγα διερμηνευτῆ τῆς αυτοκρατορικῆς βασιλείας», και ὑπογράφει ἐν αὐτοῖς «Ἰωάννης Μαυρογορδάτος βοιβόδας τῆς νήσου Μυκόνου και ἐπίτροπος τοῦ ἀρχοῦ ἀδελφοῦ μου κυρίου Ἀλεξάνδρου διερμηνευτοῦ τῆς κραταιᾶς βασιλείας». Ἐλαβε δ' ὁ Ἰωάννης ἔτει ,αχσδ' μηνὸς σεπτεμβρίου πέμπτη και εἰκοστῆ τοὺς φόρους τοῦ ἔτους ,αχσδ' — ,αχοε' τοῦ ἐν τῇ νήσῳ μοναστηρίου τῆς Τουρλιανῆς ὄντας ῥεάλια δύο και τριάκοντα. Ἐν δὲ τῷ αὐτῇ χειρὶ γραφέντι γράμματι τῆς παραλαβῆς τούτων προστίθεται και τὸδε: «και ἐρχόμενος ἐγὼ ἐδῶ εἰς τὸ παρὸν νησίον τῆς Μυκόνου ἀποσταλμένος ἀπὸ τὸν ἐνδοξοτάτον και σοφωτόν μου ἀδελφὸν και ἐξουσιαστὴν τοῦ παρόντος νησίου κύριον Ἀλεξάνδρον μου ἐδῶσε πᾶσαν ἐξουσίαν διὰ νὰ ἐξερευνήσω εἰς τὸ παρὸν νησί και νὰ εὔρω εὐλογον νὰ τὰ βεβαιώσω ὡς γνήσιός του ἐπίτροπος». Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ,αχσδ' ὁ σερδάρης τῆς Ἀσπρης θαλάσσης 2 πλέων ἐπὶ τὸ Αἰγαίον πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐν αὐτῷ πειρατῶν προὔτιθετο ἵνα καταστρέψῃ πρὸς ἄλλαις νή-

1. Θεαγένους Λιβαδά Ἀλεξάνδρου Μαυρογορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ἐπιστολαὶ ρ', (ἐν Τεργέστη, 1879, εἰς 80ν), σ. γα, 7.

2. Journal d'Antoine Galland pendant son séjour à Constantinople, tom. II, p. 175.

σοις καὶ τὴν Σύρον, Μύκονον καὶ Πάρον, ἐν αἷς ὄκουν πειραταί <sup>1</sup>. Ὁ Παῦλος Ρικῶτος ἔτει ἄχος' διηγεῖται ὅτι ἐκτὸς μεγάλων τινῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐν αἷς ὑπῆρχον φρούρια, αἱ λοιπαὶ ἀνόχουραι οὔσαι ἦσαν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἐλαχίστου πειρατοῦ, οὐ οἱ μὲν ἄνδρες ἦσαν δούλοι τῶν θελήσεων, αἱ δὲ θυγατέρες τῶν νησιωτῶν ὑπέικοντο εἰς τὰς ὀρέξεις αὐτῶν, τὰ δὲ πλούτη ὑποχείρια <sup>2</sup>. Ὁ σε ρ δ ἄ ρ ης τῆς Ἀσπρης θαλάσσης παραγενόμενος εἰς Μύκονον ἐζημίωσε τοὺς Μυκονίους «μερικὴ σπέζα νόμιμη διὰ κάποια πταισήματα ἔπου ἔγιναν εἰς τὸ πρὸ νησί» ἡ ζημία ἦν τριακόσια καὶ χίλια βεάλια, ἃ πρὸς ἀπόδοσιν στερουμένῳ τῷ κοινῷ τῶν Μυκονίων ἐδάνεισεν ὁ Ἰωάννης Μαυρογορδάτος ἐκ τῶν αὐθεντικῶν ἄσπρων, ἧτοι τῶν χρημάτων τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐζημίωσε δὲ καὶ ἄλλως τοὺς Μυκονίους ὁ σε ρ δ ἄ ρ ης δι' ὃ ἔτει ἄχος' μηνὸς σεπτεμβρίου δεκάτῃ συλλεγέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ Μυκόνιοι ἐξελέξαντο Ἰωάννην Μαυρογορδάτον, Δημήτριον Καλλέργην ἱερέα, Βασίλειον Μπόνην ἱερέα, Ἀντώνιον Δητσάρδον, Δημήτριον Γρυπάρην, Γεώργιον Τουλάνην, Μάρκον Μπαῶν, Ἰάκωβον (Κορνᾶρον) ἱερέα «νᾱ πᾶσι ἔμπροσθεν εἰς τὸν ἄνωθεν πολυχρονισμένον σερτάρη διὰ νᾱ σιάσουν καὶ νᾱ σβύνουν πᾶσαν ὑπόθεσιν ὅπου ἤθελε γυρεύσῃ ὁ ἄνωθεν πολυχρονισμένος»· ἔτι δὲ οὗτοι καὶ νᾱ τὰ σάρου ν τοῖς Μυκονίοις τὴν ζημίαν τῶν τριακοσίων καὶ χιλίων βεαλίων τῶν ἀποδοθέντων τῷ σε ρ δ ἄ ρ η. Ὁ δὲ σε ρ δ ἄ ρ ης ἔτι ἠνάγκασε τοὺς Μυκονίους τὴν ἀγορὰν Ἑβραίων ἀνδραπόδων εἴκοσιν ἀντὶ βεαλίων μυρίων ἔτει ἄχος' ἢ ἄχος', ὅτε καὶ πάλιν ἐπλεεν ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐν αὐτῷ πειρατῶν <sup>3</sup>. Κατὰ δὲ γραπτὸν σημείωμα τοῦ συμβολαιογράφου Μυκονίων Γερασίμου Βίδου ἱερέως μηνὸς σεπτεμβρίου ὁγδόῃ ἐπὶ δέκα ἐδόθησαν πρὸς τούτοις τῷ σε ρ δ ἄ ρ η εἰς ἀργύρια

1. Notes historiques du livre du couvent des pp. capucins à l'île de Naxos, p. 110 (ms).—Μιχ. Ἰακ. Μαρκόπολι Τουρκικαὶ βιοιοπραγίαι ἐν Ναούσῃ τῆς Πάρου. (ἐν Νάξῳ, 1893, εἰς 12ον), σελ. 4—6.

2. The present state of the Greek and Armenian churches, pp. 337, 353.

3. Μιχαὴλ Ἰακ. Μαρκόπολι Τουρκικαὶ βιοιοπραγίαι ἐν Ναούσῃ τῆς Πάρου, σ. 9—20.

καὶ ἐδαπανήθησαν ῥεάλια τρία καὶ ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ χίλια ἐκτὸς τῶν δοθέντων αὐτῶ ἐπιτηδείων.

Ὁ Ἰωάννης Μαυρογορδάτος ἐχρημάτισεν ἐπίτροπος τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ βοεβόδας Μυκονίων ἐν ἔτος (αχρὸ' — αχρσε'). Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει μὴνὸς δεκεμβρίου ἐβδόμη ἐπὶ δέκα τοῦ ἔτους αχλγ' 1 καὶ ἦν πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνυμφεύθη δὲ καὶ ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐγένοντο αὐτῶ δύο υἱοὶ Σκαρλάτος καὶ Κωνσταντῖνος 2. Περὶ τοῦ Ἰωάννου Μαυρογορδάτου Δημήτριος Καντεμῆρης λέγει τάδε· «Jean s'est point signalé; car étant né avec de très foibles qualités d'esprit, il ne fit aucun progrès dans les sciences; cette raison jointe à son incapacité naturelle, l'empêcha d'être poussé à la Cour, et employé dans les affaires; ensorte qu'il mena une vie privée, et mourut comme il avoit vécu, laissant deux fils Scarlatos et Constantin, qui ne se montrèrent pas plus ingénieux que leur père 3». Δύο δ' ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐπιστέλλονται τῶ ἀδελφῶ Ἰωάννη 4.

Τῶ δ' αὐτῶ ἔτει αχρσε ἀφίκοντα εἰς Μύκονον Ἰάκωβος Σπόνιος, ἀνὴρ Γάλλος, καὶ Γεώργιος Οὐήλερος, ἀνὴρ Ἄγγλος, γράψας ἑκάτερος ἴδιον ὁδοιπορικόν. Τοῦτων ὁ μὲν Ἰάκωβος Σπόνιος λέγει ὅτι τῶν Μυκονίων ἀρχει Ἑλλην ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι ἡ νῆσος ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν Ὄσμανιδῶν ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου (αχμει' — αχξθ') ἐκ τοῦ φόβου τῶν πειρατῶν, ὅτι οἱ Ὄσμανίδαὶ πλέουσιν ἀνά πᾶν ἔτος ἵνα λάβωσι τοὺς φόρους ὄντας πίαστρα ἑξακό-

1. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου Γενεαλογικὰ σημεῖωματα Νικολάου Μαυροκορδάτου καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορορήτων, ἐν Φιλολογικῷ συλλόγῳ Παργασσοῦ ἐπιτηρίδος, ἔτει Γ' (ἐν Ἀθήναις 1899, εἰς 8ον), σ. 140.—Émile Legrand Généalogie des Maurocordato de Constantinople rédigée d'après des documents inédits, (Paris, 1900, in 8°), p. 10.

2. Émile Legrand Généalogie des Maurocordato de Constantinople, (Paris, 1886 in 4°), pp. 2, 3.

3. Histoire de l'Empire Ottomane, (Paris, 1743, in 12°), tom. IV, p. 80.

4. Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρανισθὲν καὶ τυπωθὲν . . . (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1806, εἰς 8ον), σ. 123—5, 137—9—καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορορήτων ἐπιστολαὶ ρ', σ. 38—41, 93—94.

σια καὶ τρισχίλια ἀποδιδόμενα ὑπὸ δισχιλίων κατοίκων, (καὶ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων δὲ τοῦ πειρατοῦ Φλερῆ ὁ Παῦλος Ρικῶτος λέγει ὅτι δισχιλίοι Μυκόνιοι ἀπέτιον *χ α ρ ά τ σ ι α* τοῖς Ὀσμανίδαῖς ἕκαστος ἀντὶ τεσσάρων σκουῶδων <sup>1</sup>), ἀντὶ τοῦ ὅτι ὤκουν δισχιλίοι ἐν τῇ νήσῳ, ὅτι ἀναλόγουν τέσσαρες γυναῖκες ἕκαστῳ ἀνδρὶ, ὅτι πολλοὶ τῶν Μυκονίων ἦσαν ναῦται καὶ πειραταί, ὅτι ἡ νῆσος ἔφερε κριθὴν καὶ οἶνον, ἀλλ' οἶνον οὐχὶ τῶν ἀρίστων, ὅτι ἠρθόνει κυνηγίου ἰδίως περδίκων, ὅτι ἦν λειψυδρος καὶ ψιλὴ ὕλης, ὅτι πᾶσα ἡ πόλις ὑδρεύετο ἐξ ἐνὸς φρέατος, ὅτι αἱ Μυκόνιοι ἔκλωθον τὸν ἐπιχώριον βάμβακα ἐξ οὗ ὕφαινον χειρόμακτρα, καὶ μεταξὺν ἐκ τῆς νήσου Ἄνδρου κομιζομένην καὶ ὅτι ἐν τῇ πόλει εἶχον οἱ μὲν Ἑλληνας τριάκοντα ναοὺς, οἱ δὲ Φράγχοι ἕνα <sup>2</sup>. Ὁ δὲ Γεώργιος Οὐήληρος λέγει ὅτι ἡ νῆσος ἔχει καλὸν λιμένα καὶ πόλιν ἀτείχιστον καὶ ἀνόχυρον, ὅτι ὁ ἀρχὼν τῶν Μυκονίων ἐστέλετο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι ὁ ἀποδιδόμενος τοῖς Ὀσμανίδαῖς φόρος ἦν ἐν τοῖς αὐτοῦ σημειώμασι διάφορος τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Σπονίου σημειουμένου, ὅτι ἀπέτιον οἱ Μυκόνιοι περιπλέον διακόσια σκουῶδα εἰς τὸν παραγενόμενον πρὸς παραλαβὴν τούτου *κα πο υ δ ἄ ν πα σ σ ᾶ* (ἐκτὸς τῆς διαρπαγῆς τῶν σύκων καὶ σταφυλῶν αὐτῶν) κατὰ τὸν ἀνὰ πᾶν ἔτος καταπλοῦν εἰς τὴν νῆσον τῶν Ὀσμανιδῶν, ὅτι ἡ νῆσος ἠύφορει οἴνου καὶ σίτου καὶ πρὸ παντὸς κριθῆς, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν Μυκονίων ἦσαν πειραταί καὶ ἡ νῆσος αὐτῶν ἦν μεγάλη ἀποθήκη λειῶν, ὅτι οἱ πειραταί εἶχον ἐν τῇ νήσῳ τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα καὶ τὰς παλλακάς, ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες ἀπεδήμουν τῆς νήσου πρὸς ζήτησιν τύχης, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπαξίως ἀπεθαύμαζον τὰ ἑαυτῶν κάλλη

1. The present state of the Greek and Armenian churches, p. 365.—*Histoire de l'etat present de l'église Grecque et de l'église Arménienne*, trad. M. de Rosemond. (Amsterdam, 1798, in 8°), p. 361.—J. Aymon *Monumens authentiques de la religion des Grecs, et de la fausseté de plusieurs confessions de foi des chrétiens orientaux*, (A la Haye, 1708, in 4°), p. 467.—καὶ *Lettres anecdotes de Cyrille Lucar patriarche de Constantinople, et sa confession de foi, avec des remarques concile de Jerusalem tenu contre lui, avec un examen de la doctrine* . . (Amsterdam, 1718, in 4°), p. 467.

2. *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce, et du Levant*, (Amsterdam, 1679, in 12°), tom. I, pp. 145—7.



της σωφροσύνης, ὧν καὶ εἰκόνα παρατίθεται εἰκονίζουσαν τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, ἃ καὶ περιγράφει. Διηγείται δὲ καὶ τὴν ἐν πομπῇ παραλαβὴν νεάνιδος, ἣν παρὰ τοῦ αὐτῆς πατρὸς ἐωνήσατο ὁ πλοίαρχος αὐτῶν, ὧν ἄλλοτε πειρατῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει <sup>1</sup>). Παρὰ πάντων δὲ τῶν περιηγητῶν τῶν χρόνων ἐκείνων κακῶς ἤκουον αἱ Μυκόνιοι. Ταῦτα δὲ τὰ ὑπὸ Ἰακώβου Σπονίου καὶ Γεωργίου Οὐηλέρου περὶ Μυκόνου διηγούμενα ἀντιγράφουσιν οἱ τῶν χρόνων ἐκείνων νησιογράφοι Φραγκῆσκος Πιακένζας <sup>2</sup>, Ὀλιέρος Δάππερος <sup>3</sup>, Βικέντιος Κορονέλλης <sup>4</sup>. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀποδιδόμενων φόρων τοῖς Ὀσμανίδαῖς λέγουσιν ὅτε Ἰάκωβος Σπόνιος καὶ Γεώργιος Οὐηλέρος ὅτι οἱ βοεβόδαι τῶν Μυκονίων καὶ Σερφίων ἀπέδιδον τῷ Ὀσμανιδῶν στόλῳ μίαν γαλέραν ἀλλὰ τοῦτο οἶτε πρὸ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς ἐπισκεψάμενοί τας ἡμέτερας χώρας ἀποσιωπῶσι Κουρμενίνος ἔτει ἀρχαί <sup>5</sup>, Βικέντιος Στοχόβιος ἔτει ἀρχθ' <sup>6</sup>, Ἰωάννης Βαπτιστῆς Ταβερνιέρος ἔτει ἀρχμὲ <sup>7</sup>, Ἰωσήφ Πιττῶνος Τουρνεφόρτιος ἔτει ἀψ' <sup>8</sup> μνημονεύοντες ἄλλων νησιωτῶν ἀποδιδόντων πλοῖα τῷ Ὀσμανιδῶν στόλῳ.

Τῷ ἐπιγενομένῳ ἔτει, ἦτοι εἰς τοὺς 1675 (ἀρχοε' — ἀχос') ἐμανιζάρισε τὴν νηράδα (τῶν Μυκονίων) καὶ χαράτσια ὁ Μιχαλάκης Καλογεράς καὶ Ἀνδρέας Καλλιμάροχος καὶ Τζάνες Κοντοφρέος, ἐπίτροπον δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἔστειλεν εἰς Μύκονον τὸν κυρίτην Δρακον, ὃς ἔτει ἀρχοε' μηνὸς ἰουλίου ἐβδόμη παρεχώρησε τῷ κοινῷ τῶν Μυκονίων τοὺς φόρους τῆς νήσου τοῦ ἔτους ἀρχοε' — ἀχос', ἦτοι «ε-

1. A journey into Greece, in company of Dr Spon of Lyons, (London, 1682, in 4<sup>o</sup>), pp. 62—5.

2. L'Egeο redivivo o'sia chronographia dell'Arcipelago, (Firenze, 1688, in 4<sup>o</sup>), pp. 331—5.

3. Description exacte des isles de l'Archipel, (Amsterdam, 1703, in fol.), pp. 354—6.

4. Isolario, descrizione geografico-istorica, sacro-profana, antico-moderna... di tutte l'isole tomo II, dell'Atlante Veneto, (Venetia 1696, in f<sup>o</sup>), p. 188, 227.

5. Voyage de Levant fait par le commandement du roy en l'anné 1621 par le Sr. D. C. (Paris, 1629, in 4<sup>o</sup>), ed. 2e p. 214.

6. Voyage du Levant, (Bruxelles, 1662, in 12<sup>o</sup>), ed. 3e, pp. 124—5.

7. Les six voyages de Jean Baptiste Tavernier en Turquie, en Perse, et aux Indes, (Paris, 1692, in 12<sup>o</sup>), tom. I, p. 358.

8. Relation d'un voyage du Levant, tom II, p. 38.

φαλογάρατσα, δεκατιαῖς κριθαρίων, κρασίων, ὄσπριων, δένδρων, προβατονομία, κεσίμια, κουμέρκια, κούτάνες, τσακισμάτων ἀφεντικῶν καὶ ὅτι δικαίωμα ὅπου νὰ ἐγγίζη τοῦ ἄνωθεν ἐνδοξοτάτου (Ἀλεξάνδρου)», ἀντὶ ἀσλανίων τετρακοσίων καὶ τρισχιλίων ἀποδοθησομένων εἰς τὴν πόλιν τῶν Χίων ἔτει ἄχως μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἢ ὀκτωβρίῳ, καὶ ἔτει ἄχως μηνὶ φεβρουαρίῳ ἢ μαρτίῳ. Τὸ δὲ κοινὸν τῶν Μυκονίων ἐπεφυλάξατο δι' ἑαυτὸ τὰ ἐκφραζόμενα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου ναύγια τῶν λέμβων καὶ τῶν μεγάλων πλοίων τὰ ἡμίση. Ταῦτα δὲ τὸ κοινὸν παρῆχε μισθὸν τοῖς ἐπιτρόποις τῶν νησιωτῶν. Ὁ κυρίτης Δράκος ἔλαβεν ἐν Τήνῳ κομισθέντα ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων τῶν Μυκονίων Μιχαὴλ Καλογερά, Ἀνδρέου Καλλιμάρχου, Τζάννε Κοντοφρέου πλέον τοῦ ἡμίσεως τῶν χρημάτων τοῦ μισθώματος μέχρι μηνὸς ἀπριλίου ὀγδόης τοῦ ἔτους ἄχως.

Τῶ δ' ἐπιόντι ἔτει, ἦτοι «εἰς τὰ 1676 (ἄχως — ἀχοζ') καὶ εἰς τὰ 1677 (ἀχοζ' — ἀχοη') ἐκυβέρνα (τοὺς Μυκονίους) ὁ Μιχάλης Καλαμαράς καὶ Τζάννε Κοντοφρέος (διὰ) τὸ ὁποῖον ἔχουσι καουτσιόνες πῶς ἐπεράσασι λογαριασμὸν τόσον οἱ χαρατσιάραι τοῦ ἄνωθεν (ἔτους 16)76 καὶ (16)77 ὡσάν καὶ ὁ ἄνωθεν (Μιχάλης) Καλαμαράς, ὡς καθὼς φαίνονται οἱ καουτσιόνες του». Ἐν δὲ τῷ γράμματι δι' οὗ τὸ ἐν τῇ νήσῳ μοναστήριον τῆς Τουρλιανῆς ἀπέδωκε τὸ ἐτήσιον ἐξ ἐκτιμήσεως τέλος τοῦ ἔτους ἀχοζ' μηνὸς μαΐου ἐβδόμη καὶ εἰκοστῇ ὑπογράφη Γσάννε Καλαμαράς ἐπίτροπος καὶ παπᾶ Βασίλειος Μπόνης. Τῶ δ' αὐτῷ ἔτει ἀχοζ' μηνὸς ἰανουαρίου δεκάτῃ οἱ Μυκόνιοι συλλεγέντες εἰς ἐκκλησίαν ἐξελέξαντο Μιχαὴλ Καλαμαράν, Τσάννε Κοντοφρέον, Λουρέντσον Κορνᾶρον νὰ πέμψωσι πρέσβεις αὐτοκράτορας εἰς Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον ἵνα ὁμιλήσωσιν αὐτῷ καὶ προσκλαύσωσιν: «ἐπειδὴ καὶ τὴν σήμερον εὐρίσκεται τὸ παρὸν νησί εἰς μεγαλώτατο κίνδυνον διὰ ξεμπιταρισμὸν, ἀφορμὴ διατὶ καὶ νὰ μᾶς ἔχη ὁ ἐνδοξότατος καὶ σοφώτατός μας ἀφέντης τόσους καιροὺς καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν πολλὴ πτωχεῖα ὅπου τὴν σήμερον εὐρίσκεται εἰς τὸ νησί μας ὄν ἐποκοτήσαμεν νὰ πᾶμεν νὰ ἀνταμώσωμεν τὸν ἄνωθεν ἐνδοξότατον ἀφέντη μας διὰ νὰ τοῦ δώσωμεν τὴν πρέπου-

σαν προσκύνησιν καὶ εὐχαριστίαν καὶ διὰ νὰ πᾶσι καὶ τὴν  
 πρώτην ῥάταν τῆς παρὸν χρονίας, ἀκόμη καὶ διὰ νὰ σκλα-  
 μάrouν εἰς τὸν μεγαλειότατον καὶ (τὸ) ἀνέλπιστο βάρους ὅ-  
 που μᾶς ἐσυνέβη διὰ τοὺς εἴκοσι σκλάβους ὅπου ὁ πολυ-  
 χρονισμένος αὐθέντης σερτάρης μᾶς ἐτασσάρησεν νὰ ἀγορά-  
 σωμεν . . . διὸ στέλνουσι καὶ κατασταίνουσι αὐτοὺς . . .  
 νὰ πᾶσι νὰ ἀνταμώσουν τὸν ἄνωθεν ἐνδοξότατόν μας ἀφέντη  
 ὡς ἄνωθεν διὰ νὰ μιλήσουν καὶ νὰ κλαυτοῦν εἰς τὸ ἀνέλ-  
 πιστο ἄδικο ὅπου μᾶς ἐσυνέβη καὶ εἴ τι ἄλλο ποῦ εἶνε τῆς  
 χρείας καὶ χρειαστοῦν τινέσια καὶ εὐροῦν νὰ δανειστοῦν  
 διὰ κυβέρνησιν τοῦ νησίου». Ἡ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον πρέ-  
 σβευσις τῶν Μυκονίων ἀπέτυχεν ὡς πρὸς τὸ σπουδαιότατον  
 τὴν βία ἀγοράν τῶν εἴκοσιν Ἑβραίων ἀνδραπόδων ἀπὸ «τὸν  
 πολυχρονισμένον αὐθέντην σερτάρην»· ἐπειδὴ μὴνός Ιουνίου  
 ἕκτη ἐπὶ δέκα διὰ γράμματος ὁ Ἀλέξανδρος ἐνετείλατο τοῖς  
 Μυκονίοις τὰδε. «Εὐλαβέσταται ἱερεῖς καὶ χρήσιμοι ἄρχον-  
 τες τῆς νήσου Μυκόνου. Θέλετε ἤξευρεῖ ὅτι ἀπὸ τὰ ἄσπρα  
 τῶν σκλάβων τῶν Ἑβραίων ὅπου εὐοίσκονται εἰς τὰ χεῖριά  
 μας ἐλάβαμεν ἄσλάνια τρεῖς χιλιάδας, τὰ ὅποια λογαριά-  
 ζοντας ὅσα ἐπληρώσατε θέλετε τα ἐξοφλήσῃ σῶα καὶ ἀνε-  
 λειπῶς, εὐχαριστοῦντες τὸν μισὲρ Τσανέττον Λογγίνον κατὰ  
 τὴν ὑπόσχεσίν σας καὶ τὴν ὀμπλιγάτσιον ὅπου ἔχετε . . .  
 Χωρὶς ἄλλο δὲ νὰ πληρωθοῦν τὰ χαράτσιά σας κατὰ τὸ  
 χρέος σας καὶ νὰ μὴ ἀμελήσῃτε, ὅτι ἀλλέως ἐδώκαμεν ὀρ-  
 δινίαν εἰς τὸν ἐνδοξότατον καπετὰν πασᾶ νὰ ἀλιβερτήσῃ τὸ  
 δίκαιόν του καὶ ἂν παρακούσῃτε δὲν θέλει εἶσθαι διὰ καλόν  
 σας». Ἐκ δὲ προσθήκης τῷ γράμματι τούτῳ ὅτι «ἐφρανή-  
 κατε ἀχάριστοι καὶ εἰς τὴν καλωσύνην ὅπου σᾶς ἔκαμεν  
 καὶ σᾶς εὐρέθηκα εἰς τὴν ἀνάγκην σας», γίνεταί δῆλον ὅτι  
 ὁ Τσαννέττος Λογγίνος ἐστάλη εἰς Μύκονον ἐπίτροπος τοῦ  
 Ἀλεξάνδρου καὶ ὅτι ἐδάνεισε χρήματα στερουμένων τῶ κοινῶ  
 τῶν Μυκονίων ἐκ τῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ παρέδωκαν αὐτῶ  
 οἱ Μυκόνιοι τὰ ἂ βία ἠγόρασαν Ἑβραῖα ἀνδράποδα πρὸς πώ-  
 λησιν καὶ ἐξόφλησιν τῶν ὀφειλομένων.

Τῷ ἐπιόντι ἔτει, ἤτοι «εἰς τὰ 1678 (αχοῆ' — αχοθ') ἐκυ-  
 θέρινα (πρὸς Μυκονίους) ὁ Ἀντώνιος Πετρῆς καὶ Μιχαλάκης  
 Καλογεράς· τὸ δὲ γράμμα δι' οὗ οἱ Μυκόνιοι ἐν ἐκκλησίᾳ

κατεστήσαντο αὐτοὺς ἐπιτρόπους γεγονὸς μηνὸς μαΐου ἕκτη καὶ εἰκοστῇ λέγει καὶ τὰδε· «κατασταίνοντες αὐτοὺς μὲ τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος καθολικοῦ ἐπιτρόπους καὶ κριτάδες τῆς νήσου Μυκόνου διὰ ἔτος ἓνα. Καὶ νὰ πρεκουράρουν νὰ συναζούνται τὰ βασιλικά δοσίματα· ἀκόμη δίδοντάς τους παντοῖαν καὶ γεμάτην ἐξουσίαν νὰ παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους καὶ ἀνυποτάχτους· καὶ διὰ μισθὸν τῶν κόπων αὐτῶν τῶν ἐπρομετάρουν νὰ εἶνε παντὶ ἐλεύθεροι ἀπὸ ὅλα τὰ βασιλικά δοσίματα καὶ νὰ παίρουν καὶ τὰ μισὰ κουμέρκια καὶ ὄλαις ταῖς κοντάναις καὶ ἕτερα ὅλα τὰ ρεγάλια ξύλων, μάνδρων, ψαριῶν, ἐγκαιριῶν καὶ ἕτερα ὅλα τὰ τσακίσματα ἐβγάζοντας ἂν τύχη καράβι μεγάλο, νὰ ἔχουν ἀπὸ τὴν πᾶρτη τῆς χώρας ὅλα τὰ μισὰ, καὶ ὅτι ἄλλο διάφορο τοὺς τυχαίνει κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθεια τοῦ τόπου, τοὺς ὁποίους τῶν ἐπρομετάρουν νὰ τοὺς μαντινιέρου καὶ νὰ τοὺς ἐντεφεντέρου εἰς πᾶσα πείραξιν ποῦ ἤθελε τοὺς τύχη διὰ τὴν κοινότητα». Τῷ δ' ἔτει τούτῳ ἀγορῇ μηνὸς Ἰουνίου δεκάτῃ ἢ μῆτηρ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ροξάνδρα ἔλαβε παρὰ Ἀνδρέου Καλαμαρᾶ διὰ γράμματος αὐτῇ χειρὶ γρασέντος ἀσλάνια διακόσια, ἵνα οὗτος λάβῃ ταῦτα ἐκ τῶν φόρων τῆς νήσου ἢ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἢ τοῦ ἐπιτρόπου Μυκονίων Μιχαὴλ Καλογερᾶ ἐκ τῶν ὀφειλομένων χρημάτων τῷ υἱῷ Ἀλεξάνδρῳ. Περὶ τῆς Ροξάνδρας βραχὺ σημεῖωμα ἔγραψεν Αἰμίλιος Λεγρᾶνδ<sup>1</sup>· ἐπιστολὴν δὲ Διμητρίου Πεπανοῦ ἰατροῦ πρὸς αὐτὴν ἐδημοσίευστα ἐν ταῖς Ἐφημερίσι τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου<sup>2</sup>· τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ὡς φέρουσαν ἔτος ἡμαρτημένον ἐν τῷ σωθέντι ἀντιγράφῳ τὸ ἔτος αχγς' διημφισβήτησε αὐθις ἡμαρτηνὸς ὡς Αἰμίλιος Λεγρᾶνδ<sup>3</sup>· ταύτης κεῖται ἀντίγραφον ἐν χειρογράφῳ βίβλῳ τῆς τοῦ βρεττανικοῦ μουσείου βιβλιοθήκης τῆς συλλογῆς καλουμένης Additional ὑπ' ἀριθμῷ 10016

1. Fleurs de l'Helicon cueillies à l'occasion du doctorat d'Apostolos Rapsis de Byzance, (Du Puy, 1891, in 4°), pp. 26—33.

2. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος, (ἐν Ἀθήναις, 1890, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σ. 286.

3. Bibliographie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par les Grecs au dix-septième siècle, (Paris, 1895, in 8°), tom. III, p. 282.

(fol 100<sup>b</sup>) φέρον ἐπιγραφὴν «*Δημητρίου Πεπανοῦ ἱατροῦ ἐπιστολὴ εἰς τὴν κυρίαν Ροξάναν Σκαρλάτου*».

Ἔτει ἄρχοι μὴν ἰουνίῳ παρεγένετο εἰς Μύκονον Κορνήλιος Δεβρῦνος, ἀνὴρ Γάλλος, ὃς λέγει τὴν νῆσον οὕσαν «*fort basse avec la mer; ce n'est qu'un fort petit lieu, qui n'a que de chétives maisons*». ἀρπάσας δὲ βία μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ τοῦ λιμένος τῆς νήσου πλοιάριον ἀνῆκον Χίοις, προστίθεται ὅτι οἱ Μυκόνιοι λέγουσιν ὅτι ἐν τῇ αὐτῶν νήσῳ ἐγεννήθη Ἑλένη ἡ Μενελάου, εἰς ἧς ἀνάμνησιν αἱ γυναῖκες φέρουσιν ἔτι ἐκ τοῦ τραχήλου ἐξηρητημένην τὴν εἰκόνα αὐτῆς χρυσῆν ἢ ἀργυρᾶν ἢ ἐξ ἄλλου μετάλλου <sup>1</sup>. Ἐν τῇ νήσῳ παρὰ τοῖς γέρουσι ἐσώθη στιχηρὸν τῶδε.

Ἐσὺ ὄσαι ἡ ὠραία Ἑλένη τοῦ Μενελάου  
ὄπου γιὰ σένα χάθηκαν οἱ ναῦται τοῦ πελάου.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει ἄρχοι — ἀρχὴ ὁ Ἀλέξανδρος ἔστειλεν εἰς τὴν Μύκονον τὸν Λουκᾶν Δαμαλᾶν, ἀνδρᾶ Χίον, ὃς ἔλαβεν ἔτει ἄρχοι μὴνός δεκεμβρίου ἐνδεκάτῃ παρὰ Παρθενίου Καλαμαρᾶ ἱερέως «*διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐνδοξοτάτου μέγα δραγουμάνου Ἀλεξάνδρου τῆς κραταιᾶς βασιλείας καθὼς μεῖ ἐχει ἐπίτροπόν του διὰ τὰ βασιλικά δικαιώματα*» ἀσλάνια πεντήκοντα καὶ πεντακόσια. Εἰς δὲ συμβόλαια συνταχθέντα ἐν Μυκόνῳ ἔτει ἄρχοι ἀπὸ μὴνός Σεπτεμβρίου τρίτης καὶ εἰκοστῆς καλεῖται «*ὁ ἐντιμότατος καὶ εὐγενέστατος αὐθέντης Λουκῆς Δαμαλᾶς ἀποσταλμένος ἀπὸ τὸν ἐνδοξοτάτον αὐθέντην διερμηνευτὴν τῆς κραταιᾶς βασιλείας κύριον Ἀλέξανδρον εἰς πρόσωπον καὶ κορμὶ τοῦ ἀνωθεν ἐνδοξοτάτου*» καὶ ὑπογράφει «*Λουκῆς Δαμαλᾶς βοεβόδας τῆς νήσου Μυκόνου*». Ὁ Λουκᾶς Δαμαλᾶς ἐγένετο ἐπὶ ἓν ἔτος ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Μυκόνῳ· ἐπίτροποι δὲ τῶν Μυκονίων τῷ αὐτῷ ἔτει ἄρχοι — ἀρχὴ ἐγένοντο Τσάννης Καλαμαρᾶς καὶ Μιχαὴλ Καλογεράς· ἀλλ' ἐκ γράμματος τοῦ κοινοῦ τῶν Μυκονίων μαθάνομεν ὅτι «*εἰς τὰ 1679 μῆτε ἐπιτρόπους εἶχαμε μῆτε χαρατσαρέους, ἐπειδὴ νὰ ἔπεσε θανατικὸν*

1. Voyage au Levant, c'est-à-dire, dans les principaux endroits de l'Asie Mineure, dans les isles de Chio . . . (Paris, 1714, in 4°), tom. I, pp. 12, 19.

εις τὸν τόπον μας»· ὁ γίγνεται δῆλον καὶ ἐκ διαθήκης Νικολάου Ἀρτακηνοῦ τοῦ ἔτους ,αχθ' μηνὸς Ἰανουαρίου ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα· τοῦ λιμοῦ αὐτοῦ μέμνηται καὶ Κλών Στέφανος ἐκ τοῦ γραμματοφυλακίου τῆς ἐν Τήνῳ φραγκικῆς ἐπισκοπῆς <sup>1</sup>.

Τῷ δ' ἐπομένῳ ἔτει ,αχπ' — ,αχπα' ἐγένοντο ἐπίτροποι καὶ κριταὶ Μυκονίων Τσαννῆς Καλαμαρᾶς καὶ Γεώργιος Τουλάνης, καθ' ὃ ἔτος γενομένης ἐκκλησίας Μυκονίων ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἀγίου Νικολάου μηνὸς μαΐου πέμπτη ἀπέδειξαν β ο ε β ὁ δ α ν αὐτῶν τὸν Μιχαῆλ Καλαμαρᾶν διὰ τὸ ἔτος ,αχπ' — ,αχπα' καὶ ὠμολογήσαντο μετ' αὐτοῦ τάδε· «ἐπειδὴ καὶ τὴν σήμερον νὰ εὑρίσκεται τὸ παρὸν νησί τῆς Μυκόνου εἰς μεγάλην ἀσυστασία καὶ κίνδυνον τοῦ ξεμπιταρισμοῦ διὰ τὸ μεγαλύτεροτο χρέος ὅπου χρεωστοῦμεν τοῦ ἐνδοξοτάτου μας ἀφεντὸς εἰς τοὺς ἀπερασμένους καιροὺς χωρὶς νὰ εὑρίσκωμεν μόδον καὶ τρόπον νὰ συνθέσωμεν καὶ νὰ κυβερνήσωμεν τὸ παρὸν νησί ὡς ἄνωθεν, διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν συναθροισθέντες οἱ αἰδεσιμώτατοι κληρικοὶ καὶ εὐλαθέστατοι ἱερεῖς καὶ χρησιμώτατοι ἄρχοντες ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ ὄλο τὸ ποίμνιον τῆς νήσου Μυκόνου . . . καὶ ἐπιμελῶς ἐρευνῶντες μὲ στόχασιν καὶ συμβουλήν καὶ ὁμόνοιαν ὁμογνωμισμένοι γυρεύοντες νὰ εὑροῦν ἄξιον καὶ τίμιον ἄνδρα διὰ νὰ τοῦ δώσουν εἰς κυβερνήσιν τὸ νησί ἐτοῦτο κατὰ τὸ ταχίρι τοῦ πολυχρονισμένου αὐτοκράτορος βασιλέως διὰ βοϊβοδιλίκιν του . . . διὰ νὰ λάβῃ τὸ βοϊβοδιλίκι τῆς παρὸν χρονίας κατὰ τὸ ταχίρι τοῦ πολυχρονισμένου βασιλέως εἰς τὰ πέντε ἕνα τόσον εἰς καρπούς καὶ κρασιά, διὰ νὰ λαβαίνῃ καὶ περιλάβῃ ὡσάν καὶ τὰ ὑπολειφθέντα νησιά ὄντας καὶ αὐτὸς στρεχτὸς κατὰ τὴν ὑπογραφὴν του»· οὗτος δ' ὑπεχρεοῦτο ἵνα ἀποδῶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδατῷ ῥέ α λ ι α πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ τρισχίλια, ἀνθ' ὧν νὰ συλλέξῃ τοὺς φόρους τῶν νησιωτῶν, ἤτοι κ ε φ α λ ο χ ἄ ρ α τ σ α, κ ο υ μ ἔ ρ κ ι α, π ρ ο β α τ ο ν ὁ μ ι α, δ εκάτην καρπῶν, οἴνων, δένδρων, θαλάσσια ῥεγάλια, τ σ α κ ἰ σ μ α τ α καὶ ἄλλα «κατὰ τὴν τάξιν καὶ

1. Clon Stephanos La Grèce au point de vue naturel, ethnologique etc. (Paris, 1884, in 8°), p. 508, (extrait du Dict. encyc. de scien. médicales).

συνήθειαν τῶν ὑπολειφθέντων νήσων· νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθεια τῶν ὑποληφθέντων βοεβοντάδων»· ἀλλ' ὁ Μιχαὴλ Καλαμαράς νεωτερίζων δὲν ἀπέδωκε τῷ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ τὰ συνομολογηθέντα καθ' ἃ σημειοῦται ἐν ἄλλῳ γράμματι· «εἰς τὰ 1680 (αχπ' — αχπα') ἐπουλήσαμε τὸ βοῖβοντιλίκι τοῦ Μιχαὴλ Καλαμαρά καὶ ὀμπλιγάρομέ τονε νὰ πληρώσῃ τὸν ἀφέντη μας (Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον) τὴν αὐτὴ χρονία ὡς καθὼς μιλεῖ ἡ σκριτουρα ὅπου ἔχομε καμωμένη ἀναμεταξύ μας· καὶ αὐτὸς εἶνε ὀμπλιγάδος νὰ ἀπηλογαῖται εἰς τὴν ἀνωθεν ἀφεντειά μας».

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τοῦ ἔτους αχπ' ὁ πειρατὴς Ἄγγελος Μαρίας Βιτάλης συλλαβῶν πλοῖον πλέον ἐξ Ἀλεξανδρείας ἔφερεν εἰς Μύκονον, ἔνθα μετὰ τῶν συν-αὐτῷ διενείματο τὴν ἐν αὐτῷ λείαν. Ὁ ναύκληρος τοῦ πλοίου, ἀνὴρ Μυτιληναῖος, ἀφειθεὶς ἐλεύθερος διανοεῖτο ἵνα πλεύσῃ εἰς Βενετίαν· πρὸς τοῦτο δὲ δεόμενος χρημάτων ἐδεήθη τοῦ πειρατοῦ Βιτάλη, ὃς ἔδωκεν αὐτῷ ἄσλάνια δέκα· οὗτος δὲ μεταβάς εἰς Τήνον ἐκεῖθεν διεπορθμεύθη εἰς Χίον, ἔνθα ἐνέτυχε τῷ καποὺδάν πασσᾶ Καπλάν καλουμένῳ ἐπανιόντι εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὰ ἐν Μυκόνῳ· ὁ καποὺδάν πασσᾶς πάραυτα ἐπορεύθη ἐπὶ Μύκονον, ἔνθα οἱ πάντες διεσχέδαζον ὁ δὲ πειρατὴς Βιτάλης ἐδείπνει μετὰ φίλων, ὅτε ἀνηγγέλθη αὐτῷ ἡ ἔλευσις τοῦ καποὺδάν πασσᾶ καὶ ἡ ἀποβίβασις δισχιλίων λεβέντων ἵνα συλλάβωσι πάντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ πειρατάς καὶ τὰ ἐν τῷ λιμένι ὄντα πλοῖα αὐτῶν. Ὁ Βιτάλης πάραυτα ἀπέλθων εἰς ἀκτὴν τινὰ τῆς νήσου καὶ ἐπιβιβάσθεις παρατυχόντος ἀλιευτικοῦ πλοιαρίου μεθ' ἑνὸς τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων, ἐπλευσεν εἰς Δῆλον. Μετὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν λεβέντων τὰ πάντα ἐν Μυκόνῳ μετεβλήθησαν εἰς θρήνους καὶ δάκρυα διότι ὁ καποὺδάν πασσᾶς μεταπεμφάμενος παρ' ἑαυτῷ τοὺς Μυκονίων ἐπιτρόπους (Τσουάννον Καλαμαράν καὶ Γεώργιον Τουλάνην) ἐνετείλατο αὐτοῖς νὰ φέρωσιν αὐτῷ ἀμέσως τὸν πειρατὴν Βιτάλην, ἀλλως ἀπαχρονίσει αὐτούς. Οἱ ἐπιτροποὶ προὔτρεψαν πάντας τοὺς Μυκονίους καὶ παρήγγειλαν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι δι' ἀφορισμοῦ ἵνα μὴ ἀποκρύψῃ τις τὸν πει-

ρατὴν Βιτάλην καὶ τοὺς αὐτοῦ συντρόφους· δέκα δ' ἐξ αὐτῶν ὧν οἱ πολλοὶ Βενετοὶ καὶ Δαλματοὶ προσήχθησαν τῷ καποουδάν πασσαῖ, ἀλλ' οὐδεὶς τούτῳ ἐγίγνωσκε τὴν φυγὴν τοῦ πειρατοῦ Βιτάλη· ὁ καποουδάν πασσαῖς παρήγγειλεν ἵνα οἱ συλληφθέντες δεθῶσι· καθ' ὄλην δ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκάστη οἰκία τῆς πόλεως καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ θόλοι τῶν ναῶν (οἱ πρὸς τοῦτο οἰκοδομημένοι) ἤρευνήθησαν διὰ πειρατὰς, συνελήφθησαν δὲ ἄνω τῶν διακοσίων. Ἡ γυνὴ τοῦ πειρατοῦ Βιτάλη καὶ ἡ αὐτῆς μήτηρ συλληφθεῖσαι ἐδόθησαν εἰς φυλακὴν τῷ κεχαγιᾶ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα. Τὴν ἐπαύριον ὁ καποουδάν πασσαῖς μετεκαλέσατο παρ' αὐτῷ πάλιν τοὺς ἐπιτρόπους τῶν νησιωτῶν ἀπειλῶν ὅτι ἀπαγχονίσει αὐτοὺς ἐὰν μὴ κομίσωσιν αὐτῷ τὸν πειρατὴν Βιτάλην· οἱ δ' ἐβεβαίωσαν αὐτόν, ὅτι ἐκεῖνος ἀπῆλθε τῆς νήσου μετὰ μικροῦ πλοίου καὶ ὅτι βεβαίως ἐκ τῆς τρικυμίας ἀπόλετο· διέταξεν εἴτα νὰ φέρωσιν αὐτῷ τοὺς δέκα συντρόφους τοῦ πειρατοῦ, ὧν δύο μὲν ἀπεκεφάλισεν ἐκβιάζων ἐπὶ ματαίῳ δι' ὑποσχέσεων καὶ ἀπειλῶν ἵνα ἀποκαλύψωσιν αὐτῷ τὸν πειρατὴν· τοὺς δ' ἄλλους ἔδωκεν εἰς φυλακὴν· μετὰ ταῦτα ἐκομίσθη ὁ ἰατρὸς ὁ πολλάκις ἐπισκεφάμενος τὸν πειρατὴν τραυματίαν ὄντα, ὃς ἐρρίφθη χαμαὶ καὶ ἐρραβδίσθη δι' ἑκατὸν ῥαβδισμῶν ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ ἀπειληθεὶς ἐρραβδίσθη τὸ δεύτερον ἐπὶ τῶν γλουτῶν, ὅτε πᾶσαι αἱ αὐτοῦ σάρκες διερράγησαν. Ἡ δὲ σύμβιος τοῦ πειρατοῦ Βιτάλη καὶ ἡ αὐτῆς μήτηρ ἵνα ὁμολογήσωσι ποῦ ἦν ὁ πειρατὴς οὗτος κατεξεσχίσθησαν τὰς αὐτῶν σάρκας ὑπὸ γατηρέων ἐγκλεισθέντων ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ὁ Καπλάν καποουδάν πασσαῖς ἐν Μυκόνῳ καὶ λαφυραγωγῆσας ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας τὴν πόλιν προσποιούμενος ὅτι τὰ πάντα ἀνῆκον τῷ πειρατῇ Βιτάλη καὶ ἀπειλήσας τοὺς Μυκονίων ἐπιτρόπους ὅτι ἐὰν δεχθῶσιν ἐν τῇ νήσῳ τὸν Βιτάλην ἢ ἄλλον πειρατὴν αὐτοὺς μὲν ἀπαγχονίσει τὰ δ' αὐτῶν τέκνα ἀπάξει εἰς δουλείαν ἀπῆλθε. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ καποουδάν πασσαῖ κατέπλευσεν εἰς Μύκονον ὁ πειρατὴς Βιτάλης μετὰ ἑξ βριγανδινίων, παρέλαβε τὴν αὐτοῦ συμβίαν καὶ μετώκησεν εἰς Τήνον, οἱ δὲ Μυκόνιοι δὲν ἐτόλ-



μησαν νὰ ἀντιστῶσιν αὐτῷ ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν φοιτώντων εἰς τὴν νῆσον πειρατῶν· τόσον θλιβερὰ εἶνε τὰ πράγματα τῶν πτωχῶν νησιωτῶν ἐπιλέγει Βερνάρδος Ρανδόλος ὁ ἀπομνημονεύσας τὴν συμφορὰν ταύτην τῶν Μυκονίων<sup>1</sup>.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει, ἤτοι «εἰς τὰ 1681 (αχπα' — αχπβ') ἐκυβέρνησα (τοὺς Μυκονίους) Λωρέντσος Κορνᾶρος καὶ Τσώρζης Βιδάλης». Τῷ ἔτει τούτῳ αχπα' μηνὸς Ἰουνίου ὀγδόῃ καὶ εἰκοστῇ ἤρθησαν ἐν ἐκκλησίᾳ καθολικοὶ ἐπίτροποι Μυκονίων Τσαννῆς Καλαμαρᾶς, Μιχαὴλ Καλογεράς, Γεώργιος Πανσέβαστος ἱερεὺς, Ἰωάννης Καλλιάρχος ἱερεὺς, Αὐγουστίνος Παξιμαδᾶς, Σπηλιώτης Σαντοριναῖος πρὸς ἔλεγχον τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου· θεωρήσαντες δὲ τούτους διὰ γράμματος ἐξέθησαν τοὺς ἀπὸ τοῦ ἔτους αχζ' μέχρι τοῦ ἔτους αχπα' λογαριασμοὺς τοῦ κοινοῦ τῶν Μυκονίων μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐν τούτῳ λέγονται καὶ ταῦτα: «ἀκόμα ὅσα ἄσπρα ὑποσχεθῶν ἢ ὁ Τσαννέτος Λογγίνος (ὅς ἀνέλαβε τὴν πώλησιν τῶν Ἑβραίων ἀνδραπόδων ἢ οἱ Ἑβραῖοι πρὸς οὓς ἐπώλησε τὰ ἀνδράποδα) νὰ πληρώσουν ἀπὸ ταῖς δέκα χιλιάδες ἀσλάνια τῶν σκλάβων ὅσα στέρεξῃ καὶ δεχθῆ ὁ αὐθέντης μας»· ἡ δὲ βία ἐπιβολὴ πρὸς ἀγορὰν τῶν εἰκοσιν Ἑβραίων ἀνδραπόδων καὶ Μπεκῆρ ἀγᾶς τις, ὅς ἐζημιώσατο μετὰ σ α ρ ἄ φ η τινος τὸ κοινὸν τῶν Μυκονίων καὶ ὃν ἐνήγαγεν τῷ κ α π ο υ δ ἄ ν π α σ σ ᾶ πρὸς ἀποζημιώσιν καὶ ἀνέμενον ἢ τὴν δίκην ἢ τὴν οἰκεία βουλῇ ἀπόδοσιν τῆς ζημίας, παρήγαγον χαλεπώτατα πράγματα τοῖς Μυκονίοις, ὧν τὸ τέλος ἀγνωστον. Τὸν δ' ἀπὸ τοῦ ἔτους αχζβ' κ α ν τ σ ι λ λ ι ἔ ρ η ν τῶν Μυκονίων Γεράσιμον Βίδον ἱερέα γενόμενον π ρ ω τ ο ν ο τ ἄ ρ ι ο ν διεδέξατο ἔτει αχπα' Μᾶρκος Κορίνθιος ἱερεὺς μέχρι τοῦ ἔτους αχγβ' ὁπότε διεδέξατο αὐτὸν Ἰωάννης Χαδεμένος.

Τῷ δ' ἐπομένῳ ἔτει αχπβ' — αχπγ' ἤρθησαν ἐπίτροποι Μυκονίων Λωρέντσος Κορνᾶρος καὶ Τσάννης Κοντοφρέος· ἐπὶ τούτων «ὁ εὐγενέστατος ἀφέντης Μιχάλης Καλαμαρᾶς . . . ἔκανε ταῖς σπέζαις ἀπὸ λόγου του καὶ εἰς μετροητά μικραῖς καὶ μεγάλαις . . . ἀπὸ τοὺς 1682 ἕως τοὺς 1683, ταῖς ὁποῖαις

1. The present state of the islands in the Archipelago, pp. 14 —20.

σπέζαις γροικούνται τόσο εἰς κουρσάρους, σὲ καράβια, σὲ γαλιότες καὶ ἕτερα ὅπου ἀκόμη καὶ εἰς τὸν ἀγᾶν ὅταν ἤλθην τρεῖς φοραὶς, καὶ εἰς ἕτεραις σπέζαις μικραῖς καὶ μεγάλαις»· μήτοι ὁ ἀγᾶς οὗτος ὁ τρὶς ἐπισκεψάμενος τοὺς Μυκονίους εἶνε ὁ Μπεκῆρ ἀγᾶς ὁ ζημιώσας αὐτούς; ἐκ πάντων τούτων καὶ ἐκ προδιηγηθέντων καὶ διηγηθησομένων γίνονται δῆλα τὰ ἀνήκεστα κακὰ ἃ ἐδοκίμαζον οἱ ταλαίπωροι νησιῶται τῶν χρόνων ἐκείνων. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἀπέδειξεν ἐπίτροπον ἐν τῇ νήσῳ τὸ δεύτερον τὸν Λουκᾶν Δαμαλᾶν, δι' ὃν γράφουσιν οἱ Μυκόνιοι ὅτι «εἰς τὰ 1682 (α,χπβ' — α,χπγ') ἐπώλησαμε τὸ βοϊθοντιλίκι τοῦ Λουκῆ Δαμαλᾶ», ὃς ἔλαβε παρὰ τῶν Μυκονίων τοὺς φόρους τῆς νήσου διὰ γράμματος τοῦ ἔτους α,χπβ' — α,χπγ'. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐν τῇ νήσῳ ἀρχὴν τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ, ἐν συμβολαίοις συνταχεῖσι ἀπὸ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐνάτης ἐπὶ δέκα τοῦ ἔτους α,χπβ' μέχρι μηνὸς φεβρουαρίου δευτέρας καὶ εἰκοστῆς τοῦ ἔτους α,χπγ' καλεῖται «ὁ εὐγενέστατος καὶ ἐντιμώτατος Λουκῆς Δαμαλᾶς βοϊθόντας καὶ κριτῆς Μυκόνου ἀπεσταλμένος εἰς πρόσωπον καὶ κορυμὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἡμετέρου ἀφέντος κυρίου Ἀλεξάνδρου μέγα διερμηνευτῆ τῆς κραταιᾶς βασιλείας» καὶ ὑπογράφει ἐν αὐτοῖς «Λουκῆς Δαμαλᾶς βοεβόδας Μυκόνου». Τῷ δ' ἔτει α,χπβ' ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψε τῷ Λουκᾶ Δαμαλᾶ ἵνα ἀποτίσῃ τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ ἀ σ λ ἄ ν ι α πεντακόσια. Τῷ αὐτῷ ἔτει α,χπγ' οἱ Μυκόνιοι ἀπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὡς δηλοῦται ἐκ γραπτοῦ σημειώματος λέγοντος «τὰ ὅσα ζητήματα πρετεντέρει ὁ κόσμος ἀπὸ τὸν ἐνδοξότατόν μας ἀφέντη νὰ μᾶς λυθοῦσιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ στέλνωμεν». Ἦτουν δὲ οἱ Μυκόνιοι τὸν Ἀλέξανδρον τάδε· «Ἀρχὴ ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν ἀφέντη μας βοϊθόντα νὰ μαζώνῃ τὴν δεκατιά ὡς εἰς τὰ ἐπίλοιπα νησιά· δεύτερον νὰ κάμῃς, ἀφέντη μας, διὰ μέσου τῆς ἐνδοξότητός σου νὰ μὴ μᾶς πειράζῃ ὁ καπετὰν πασᾶς καὶ νὰ μᾶς γυρεύῃ ἐξοδαὶς ὅπου δὲν δυνάμεσπεν· Τρίτον γυρεύομεν, ἀφέντη μας, ἐκείνων τῶν πτωχῶν τὸ δίκαιον ὅπου ἐσκλάβωσεν ὁ Μπεκῆρ ἀγᾶς μετὰ τὸν σερᾶφῃ καὶ τοὺς ἐπώλησεν ἄνδρες καὶ γυναῖκες) ἄλλο τὸν παρακαλοῦμεν αὐτοῦ ὅπου ἔρχονται οἱ ἀνθρώποι μᾶς νὰ ἰδοῦσι

πάσαν λογαριασμὸν μὲ τούτους ἐπιτρόπους καὶ χαρασαρίδες· ἀκόμη εἶνε κάποιοι ἄνθρωποι ὅπου τῶν ἐπῆρην ὁ μισὲ Λουκῆς τὰ ρουχὰ των καὶ δὲν δύνουν χαράτσια διατὶ λείσι πῶς τὰ ἐπῆρην ὁ μισὲ Λουκῆς διὰ τὴν χώραν· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἐνδοξότητά σου νὰ κάμῃς κρίσιν διὰ νὰ μὴ χάνεται τόσον χαράτσι· διατὶ τὰ κρατοῦσι διὰ ὄνομα τοῦ Λουκῆ». Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι οὐ μόνον οἱ φόροι τῶν Μυκονίων δὲν εἰσεπράττοντο νομίμως παρὰ τῶν ἐκάστοτε β ο ε β ὀ ὄ ω ν (διότι ἡ ἀποδιδόμενη ἀνά πᾶν ἔτος δεκάτη ἦν ὀνόματι τοιαύτη πράγματι δὲ εἰκοστή), ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνά πᾶν ἔτος πλέων ἀνά τὸ Αἰγαῖον πέλαγος κα π ο υ δ ἄ ν πα σ σ ᾶ ς πρὸς δασμολογίαν καὶ διδόντων αὐτῷ τῶν Μυκονίων τὸ γ κ ε μ ι σ λ ι κ ἀνερχόμενον εἰς γρόσσια διακόσια<sup>1</sup> καὶ δῶρα ἐλήστευεν· ἔτι Μπεκῆρ ἀγᾶς τις μετὰ σαρᾶφη τινος ἠνδραποδίσατο Μυκονίους καὶ Μυκονίας, οὓς ἐπώλησαν· καὶ ὁ ἐπίτροπος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου Λουκᾶς Δαμαλᾶς νεωτερίζων ἐζημίωσε τοὺς Μυκονίους, διότι μισθωσάμενος μετὰ Μιχαῆλ Καλαμαρᾶ (ὃν ἔτει ἀχπ' οἱ Μυκόνιοι κατεστήσαντο β ο ε β ὀ ὄ α ν) καὶ τοῦ τούτου ἀδελφοῦ ἱερομονάχου τοὺς φόρους τῶν Μυκονίων τοῦ ἔτους ἀχπβ' — ἀχπγ' παρέσχε πράγματα τοῖς Μυκονίοις. Τούτων τῶν χαλεπῶν κακῶν τὴν ἀπαλλαγὴν ἐπιθυμοῦντες οἱ Μυκόνιοι ἐξαπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Τῷ ἔτει τούτῳ ἐδανείσθη τὸ κοινὸν τῶν Μυκονίων ρ ε ἄ λ ι α δύο καὶ ἐξήκοντα καὶ ἐνακόσια παρὰ τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ καὶ Μιχαῆλ Καλαμαρᾶ ἵνα ἀποδῶ τῷ κα π ο υ δ ἄ ν πα σ σ ᾶ τὸ γ ι ο υ μ ο υ κ λ ι κ (γ κ ε μ ι σ λ ι κ δηλαδὴ τὸν ἀποδιδόμενον αὐτῷ ἀνά πᾶν ἔτος παρὰ τῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους φόρον διὰ τὰς εἰς τὸ Αἰγαῖον δαπάνας αὐτοῦ) τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀχπβ' γρόσσια διακόσια καὶ φόρον τῷ πειρατῇ καπητᾶν Παύλῳ. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἀχπγ' μηνὸς φεβρουαρίου τετάρτη οἱ Μυκόνιοι ἐν ἐκκλησίᾳ ἐβουλεύσαντο τάδε· «ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν παρὸν νῆσον νὰ εὐρισκώμεθα ἀλλήλοι εἰς μεγάλην ἀσυστασίαν καὶ εἰς ἀμονοίσι καὶ διὰ τὴν ἀνωθεν αἰτία νὰ μᾶς ἔρχονται διάφοροι πειρασμοὶ καὶ ζημίαι . . .

1. George Wheler A journey into Greece, p. 64.

κάνομεν τὴν παρὸν συμφωνίαν καὶ ἀδελφότητά καὶ γινούμεστα μία ψυχὴ καὶ ἓνα κορμί». Οὐ μόνον δὲ ἐξωτερικοὶ ἐχθροὶ ἐτάραττον τοὺς Μυκονίους, ἀλλὰ καὶ ἐπιχώρια διαφοραὶ καὶ διχαστασίαι ἐπεβάρυνον τὸν τῆς δουλοσύνης κλοιὸν.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει, ἀρχγ' — ἀρχδ' ἐγένοντο ἐπίτροποι καὶ κριταὶ Μυκονίων Γεώργιος Πανσέβαστος ἱερεὺς καὶ Δημήτριος Γρουπάρης· ἔτι δὲ «εἰς τὰ 1683 (ἀρχγ' — ἀρχδ') μᾶς ἐμύνησε (τοῖς Μυκονίοις) ἀφέντης μας (ὁ Ἀλέξανδρος) νὰ βάλλωμεν ἓναν ἄνθρωπον νὰ κυβερνᾷ τὸ βοῖβο ντιλίκι· καὶ ἔτσι ἐπαρακαλέσαμεν τὸν ἄνωθεν Μιχαλάκην Καλαμαρᾶ διὰ νὰ κυβερνᾷ καὶ ἐβάλαμε καὶ γραμματικοὺς νὰ συναΐζουν τὴν νιτράδα Σπηλιώτῃ Σανταριναῖον καὶ Μαρκάκῃ Γεράρδῃ, τῶν ὁποίων θέλομεν νὰ μᾶς δώκουν λογαριασμὸν τὴν σήμερον». Ὁ Μιχαὴλ Καλαμαρᾶς τὸ τρίτον ἤδη γενόμενος βοεβόδας Μυκονίων καὶ κατὰ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ἀρχὰς παρήγαγε πράγματα χαλεπὰ τοῖς Μυκονίοις. Ἐκ τούτου δηλοῦται ὅτι οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ποτὲ εἶνε ἐπιλήσημονες τῶν κακοηθειῶν τῶν ἑαυτῶν ἀρχόντων. Τῷ ἔτει τούτῳ ἀρχγ' — ἀρχδ' τελευτᾷ ἡ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐν Μυκόνῳ ἀρχή, ἀποστερηθέντος ταύτης μετὰ τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ κατόπιν τῆς περὶ τὴν Βιέννην καταστροφῆς τοῦ ἐπιτρόπου Καρᾶ Μουσταφᾶ. Ἐνεκα τῶν γεγενημένων ἀδικημάτων τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ ἔτει ἀρχδ' μηνὸς νοεμβρίου τρίτῃ ἐπὶ δέκα, οἱ Μυκόνιοι ἐποίησαντο ἐκκλησίαν, ἐν ἣ ἐβουλεύσαντο τάδε: «εὐρισκομένη ἐμεῖς ἡ κοινότης τῆς Μύκονος ἀγράβᾶδα ἡγουν βαρεμένη ἀπὸ τὸν Μιχαὴλν Καλαμαρᾶ, ἱερομόναχον Καλαμαρᾶ ἀδελφόν του καὶ Λουκῆ Δαμαλᾶ διὰ ταῖς ἀπερασμέναις χρονίαις καὶ μανεγγίῳ ὅπου ἐπιχειριστήκασι τοὺς καρποὺς καὶ ἄσπρα μας δίχως ποτὲ νὰ μᾶς δώσουν κανένα λογαριασμὸν κατὰ τὸ πρέπον, διὰ τοῦτο ὅλοι συμμαζομένοι καὶ συλλογίζοντας πῶς ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἀποφασίσαιμεν καὶ ἀποφασίζομεν ὅλα ὁμογνωμισμένοι καὶ ποιοῦμεν μὲ τὸ παρὸν μας πρεκοῦρα γενεράλε ὡς τὸ ἴδιον καὶ γνήσιόν μας κορμὶ τὸν πολλὰ ἐκλαμπρον Γκιούλιον Σκούταρην ἀπὸ τὸ νησί τῆς Τήνος, καὶ πολλὰ ἐκλαμπρον ἀφέντην Μιχαὴλν Καλογερά ἀπὸ τὴν Μύκονο, τοὺς ὁποίους κατασταίνομεν ποιοῦμεν πρεκουρατόρους μας, δίδοντάς των

τελείαν καὶ γεμάτην ἐξουσίαν διὰ νὰ ἴδουν καὶ νὰ πάρουν λογαριασμὸν τῶν ἀνωθεν». Μετὰ τοῦ Μιχαὴλ Καλαμαρᾶ ἔτει ἀχπὺ μὴνὸς μαρτίου δεκάτη συνεβιάσθη τὸ κοινὸν τῶν Μυκονίων «ἀπάνω εἰς τὰ βοϊθοντιλίγια καὶ ἐπιτροπιλίγια ὅπου εἰς τοὺς ἀπερασμένους ἐπεχειρίσθη». Τῶν δ' ἀδικημάτων τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ, ὡς προερρήθη, ἦν καὶ ἡ βία ἀφαιρέσεις ἐνδυμάτων Μυκονίων τινῶν· τούτου δ' ἕνεκα ἐγένετο ἐπὶ μακρὸν χρόνον αἷτιος διαφορῶν καὶ δυστυχιῶν τοῖς Μυκονίοις· τούτο γίνεταί δῆλον καὶ ἐκ γραμμάτων τοῦ ἔτους ἀχπῆ μὴνὸς φεβρουαρίου τρίτη καὶ τοῦ ἔτους ἀχυ' μὴνὸς δεκεμβρίου ἐνδεκάτη, καθ' ὃ ἔτος συνεβιάσθη τὸ κοινὸν διὰ τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ Ἀντωνίου Πετρῆ Βαρσαμῆ καὶ Γιαννάκη Χαδεμένου, μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ ἀδικηθέντων παρὰ τῷ ναύαρχῳ τῶν Βενετῶν Δανιὴλ Δολφίνῳ, ἀποδοὺς αὐτοῖς βεάλια διαχίλια. Ἐξ ἐπιστολῆς τῆς συμβίου τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου Σουλτάνας τοῦ ἔτους ἀχπγ' μὴνὸς μαρτίου πρώτη καὶ εἰκοστῆ γίνεταί δῆλον ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπιτροπείας τοῦ Λουκᾶ Δαμαλᾶ μετεπέμπετο αὐτὸν ἀπὸ Μυκόνου· τούτου δὲ παρακούοντος ἔγραψεν αὐτῷ ἡ Σουλτάνα καὶ τάδε «καὶ ὁ αὐθέντης σου σὲ ἔχει εἰς μεγάλην ἀγάπην καὶ εὐνοίαν καὶ λοιπὸν τώρα θέλεις σπουδάσεις νὰ ἔλθης διὰ νὰ μὴν περάσῃ καιρὸς· ὅτι ὅσον περᾶ καιρὸς δέν εἶναι καλόν· ἀλλὰ ὠφελιμώτερον καὶ καλῆτερον κέρδος σου εἶνε ὅταν σὲ γράφῃ ὁ αὐθέντης σου καθὼς σὲ γράφει, εὐθὺς νὰ κάμῃς τὴν προσταγὴν τοῦ δόχως ἀργητῶν, καὶ ὁ αὐθέντης σου βέβαια τότε ἔχει καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς δουλεύσεώς σου». Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ ἐξ ἄλλων τεκμηρίων δηλοῦται ὅτι ὁ Μαυροκορδάτος οἶκος ὡς τὰ πολλὰ ὄκει ἐν τῇ πόλει τῶν Χίων. Ὁ Λουκάς Δαμαλᾶς καίπερ ἀνακαλούμενος ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου παρέμενεν ἐν Μυκόνῳ, ἐπειδὴ ἀρξαμένου πολέμου μεταξὺ Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν (ἀχπγ'—ἀχυθ') οἱ Βενετοὶ ἐθαλασσοκράτουν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, οὗ ἕνεκα ἐκράτουν καὶ τῶν Μυκονίων· μνημονεύεται δὲ καὶ ὑπογράφει μάρτυς εἰς συμβόλαια γεγονότα ἀπὸ μὴνὸς φεβρουαρίου τοῦ ἔτους ἀχπγ' μέχρι μὴνὸς νοεμβρίου ἐνάτης ἐπὶ δέκα τοῦ ἔτους ἀχπς'. Ὁ Λουκάς Δαμαλᾶς εἶχεν ἀδελφὸν ἐν Μυκόνῳ

Ματθαῖον (Μαθὸν) καλούμενον, ὡς ὑπογράφει μάρτυς ἐν συμβολαίῳ τοῦ ἔτους ἀρχῆς μῆνός ἀπριλίου πρώτη ἀπέθανε δ' ὁ Λουκάς ἐν Μυκόνῳ ἔτει ἀρχῆς διότι τῷ ἔτει τούτῳ ὁ Θεσσαλονικέων μητροπολίτης Νεόφυτος ἀδελφὸς τοῦ Λουκά Δαμαλά<sup>1</sup> κατεστήσατο ἐπίτροπον αὐτοῦ τὸν πρωτοσύγκελλον τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸν ἔξαρχον πάσης Ἀσπρης θαλάσσης (Αἰγαίου πελάγους) πρὸς διάσωσιν τῆς ἐν Μυκόνῳ οὐσίας τοῦ Λουκά. Ὁ δὲ παραγενόμενος εἰς Μύκονον ἀφῆκεν ἐπίτροπον αὐτοῦ ἔτει ἀρχῆς μῆνός σεπτεμβρίου δεκάτη τὸν οἰκονόμον τῆς Μυκονίων ἐκκλησίας Μάρκον (Κορίνθιον) διὰ τὴν οὐσίαν τοῦ Λουκά Δαμαλά. Ἐπει δὲ ἀρχῆς μῆνός ἀπριλίου ἑβδόμη ἐπὶ δέκα ὁ ἐπ' ἀδελφῆ Ἀγγεροῦ καλουμένη γαμβρὸς τοῦ Λουκά Δαμαλά Ἀνδρέας Γιαλενῆς ἐξεκαθάρισε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ βοϊβοντιλικιοῦ τοῦ ἔτους ἀρχῆς μετὰ Μιχαὴλ Καλαμαρά.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος στερηθεὶς τῶν φόρων τῆς νήσου Μυκόνου ἔτει ἀρχῆς μετὰ τὴν ἐν Καρλοβικεῖῳ εἰρήνην διὰ ἑτῶν ἑπτακαίδεκα ἔτει ἀρχῆς μῆνός αὐγούστου τετάρτη καὶ εἰκοστῆ ἠτήσατο τοὺς Μυκονίους τὴν ἐκ νέου ἀπόδοσιν χρημάτων προαποδοθέντων αὐτῷ· τούτου ἕνεκα ἐγένετο ἐκκλησία Μυκονίων ἐν ἣ ἔβουλευσαντο τάδε· «ἐπειδὴ καὶ μᾶς ἦλθεν ὀρισμὸς ἀπὸ τοῦ πολυχρονισμένου καπετάν πασσᾶ ἀπὸ ὀρδινία τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀφεντὸς ἐξ ἀπορρήτων, ὁ ὁποῖος ὀρισμὸς μᾶς ἐπρόσταξε νὰ πᾶμε ἐμπρὸς εἰς τὸν ὑψηλότατον καπετάν πασσᾶ διὰ νὰ ἀποκριθῶμε καὶ νὰ πάρωμε καὶ τὸ ρέστος τὰ ἄσπρα ὅπου χρεωστοῦμεν τοῦ ἄνωθεν ἀφεντὸς ἐξ ἀπορρήτων καὶ ἐμεῖς ἡ κοινότης ξέροντας πῶς δὲν χρεωστοῦμεν κανένα χρέος τοῦ ἄνωθεν ἀφεντὸς ἐξ ἀπορρήτων, ἐστειλάμεν τοὺς προεστούς μας καὶ ἐπήγασιν εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἄνωθεν ὑψηλοτάτου καπετάν πασσᾶ καὶ εἰς τὸν ἐνδοξοτάτον ἀφέντη δραγουμᾶνον

1. Ἐπιστολαὶ Ἰωάννου Καρυοφύλλου πρὸς Μελέτιον Χορτάκιον καὶ τοὺς Θεσσαλονικοὺς, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος, (ἐν Ἀθήναις, 1902, εἰς 8ον), τόμ. 5<sup>ο</sup>, σ. 81—82.—Louis Petit Les évêques de Thessalonique, ἐν Échos d'Orient revue bimestrielle d'histoire, de géographie et de liturgie orientales, (Paris, 1901,—1902, in 4<sup>o</sup>), tom. V, p. 213.

κύριον Γιαννάκη ὡς ἐπιτροπικός τοῦ ἄνω λεγομένου ἀφεντός ἐξ ἀπορρήτων ὡς καθὼς μᾶς ἔδειξε τὴν ἐπιτροπικὴν του, «κόπια ἐπιτροπική», ἐνομινάριζε καὶ ἔλεγε νὰ τοῦ δόσωμεν λογαριασμὸν ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου μᾶς εἶχε τὸ νησί μας ἀπάνω του ἕως τοὺς 1683». Οἱ ἐπίτροποι τοῦ κοινοῦ τῶν Μυκονίων παραστάντες τῷ καποὺδᾶν πασσα καὶ τῷ ἐρμηνεῖ αὐτοῦ Γιαννάκη, τῷ καὶ ἐπιτρόπῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐν Πάρῳ ἔδειξαν τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κοινοῦ, ἐξ ὧν οὐδεμίαν ὀφειλὴν ἀπεδείκνυτο ὀφειλομένη τῷ Ἀλεξάνδρῳ, «παρὰ τὰ ἄσπρα τὸν ἀριθμὸν δύο χιλιάδες γρόσσα ὅπου μᾶς ἐπῆρεν ὁ Μιχαλάκης Καλογεράς διὰ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν ἀφεντός ἐξ ἀπορρήτου, ὡς καθὼς διαλαμβάνουν οἱ ἀπόφασαι ὅπου ἔχει ὁ ἄνωθεν Καλογεράς ἀπὸ τοὺς ἀφεντάδες· καὶ ἐπειδὴ καὶ νὰ μὴ μᾶς τὰ κἀνὴ καλὰ ὁ ἄνωθεν ἀφέντης δραγουμᾶνος πιτροπικός τοῦ ἄνωθεν ἀφεντός ἐξ ἀπορρήτου, ὁμπιγαριστήκαμεν μὲ συμφωνίαν καὶ σκρίττο νὰ πλερώσωμεν πάλιν ταῖς ἄνωθεν δύο χιλιάδες γρόσσα ὅπου μᾶς ἔχει παρμένα ὁ ἄνωθεν Καλογεράς διὰ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν ἀφεντός ἐξ ἀπορρήτου· ἐπειδὴ καὶ νὰ μὴ τὸν ἐθέλῃ τὸν ἄνωθεν Καλογερά διὰ χρεωφειλέτην του». Τούτων ἕνεκα οἱ Μυκόνιοι ἠναγκάσθησαν ν' ἀποτίσωσι τὸ δεῦτερον γρόσσια δισχίλια δι' ὁμολογίας, ἣν ἔγραψε Ἰσαννέττος Λογγίνος· ἐκ τούτου γίγνεται ὀρθλον καὶ ἐκ προδιηγηθέντων ὅτι ὁ Ἰσαννέττος Λογγίνος ἐγραμμάτευε παρὰ τοῖς Μαυροκορδάτοις καὶ ὅτι ἐστάλη εἰς Μύκονον μετὰ τοῦ ἐρμηνέως Γιαννάκη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἵνα ἀμφοτέροι ἀναγκάσωσι τοὺς Μυκόνιους τὴν ἀπόδοσιν τῶν δισχιλίων γροσσίων. Ἀπέδωκαν δ' οἱ Μυκόνιοι τὸ ὀφείλημα τοῦτο τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῇ τῶν Χίων πόλει μέρος μὲν μηνὸς ἀπριλίου ἕκτη καὶ εἰκοστῇ, τὸ δὲ λοιπὸν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ ἔτους αψβ'. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου παντάπασιν δὲν ἐβελτιώθησαν τὰ τῶν Μυκονίων, μάλιστα δ' ἐν πολλοῖς ἐδεινώθησαν, ἐπισυμβάντων αὐτοῖς τῶν τοῦ σερδάρη τῆς Ἀσπρῆς θαλάσσης καὶ Ροδίων ὑπάρχου, τῶν τοῦ Μπεκῆρ ἀγᾶ καὶ σαράφη, τῶν τοῦ Λουκά Δαμαλά καὶ Καλαμαράδων, τῶν τοῦ Καπλᾶν καποὺδᾶν πασσα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἄρα γε ἀνὴρ ὡς ὁ Ἀλεξάνδρος Μαυρο-

κορδατος τηλικούτον καταλαβών ἀξίωμα καὶ τοσοῦτον παρὰ τοῖς ἐπιτρόποις τῶν σουλτάνων ἰσχύσας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλαφρύνῃ τὰ δεινὰ νησιωτῶν πτωχῶν ληστευομένων καὶ ἀνδραποδιζομένων ὑπὸ τῶν Ὀσμανιδῶν, τῶν πειρατῶν, τῶν Βενετῶν; Ἄλλ' οὐ μόνον ταῦτα δὲν ἐπελάφρυνεν, ἀλλὰ βιαίαν τε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ κατεσκευάσατο καὶ τὴν δουλείαν τῶν ταλαιπώρων Μυκονίων κατεστήσατο πικροτέραν καὶ τραχυτέραν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπεσκέψατο τὴν Μύκονον Βερνάρδος Ρανδόλφος, ἀνὴρ Ἄγγλος, ὃς λέγει ὅτι ἡ νῆσος ἦν ὀρηκτῆριον τῶν πειρατῶν, ἔχουσα μεγάλην πόλιν ὀμώ-  
 νυμον ἀνώχυρον, ἔχουσαν πολλοὺς ναοὺς ἑλληνικοὺς καὶ ἓνα φραγκικὸν λειτουργούμενον ὡσάκις προσεφμίζονται πειραταὶ εἰς τὴν νῆσον· ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν Μυκονίων ἦσαν πειραταὶ ὑπηρετοῦντες ὑπὸ τοῖς Τυρρηνοῖς καὶ Μελιταίοις πειραταῖς, ἀφιέντες τὰς αὐτῶν γυναῖκας εἰς τὴν ἑαυτῶν θέλησιν καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν ξένων· ὅτι αἱ Μυκόνιαί ἦσαν κάλλιστα τὴν ὄψιν καὶ ἀπέστεργον τὸν γάμον, ὅτι ἡ νῆσος ἰδίᾳ ἔφερεν οἶνον, κριθὴν καὶ ὀπώρας· ὅτι οἱ Βενετοὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐρχόμενοι ἐπρομηθεύοντο οἶνον ἐκ τῆς νήσου, ἀλλ' ὅτι ἡ μεγίστη τῶν νησιωτῶν πρόσοδος ἦν ἐκ τῶν πειρατειῶν, διότι κερδίσαντες ἐκ τούτων ὑπέστρεφον καὶ ἀνήλισκον ἐν τῇ νήσῳ τὰ κερδισθέντα· ὅτι τῆς νήσου κειμένης παρὰ τὴν ὄδον τὴν ἄγουσαν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Αἴγυπτον ἐφοίτων ἐν αὐτῇ οἱ πειραταί· ὅτι οἱ Μυκόνιοι παρεπονοῦντο κατὰ τοῦ σουλτάνου τῶ καποουδᾶν πασσαῖ διὰ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν, (οὗς πονηροὺς καλεῖ) καὶ οἱ παντὶ τρόπῳ προσεπάθουν ἵνα ἐμποδίσωσι τὸν κατάπλουον τοῦ Ὀσμανιδῶν στόλου εἰς τὴν νῆσον, πλείοντες αὐτοὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς Χίον κομίζοντες τοὺς φόρους τῆς νήσου· ὅτι ἐγκαταλείψουσι τὴν νῆσον ἕνεκα τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἰκτρότητος αὐτῶν, διότι ὁ σουλτᾶνος ἐν τῇ νήσῳ οὔτε φρούριον εἶχεν οὔτε φρουράν, οὗ ἕνεκα οἱ Μυκόνιοι οὐκ ἠδύνατο ἵνα ἀμυνθῶσι κατὰ τῶν πειρατῶν· καὶ ὅτι ἐκ πάντων τούτων οἱ πτωχοὶ οὗτοι νησιῶται ἦσαν ἐλεεινοί <sup>1</sup>.

1. The present state of the islands in the Archipelago, pp. 14—20, 23.



Ἐνταῦθα τελευταῖα ἔτων τεσσαρωνκαίδεκα (αχξθ' — αχπγ') ἱστορία τῶν Μυκονίων ὑπὸ τοῖς ἄρχουσι Νικουσίῳ καὶ Μαυροκορδάτῳ, καθ' οὓς χρόνους ὑπέστησαν δοκιμασίας οἱ Μυκόνιοι μετὰ τῶν ἄλλων νησιωτῶν, αἱ κατέστησαν τὴν αὐτῶν δουλοσύνην χαλεπωτάτην. Διηγήσομαι δὲ τὴν Μυκονίων ἱστορίαν μέχρι τέλους ἑπτακαιδεκάτου αἰῶνος, καθ' οὓς χρόνους νέα παγχάλεπα δεινὰ ἐπεβάρυναν αὐτοὺς, ὧν ἀπηλλάγησαν μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πρὸς τοὺς Ὀσμανίδας πολέμου τῶν Βενετῶν διὰ τῆς ἐν Καρλοβικεῖῳ εἰρήνης.

**ΣΥΝΘΕΣΤΗ** δῆλα δὴ τότε ὁ πεντεκαίδεκα ἔτη διαρκέσας πόλεμος Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν (αχπγ' → αχγθ') καθ' ἐν τῶν Μυκονίων ἐκράτου μὲν οἱ Ὀσμανίται, ἤρχον δ' οἱ Βενετοί, ἀποδιδόντων διπλοῦς φόρους ἑκάτεροις: τοῖς μὲν Ὀσμανίταις ἐτέλου ὑπὸ τῷ ἄρχοντι τῶν Κῶν Μεεμέτ μπέη τῷ ἐπικαλούμῳ Κασίδῃ<sup>1</sup>, τοῖς δὲ Βενετοῖς θαλασσοκρατοῦσιν ἐν τῷ Αἰγαίῳ ὑπὸ τῷ ἄρχοντι τῶν Τηνίων. Ἄρχοντες δὲ Μυκονίων ἦσαν καστελλᾶνοι καὶ καπήτᾶνοι στελλόμενοι ὑπὸ τῶν Βενετῶν, ὧν Τσαννῆς Μουρκῆς ἦν γνωστὸς καστελλᾶνος Μυκονίων ἄρξας ἀπὸ μηνὸς ἰανουαρίου δωδεκάτῃ τοῦ ἔτους αχπθ' μέχρι μηνὸς μαρτίου ὀγδόῃ τοῦ ἔτους αχγς'. Ὁ Μάτεσης ἐν τῷ χρονικῷ αὐτοῦ σημειοῦται: «1684 ἰουλίου 30, ἦρθε ἓνα περγάδι πούμπλιχο ὁ καπετὰν Στάθης (ὁ ἐκ Μήλου διάσημος πειρατῆς Στάθης Ρωμανὸς Μαγέττας ἐπικαλούμενος, ὁ γνωστὸς τοῖς νησιώταις ἐκ τῆς ῥίμας τοῦ Μανέττα) ποῦτανε μὲ τὸν ἀρέντη τὸν καπετὰν δελενάβε, καὶ εἶπε πῶς ἐγαράτζωσε τὰ νησιά ὅλα τοῦ Λεβάντε ὁ καπετὰν δελενάβε, νὰ πλερώνουν χαράτζι τῶν Βενετζιάνων<sup>2</sup>».

Ἐτεῖ αχπδ' — αχπε' ἐγένοντο ἐπίτροποι καὶ κριταὶ Μυκονίων Ἀλέξανδρος Καλαμαρᾶς καὶ Παρέντσος Κορνᾶρος: κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος αχπδ' μηνὶ ἰουλίῳ ἐστάλησαν εἰς τὸ Αἰ-

1. Joseph Pitton de Tournefort Relation d'un voyage du Levant, tom. I, p. 108.

2. Χρονικὸν Μάτεση, ἐν Κ. Ν. Σάθα Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων, (Ἀθήνησι, 1868, εἰς 80ν), τόμῳ Α', σελ. 197.

γαίον πέλαγος ὁ Ἀλέξανδρος Μολίνος κυβερνήτης ἑπτακτος καὶ ὁ Δανιήλ Δολφίνος *quarto ordinario* οὐ μόνον νὰ περιστέλλωσι τοὺς Ὀσμανίδας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιβάλλωσιν ἔτι μᾶλλον τοὺς φόρους τοῦ χαρατζίου<sup>1</sup>. Τῷ αὐτῷ ἔτει καὶ μηνί, ἐνετάλησαν οἱ Μυκόνιοι ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μολίνου ἐκτάκτου κυβερνήτου ἐκ διαταγῆς τοῦ ναυάρχου τῶν Βενετῶν Φραγκίσκου Μοροσίνη, ἵνα παραδῶσι τὴν ξυλείαν τοῦ ναυπηγήσαντος πλοίου εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου.

Τῷ δ' ἐπομένῳ ἔτει *αχπε* — *αχπς* ἐγένοντο ἐπίτροποι καὶ κριταὶ Μυκονίων Ἀλέξανδρος Καλαμαράς καὶ Δημήτριος Γρυπάρης· τῷ ἔτει τούτῳ *αχπε* μηνί Ιουλίου ὁ καπουδᾶν πασσαὶς ἐκ Χίου προὔτιθετο ἵνα ἀποστείλῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος πλοῖα πρὸς συλλογὴν τοῦ χαρατζίου<sup>2</sup>. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος *αχπς* μηνὸς ἀπριλίου δεκάτῃ συλλεγέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ Μυκόνιοι ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ἀπέδειξαν πρέσβεις Τσάννεν Καλαμαράν, Γεώργιον (Πανσέβαστον) ἱερέα, Γιάκουμον Σαντοριναῖον, Μάρκον Κορίνθιον, ἵνα στείλωσιν αὐτοὺς «νὰ προσκυνήσουν τὸν ὑψηλότατον καπετὰν γενεράλε καὶ νὰ τοῦ μιλήσουν τὰς δυστυχίας καὶ σκλαβιαῖς καὶ πτωχεῖαις τοῦ παρὸ νησιῦ καὶ νὰ τὸν ἐπαρακαλέσουν νὰ κάμῃ τίποτες ἔλεος εἰς τὸ μέγαλον καὶ περισσὸν βᾶρος ὅπου μᾶς ἤρριξε λέγουν τοῦ χαρατζίου». Ἐκ τούτου γίγνεται δῆλον ὅτι οἱ Βενετοὶ διὰ μεγάλων φόρων ἐπεβάρυνον τοὺς ταλαιπώρους νησιώτας, καθιστῶντες τὴν αὐτῶν ἀρχὴν ἀφόρητον, οἱ δὲ Ὀσμανίδαὶ οὐδεμίαν παρεῖχον ταῖς νησιώταις βοήθειαν ἕνεκα τοῦ φόβου τῶν Βενετῶν καὶ τῶν αὐτῶν συμμάχων πειρατῶν, ἀρχοῦμενοι μόνον εἰς τὴν ἀνά πᾶν ἔτος παραλαβὴν τοῦ τεταγμένου αὐτοῖς φόρου. Τούτου ἕνεκα οἱ Μυκόνιοι φοβοῦμενοι τοὺς Βενετοὺς συλλεγέντες εἰς ἐκκλησίαν ἔτει *αχπς* μηνὸς ὀκτωβρίου τρίτῃ, ἐβουλεύσαντο κρύφα τὰδε· «ἔσποντας καὶ ὁ μέγας φόβος ὅπου ἔχομεν ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἰσμαήλ (τῶν Ὀσμανιδῶν) καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸν

1. Alessandro Locatelli Racconto storico della Veneto guerra in Levante, (Colonia, 1691, in 4°), part. I, p. 28.

2. Al. Locatelli Racconto storico della Veneta guerra in Levante, part. I, p. 135.

μπέην (τῶν Κῶων Μεεμέτ μπέην Κασίδην) ὅπου μᾶς ἔχει νὰ τρῷ δίνωμε τὸ χαράτσι, ὡς καθὼς τοῦ τᾶδωκεν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπειδὴ πάλι καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ ἔχωμε φόβον ἀπὸ τοὺς ἀφέντες τοὺς χριστιανοὺς ὅπου τὴν σήμερον μᾶς κυριεύουν (τοὺς Βενετοὺς) . . . νὰ εὔρουν μέθοδον καὶ τρόπον διὰ μερικά ἄσπρα ὅπου ἔχουν μαζωμένα διὰ νὰ τὰ στείλουν τοῦ ἀνωθεν μπέη εἰς τὸ χρέος ὅπου τοῦ θέλομεν, καὶ διὰ τὸν ἀνωθεν (φόβον) . . . ὅπου ἔχομεν ἀπὸ τοὺς ἀφέντες ὅπου τὴν σήμερον μᾶς κυριεύουν. Καὶ τὸ ἄλλο μὴν τύχη κανεὶς ἀπὸ τὴν παρὸν κοινότη καὶ πάγη καὶ διαβάλη εἰς τοὺς ἀφέντες μας πῶς τᾶδωσεν κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς κοινότης καὶ θέλει ἔχει βάσανα καὶ τουρμέντα· τὰ δὲ χρήματα ἐψηφίσαντο νὰ κομίσωσι τῷ μπέη οἱ τοῦ ἔτους ἐκείνου ἐπιτροποὶ Ἀλέξανδρος καὶ Τσάννης Καλαμαράδες, εἴτε ὅταν πλεύσῃ ὁ μπέης ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον εἴτε ἀλλαχοῦ· ὑπισχεῖτο δὲ τὸ κοινὸν τοῖς ἐπιτροποῖς τὴν ἀπόδοσιν πάσης γενησομένης ζημίας αὐτοῖς. Καὶ ταῦτα μὲν ἐβουλεύσαντο οἱ Μυκόνιοι· ἀλλ' ἐγνώσθησαν τοῖς Βενετοῖς· ἔθεν ὁ ἑκτακτος ἀρμοστής τῶν Βενετῶν ἐν Τήνῳ Θαδδαῖος Γραδενίγος δι' ἐπιταγῆς ἔτει ἄχπς' μηνὸς οκτωβρίου ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα ἐνετείλατο τοῖς Μυκονίοις ὅτι ἐκ τῶν παρὰ τῷ ἱερεὶ Μάρκῳ Κορινθίῳ ῥε αλίω ν τριακοσίων πρὸς ἀπόδοσιν τῷ Μεεμέτ Κασίδῃ, νὰ ἀποτίσωσι τὰ ὀφειλόμενα τοῖς Βενετοῖς χαράτσια, ἄλλως εὐθύνας ὑφείξουσιν αὐτῷ. Τούτου ἕνεκα στερηθεὶς τῶν χρημάτων ὁ Μεεμέτ μπέης ἔγραψε τοῖς ἱερεῦσι καὶ γέρουσι τῶν Μυκονίων ἔτει ἄχπς' μηνὸς μαΐου δεκάτῃ, ἵνα ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι μέχρι τριάκοντα στείλωσιν εἰς Κῶ τὸ ὀφειλόμενον ὑπόλοιπον ῥε αλίω ν ἐξήκοντα καὶ ἑνακοσίων καὶ χιλίων, ἄλλως «καὶ σεῖς φανῆτε ἀπειθεῖς, ἐγὼ θέλω ἐρθῆ νὰ πάρῳ τόσους ἀνθρώπους, ἄλλους νὰ βάλω εἰς τὸ κάτεργον καὶ ἄλλους νὰ κρεμάσω καὶ νὰ βάλω φωτιά νὰ κάψω τὸν τόπον σας, διότι ἐγὼ τοῖς τρύπες σας ταις ἐξέρω»· εἶχον δὲ προαποτίσει αὐτῷ «ἀπὸ πέρσι ὡς ἐφέτος ρεάλια τρεῖς χιλιάδας τετρακόσια σαράντα». Ἐκ τοῦ γράμματος τούτου δηλοῦται ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους τούτου ὀφείλον οἱ Μυκόνιοι τῷ Μεεμέτ μπέη γ ρ ό σ σ ι α διακόσια καὶ πεντακισχίλια· κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς ἀπειλῆς ταύτης ἀπέδωκαν οἱ Μυκόνιοι τῷ

Μεμετ μπέη τῷ αὐτῷ ἔτει ,αχπζ' τὰ ὀφειλόμενα. Ἰούλιος Σκούταρης καὶ Μιχαὴλ Καλαμαράς οὖς ἔτει ,αχπδ' εἶχον οἱ Μυκόνιοι ἀναδείξει πρεκουρατόρους, ἔχοντες διαφορὰς πρὸς τὸν Μιχαλάκη Καλαμαρᾶν ὑπεκίνησαν Θαδδαῖον Γραδενίγον προέδιπτόρον στραορδινάριον τῶν Τηνίων μηνὸς νοεμβρίου δεκάτῃ ἔτει ,αχπε', ἵνα γράψῃ πρὸς τοὺς πρεκουρατόρους (ἐπιτρόπους) τῶν Μυκονίων τοῦ ἔτους τούτου ἐπιτάσων αὐτοῖς «νά στείλωσι τοὺς χαραστάρους μὲ τὰ λιμπρέτα τους ἀπὸ τοὺς 1675 ἕως τοὺς 1683 αὐτωνῶν τῶν ὀκτῶ χρόνων τοὺς χαραστάρους νά στείλουν εἰς τὸ ὄφικιον τῆς καντσελλαρίας» πρὸς ἔλεγχον τῶν λογαριασμῶν τῆς διαχειρίσεως τῶν δημοσίων χρημάτων τῶν ἐτῶν τούτων· τούτου ἕνεκα ἐγένετο ἐκκλησία τῶν Μυκονίων ἐν ἣ κατέδειξαν τοὺς κατὰ τὰ ὀκτῶ ἐκεῖνα ἔτη πράξαντας τὰ κοινὰ ἐπιτρόπους· καὶ οὖς ἐκ τοῦ γράμματος τούτου παρέθηκα ἕκαστον ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ· μὴ ἀποδεξάμενοι δὲ τὰς διαβολὰς τῶν κατηγορῶν, ἐκήρυξαν ἀθῶον τὸν Μιχαὴλ Καλαμαρᾶν· καὶ μηνὶ ἀπριλίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἔκτακτος προνοητῆς Τήνου Θαδδαῖος Γραδενίγος ἐντέλλεται τοῖς Μυκονίοις ἐπὶ βαρείαις ποιναῖς ἐκ τῶν εἰσπραττομένων φόρων νά ἀποτίσωσιν εἰς τοὺς Βενετοὺς τὸν τεταγμένον αὐτοῖς φόρον καὶ οὐχὶ νά ἀποτίωσι χρέη τοῦ κοινοῦ ἢ δι' ἄλλην δαπάνην.

Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ,αχπε' — ,αχπζ' ἐγένοντο ἐπίτροποι Μυκονίων Τσαννῆς καὶ Ἀλέξανδρος Καλαμαράδες, τῷ αὐτῷ δ' ἔτει ,αχπζ' μηνὸς Ἰουνίου ἐνάτῃ κατεστήσατο ἐπιτρόπους αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ δι' ἐπιστολῆς «ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ ὑψηλότατος Μεμετ μπέης» Τσαννῆν Καλαμαρᾶν καὶ Ἀντώνιον Πετρῆν. Τῷ ἔτει τούτῳ ,αχπε' μηνὶ φεβρουαρίῳ ὁ Βενετῶν ναύαρχος Φραγκίσκος Μοροσίνης ἔγραψε τοῖς Μυκονίοις τάδε· «ἀφ' οὗ ἔδοκιμάσατε κατὰ καιροὺς, τὴν ἀγάπην καὶ πατρικὴν ἀφοσίωσιν τῆς ἐπιεικοῦς γαληνοτάτης δημοκρατίας πάντες οἱ νησιῶται, οἱ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐστεναίξετε ὑπὸ τοὺς Ὀσμανίδας, καταχρώμενοι νῦν τὴν ἀγαθότητα αὐτὴν καὶ ἀρνούμενοι τὰς ἄς ἀπηλαύσατε εὐεργεσίας κατὰ τὸν παρελθόντα πόλεμον (1645—1669) δὲν ἀποδίδετε προθύμως τοὺς φόρους ἡμῶν»· ἐνετάλησαν δὲ παρ' αὐτοῦ οἱ ἐπίτροποι καὶ

προεστῶτες τῶν Μυκονίων νὰ ἀποστείλωσι τοὺς ὀφειλομένους φόρους τῶν δύο παρελθόντων ἐτῶν, ἄλλως θὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν νῆσον μοῖραν τοῦ στόλου, ἐξ ἧς σφόδρα ζημιωθήσονται, προσέθετο δὲ ὁ εὐεργέτης οὗτος τῶν ταλαιπώρων νησιωτῶν, τὸ παλαμναῖον τέρας, ὁ ἀπεχθέστερος τύραννος καὶ αὐτῶν τῶν Ὀσμανιδῶν ὅτι ἀπέναντι τῶν φόρων ἐδέχετο οἰανδῆποτε ποσότητα κριθῆς· καὶ μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ καποὺδὰν πασσαῖς ἔστειλε δύο γαλέρας καὶ δύο γαλιόττας πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων τῶν νήσων <sup>1</sup>. καὶ μηνὶ φεβρουαρίῳ (αχπζ') ἐστάλη εἰς τὸ Αἰγαῖον πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων ὁ ἔκτακτος κυβερνήτης Λαυρέντιος Βενιέρης <sup>2</sup>. καὶ μηνὶ φεβρουαρίῳ (αχπζ') συνέλαβον οἱ Βενετοὶ τὸν πειρατὴν Νικολὸν Γιατρόν, ἄνδρα Πάριον, σπαλέντα ὑπὸ τοῦ καποὺδὰν πασσαῖς εἰς τὸ Αἰγαῖον πρὸς συλλογὴν τῶν φόρων τοῦ χαρατσίου <sup>3</sup>. καὶ τῷ αὐτῷ μηνὶ φεβρουαρίῳ (αχπζ') ὁ Λαυρέντιος Βενιέρης ἔκτακτος κυβερνήτης ἐκ διαταγῆς τοῦ ναυάρχου τῶν Βενετῶν Φραγκίσκου Μοροσίνη ἐνετείλατο ἐκ Κέας ἵνα οἱ προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι τῶν Μυκονίων πορευθῶσιν εἰς Πάρον κομίζοντες τὸ ὀφειλόμενον ὑπόλοιπον τοῦ χαρατζίου τῶν τριῶν ἐτῶν, μεθ' ὅλων τῶν ἀποδείξεων πρὸς ἐξόφλησιν τῆς ὀφείλης αὐτῶν ἐπὶ ποινῇ ἀθετήσεως διαρπαγῆς καὶ ἐμπρησμοῦ τῆς νήσου. Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει (αχπζ') μηνὸς νοεμβρίου ἐβδόμη ἐπὶ δέκα οἱ Μυκόνιοι συλλεγόντες εἰς ἐκκλησίαν ἀπέδειξαν πρέσβεις Μιχαὴλ καὶ Ἀλέξανδρον Καλαμαράδες, Μελέτιον Κορνᾶρον ἱερέα, Τσάννε Κοντοφρέον ἵνα στείλωσι «νὰ προσκυνήσουν τὸν ὑψηλότατον καθολικὸν πρεκουράτωρ καπητὰν γενεράλε Φραντσέσκο Μοροζίνην ἀπὸ μέρος τῆς κοινότητος καὶ νὰ τὸν ἐπαρακαλέσουν νὰ κάμῃ ἐλεημοσύνη νὰ μᾶς ἐσταμπιλάρη νὰ πλερώνωμε κατὰ τὸ παλαιὸν λιμπρέττο, (ἧτοι τὸ ἐπὶ τοῦ εἰκοσιπενταετοῦς Κρητικοῦ πολέμου) καὶ νὰ τοῦ ἀναφέρουν

1. Al. Locatelli Racconto storico della Veneta guerra in Levante, part. I. p. 209.

2. Al. Locatelli Racconto storico della Veneta guerra in Levante, part. I. p. 294.

3. Al. Locatelli Racconto storico della Veneta guerra in Levante, part. I, p. 295.

καὶ ἄλλαις μεγαλειότατες παραπόνεσες καὶ ζημίαις ὅπου θεωροῦμε νὰ μᾶς κάνουν κάποιοι κακοποιοὶ ἄνθρωποι· ὠφειλὸν δ' οἱ πρέσβεις «νὰ φιλήσουν τοῖς βέστες τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ καταλάβῃ τὰ ὅσα ἔχει νὰ τῶν δώκῃ ἢ κοινότης ὀρδινία». Ὁφείλε δὲ τὸ κοινὸν τὴν ἀπόδοσιν τῆς συμβησομένης ζημίας τοῖς πρέσβεσι· καὶ μηνὶ νοεμβρίῳ τοῦ ἔτους ,αχπζ' ἀπεστάλη μετὰ ὀκτῶ πλοίων καὶ δύο πυρπολικῶν ὁ ἕκτακτος κυβερνήτης Λαυρέντιος Βενιέρης ἵνα πλεύσῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων<sup>1</sup>.

Τῷ δ' ἐπιγενομένῳ ἔτει ,αχπζ' — ,αχπη' ἀπέδειξαν ἐπίτροπον οἱ Μυκόνιοι Τσαννῆν Καλαμαράν τῷ αὐτῷ ἔτει ,αχπζ' μηνὸς μαΐου δεκάτῃ ὁ «ἐκλαμπρότατος Μεεμέτ μπέης» ἔλαβε παρὰ τοῦ Ζαννῆ Καλαμαρά βέ α λ ι α τετρακόσια ἀπέναντι τῶν χ α ρ α τ σ ῖ ω ν τῆς νήσου· ἔπει δὲ ,αχπη' ὁ «ὑψηλότατος καὶ ἐκλαμπρότατος ἀφέντης Μεεμέτ μπέης καὶ φλαμπουριάρης τῆς νήσου Μυκόνου» ἔλαβε παρὰ τῶν Μυκονίων ἐκ τῶν ὀφειλομένων γ ρ ο σ σ ῖ ω ν ἑπτακοσίων καὶ δισχιλίων χίλια πεντακόσια τριάκοντα. Ἐκ τοῦ ἀξιώματος φλαμπουριάρης, ὅ τ ῆ ν προσωπικὸν δηλοῦται ὅτι κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ὁ Μεεμέτ μπέης ἐτιμήθη διὰ φ λ α μ π ο ῦ ρ ο υ.

Εἰς δὲ τὸ ἑξῆς ἔτος ,αχπη' — ,αχπθ' ἐγένετο ἐπίτροπος Μυκονίων Τσαννῆς Καλαμαράς. Οἱ χαρατσάροι τῶν Μυκονίων ἱερομόναχος Κορομηλάς καὶ Ἰωάννης Στάθης ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων ἐσφετερίσθησαν πολλά, τούτου ἕνεκα οἱ ἐπίτροποι Μυκονίων ἐνήγαγον αὐτοὺς εἰς τὸν ρ ε τ τ ὀ ρ ο ν καὶ προνοητὴν Τήνου, ὃς κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς ἀπόδοσιν τὸν σφετερισθέντων, οἱ ὅμως ἀρνούμενοι τοῦτο, ἐνήγαγον αὐτοὺς εἰς τὸν Λαυρέντζον Βενιέρην ἕκτακτον κυβερνήτην τοῦ στόλου, πρὸς ὃν ἐνήγαγον πρὸς τοῦτο καὶ τοὺς νεωτερίζοντας τῶν Μυκονίων εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν φόρων. Τούτου ἕνεκα ὁ εἰρημένος Βενιέρης ἐνετείλατο μηνὶ Ἰανουαρίῳ νὰ ἀποτίσῃσι τὰ ὀφειλόμενα οὐ μόνον οἱ σφερισάμενοι τὰ

1. Al. Locatelli Racconto storico della guerra Veneta, part. II, p. 20.

κοινὰ χρήματα Κορομηλάς και Στάθης ἀλλὰ και πάντες οἱ ὀφειλοντες φόρους ἐπὶ ποιηῆ τριακοσίων ῥε α λ ί ω ν ἐκάστῳ. Τῷ αὐτῷ δ' ἔτει ,αχπῆ' μηνὸς μαρτίου τριακοστῆ ἔγραψε τοῖς Μυκονίοις «ὁ ἐκλαμπρότατος Ἀντραχοῦ Μανᾶ ἀγάς και Ἄταλάρ ἀγάς τοῦ πολυχρονισμένου καπετᾶν πασσᾶ Ἰμπραῖμ πασσᾶ» ἐκ Κῶ, ὅτι οἱ πρέσβεις τῶν Μυκονίων Ἀλέξανδρος και Ἰωάννης (Καλαμαράδες) και Μᾶρκος (Κοντοφρέος) οἱ κομίσαντες εἰς Κῶ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ὀφειλομένων φόρων τοῦ παρελθόντος ἔτους ,αχπζ' τῷ μ π έ η τῶν Κῶων, μὴ ἐντυγχόντες ἐκείνῳ παρέδωκαν αὐτῷ τὰ κομισθέντα χρήματα ἄ σ λ ἄ ν ι α πέντε και τεσσαράκοντα και πεντακόσια ἐν ἐπιταγῇ δ' ὁ Μεεμέτ μπέης τοῦ ἔτους ,αχπῆ' πρὸς τοὺς δοκίμους τῶν Μυκονίων περὶ ἀποδόσεως ἐκ τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ φόρων αὐτῷ χρημάτων γ ρ ο σ σ ί ω ν τεσσάρων και τεσσαράκοντα και πεντακοσίων και ἐνὸς τετάρτου ὀνομάζει ἑαυτὸν ὁμοίως «ἐκλαμπρότατον και ὑψηλότατον ἀφέντη Μεεμέτ μπέην και φλαμπουριάρην τῆς νήσου Μυκόνου». Μετὰ ταῦτα ὁ Μεεμέτ οὗτος ἀναφέρεται ὡς «ἐκλαμπρότατος και ὑψηλότατος ἀφέντης Μεεμέτ μπέης και φλαμπουριάρης τῆς νήσου Σαντορήνης<sup>1</sup>» ὅς ἀνήγγειλε τοῖς Μυκονίοις διὰ γράμματος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ,αχπῆ' μηνὶ ὀκτωβρίῳ νὰ ἀποστείλωσιν αὐτῷ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ὀφειλομένων ῥε α λ ί ω ν ὀκτακοσίων ἐβδομήκοντα πέντε, ἀπέδωκαν δ' οἱ Μυκόνιοι ἐξ αὐτῶν ῥε ἄ λ ι α τετρακόσια εἴκοσι ἐννέα και ἥμισυ.

Οἱ Μυκόνιοι κατέλαβον και ἐγεώργουν τὰς παρακειμένας νήσους Δῆλον και Ρήνειαν ἐκ παλαιοῦ· ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς τῶν νήσων γιγνομένων ἀμφισβητήσεων ἐδέσμευσε ἵνα ἔτει ,αχπθ' μηνὸς νοεμβρίου πέμπτη και εικοστῆ διαιρέσωσι «τὰς γαίας εἰς τέσσαρας κλήρους (καπητανίας), και θέντες ὅρια προσδιώρισαν τίς ἐκ τῶν κληρούχων (καπητάνων) μετὰ τῶν εἰς τὴν μερίδα του ἀνηχόντων δύναται νὰ ἐνεργῆ κατοχῆς και κυριότητος πράξεις ἐφ' ἐκάστης περιφερείας τῶν κληρω-

1. Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ὁ Μεεμέτ μπέης φ λ α μ π ο υ ρ ι ἄ ρ η ς, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ἐγένετο μ π έ η ς Σαντορηναῖον και Μυκονίων μετὰ φ λ α μ π ο ὑ ρ ο υ.

θεισῶν γαιῶν <sup>1</sup>. Ἀμφότερα δ' αἱ νῆσοι γεωργοῦμεναι συνετέλουν καὶ συντελοῦσι τῇ εὐδαιμονίᾳ τῶν Μυκονίων <sup>2</sup>. ἀπέτιον δ' οἱ Μυκόνιοι ἀνά πᾶν ἔτος τοῖς Ὀσμανίδασι φόρον δι' ἀμφοτέρας τὰς νήσους γρόσσια δέκα ἵνα κατέχωσι νῆσον. «ou l'on tenoit le thresor de la Grèce, le plus rich pays de l'Europe dans ce temps-là <sup>3</sup>». περὶ οὗ καὶ οἱ Δημητρίεις Δανιὴλ καὶ Γρηγόριος γράφουσι τάδε· «μὰ ἐκεῖνο ὅπου ἀποδείχτει μεγάλα τῇ μεγάλῃ μεταβολῇ τῶν ἀνθρωπίνων, εἶνε αὐτὸ ὅπου οἱ Μυκωνιάται τώρα πληρώνουν μία μπαγαπέλλα διὰ νὰ ἔχουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους ἓνα νησὶ ὅπου ἐστάθηκε μιὰ φορὰ ὁ πλουσιώτερος τόπος τῆς Εὐρώπης <sup>4</sup>». Ἔτει ἀρχὴ ὁ Πέτρος Γαρτσόνης σημειοῦται· «Ματαίως ὁ Βενιέρης περιελθὼν τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μετὰ ἑπτακαίδεκα πλοίων καὶ τεσσάρων πυρπολικῶν καταδιώκων τὸν καποὺδάν πασσᾶν καὶ εἰσπράξας τοὺς φόρους τῶν νησιωτῶν διηρθύνθη εἰς τὴν Ροδὸν μετ' ἐλπίδος νὰ συναντήσῃ τὸ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας καραβάνιον <sup>5</sup>». Τῶ ἐπομένῳ ἔτει ἀρχὴ μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἐνετάλη ὁ ἑκτακτος κυβερνήτης Λαυρέντιος Βενιέρης ἵνα πλεύσῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος πρὸς συλλογὴν τῶν φόρων <sup>6</sup>.

Τῶ ἐπιόντι ἔτει ἀρχὴ → ἀρχὴ ἤρθε ἡπίτροπος καὶ κριτῆς Μυκονίων ὁ αὐτὸς Τσαννῆς Καλαμαραῶς· τῶ αὐτῷ ἔτει ἀρχὴ ὁ Μεεμέτ μπέης ἔδωκε τοῖς Μυκονίοις γράμμα γεγραμμένον μὲν ὀσμανιστὶ φέρον δ' ἐπιγραφὴν ἑλληνικὴν «τεσκερές τοῦ μπέη ὁ διὰ τῆς χρονίας ὅπου τρέχει στοὺς 1689»·

1. Γεωργίου Γρυπάρη Ὑπόμνημα περὶ τῶν εἰς τὴν Μύκονον ἀνηκουσῶν ἐρημογήσων, [(ἐν Ἀθήναις, 1862, εἰς 80ν)], σ. 1.

2. Παρατηρήσεις περὶ τῶν νήσων Δήλου καὶ Ρηνεΐας καὶ περὶ ἐμπορίου. Παρὰ τινοσ τῶν ἐμπορευομένων Ἑλλήνων, (ἐν Σύρα, 1829, εἰς 120ν), σ. 10—12.

3. Joseph Pitton de Tournefort Relation d'un voyage du Levant, tom. I, p. 120.

4. Γεωγραφία νεωτερικὴ ἐρανισθεῖσα ἀπὸ διαφόρους συγγραφεῖς παρὰ Δανιὴλ ἱερομονάχου καὶ Γρηγορίου ἱεροδιακόνου τῶν Δημητριάων, (ἐν Βιέννῃ, 1791, εἰς 80ν), τόμ. α', σ. 295.

5. Pietro Garzoni Istoria della republica di Venezia in tempo della sacra lega, (Venezia, 1712, in 4°), parte I, p. 180

6. Al. Locatelli Racconto storico della Veneta guerra in Levante, part II, p. 151.



τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὸς νοεμβρίου δεκάτῃ ἐγένετο ἐκκλησία Μυκονίων ἐν ἣ ἤρθεσαν Μιχαὴλ Καλαμαράς καὶ Τρεσέντος Σκορδαλὸς «νά πᾶσι εἰς τὴν ἀρμάδα ὀμπρὸς εἰς τὸν ὑψηλότατον ἀφέντην καπετὰν γκενεράλε ἢ ὅποιον ἄλλο κριτήριον, ὅπου ὁ ὑψηλότατος ἤθελε ριμεττέρει.» ἵνα κατηγορήσωσι τοῦ Μιχαὴλ Καλογεῤᾷ καὶ τῆς Μαντελήνας Σκούταρη (γυναικὸς Ἰουλίου Σκούταρη περὶ οὗ προδιηγήθη) ἐνοχλούντων ἀδίκως τὸ κοινόν. Ἀδικίαι ἐγένοντο τῷ κοινῷ τῶν Μυκονίων καὶ παρὰ τῶν χαρτσασαρέων ἔτει ἄχθ' μηνὸς Ἰανουαρίου ἕκτη καὶ εἰκοστῇ οὗ ἔνεκα ἐξελέξαντο οἱ Μυκόνιοι ἐπιτρόπους πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν. Τῷ αὐτῷ ἔτει (αχγ' ἦν Μιχάλης Καλαμαράς ἐπιτροπικὸς τοῦ ὑψηλοτάτου καπετὰν γενεράλε τῶν Βενετῶν καὶ μηνὸς Ἰουλίου τριακοστῇ ἐκ διαθήκης δηλοῦται ὅτι «ἔστοντας καὶ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Χίο πιασμένος μὲ τὴν πανούκλα ὁ ποτὲ Νικόλαος Κοντοφόρος» οἱ Μυκόνιοι καὶ πάλιν οὐ διεφυγον, ὡς καὶ ἔτει ἄχθ', τὴν ἄχαριν ταύτην ἐπίσκεψιν. Τοῦτο βεβαίως καὶ διήγησις Ἀντωνίου Ἰουστινιανοῦ ἐπισκόπου Φραγκῶν Συρίων καὶ παπικοῦ ἐξάρχου περὶ τοῦ ἐν Μυκόνῳ φραγκικοῦ ναοῦ ἔτει αψ'. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους γράφει Ροβέρτος Ἰησουίτης, ὅτι ἡ Μυκονίων πόλις ὤκειτο ὑπὸ Ἑλλήνων, ὧν οἱ πολλοὶ ἦσαν ναῦται καὶ πειραταί, καὶ ὀλίγων ξένων ἐμπόρων ἀγοραζόντων τὰς λείας τῶν πειρατῶν εἰς εὐτελέστατον τίμημα καὶ ἀποστελλόντων εἰς Γαλλίαν, Ἰταλίαν καὶ ἐνίοτε εἰς Κωνσταντινούπολιν <sup>1</sup>. Τῷ ἔτει τούτῳ αχγ' μηνὶ δεκεμβρίῳ ἐνετάλησαν οἱ πρυχόντες καὶ γέροντες κατ' αἴτησιν τῶν Μυκονίων, ἵνα οἱ τὰ κοινὰ πράξαντες καὶ ζημιώσαντες τὴν κοινότητα ἀναγνωρισθέντες ὀφειλέται, ἀποτίσωσι τὴν ὀφειλήν.

Ἐτει αχγ'—αχγα' οἱ Μυκόνιοι ἀπέδειξαν ἐπιτρόπους καὶ κριτὰς Ἀντώνιον Πετρῆν τὸν καὶ Βαρσαμῆν ἐπικαλούμενον καὶ Γιαννάκην Χαδευμένον· οὗτοι δὲ μετ' ἄλλων προστώτων καὶ γερόντων Μυκονίων συνεβίβασαν τὴν διαφορὰν ἣν εἶχε τὸ κοινόν πρὸς Μιχαὴλ Καλογεῤᾷ καὶ Λουκᾶν Δα-

1. Histoire nouvelle des anciens ducs et autres souverain de l'Archipel, p. 296—297.—Ἱστορία τῶν ἀρχαίων δουκῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, σελ. 188.

μαλᾶν· τὸν ἕτερον τοῦτον τῶν ἐπιτρόπων καὶ κριτῶν τὸν Γιαννάκη Χαδεμέμον οἱ Μυκόνιοι κατέπαυσαν τῆς ἀρχῆς «ἐπειδὴ νὰ λείπη εἰς δουλείαις ἰδιαιαῖς του, καὶ τὸ ἄλλο νὰ μὴν ἀρέσῃ τοῦ κόσμου διὰ πολλαῖς αἰτίαις· κατεστήσαντο δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ ἔτει ἀρχαῖ μὴνός δεκεμβρίου ἕκτη ἀντὶ τοῦ παυθέντος τὸν Μιχαὴλ Καλαμαρᾶν καθολικὸν ἐπίτροπον καὶ κριτὴν αὐτῶν, καὶ «προμεττάρουν διὰ μισθὸν του τὰ ὅσα διαλαμβάνει ἢ παρίφα ἢ νέα» τοῦ ἔτους ἀρχαῖ μὴνός νοεμβρίου εἰκοστῆ· ἐπὶ δ' ἀνέθεντο αὐτῷ καὶ «νὰ ἔχη καὶ τὴν κάρικα τῆς σανίτας . . . καὶ ὅσα σακίσματα ἤθελε πείχουν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ νησίου νὰ εἶνε δικὰ του καὶ ρεγάλια ξύλων, βάρκων, κοντάναις, καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους καὶ ἀνυποτάκτους <sup>1</sup>».

Εἰς δὲ τὸ ἐξῆς ἔτος ἀρχαῖ — ἀρχαῖβ' ἐποιήσαντο οἱ Μυκόνιοι ἐπίτροπον καὶ κριτὴν Ἀλέξανδρον Καλαμαρᾶν, ὅς ἦν καὶ «ἐπιτροπικός τοῦ ὑψηλοτάτου καπετὰν γενεράλε» διὰ τὰ «ντέτσιμα ὅπου ἔχει νὰ λαβαίνει». Τῷ αὐτῷ ἔτει ἀρχαῖ ἐπιταγῇ τοῦ «ἀφέντη ρεττάρου Μπαρμπαρίγου» τῶν Τηνίων πρὸς τὸν Μυκονίων ἐπίτροπον Ἀλέξανδρον Καλαμαρᾶν «κουμεντάρει τὸν ἄνωθεν ἐπίτροπον καὶ ἄλλους ἀπὸ ἐμᾶς νὰ ἀτσεττάρωμεν τοὺς πρεκουρατόρους ὅπου ἡ παρὸν κομμουνικὰ ἔκαμεν μὲ θέλημα ὁλωνῶν μας· καὶ γροικῶντας ἐτοῦτο ὅλοι ἐθαυμαστήκαμεν, μέντρε καὶ ἐμεῖς ὅλοι νὰ μὴ ἤξεύρωμεν τίποτες, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐγροικούσαμεν μὲ λόγια πῶς μερικοὶ κακοποιοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄλλοι φίλοι τως νὰ ἐθελήσασι μοναχοὶ τῶν καὶ ἐκάμασιν παντέντα χωρὶς νὰ τὴν γράψῃ ὁ καντσιλλιέρης μας καὶ ἐγραψαν πρεκουρατόρους». Ταῦτα πάντα ἐδήλωσε τοῖς Μυκονίοις ἐν ἐκκλησίᾳ ὁ Ἀλέξανδρος Καλαμαρᾶς μὴνός ἰουλίου ἐνάτη ἐπὶ δέκα, ἐν ἣ ὁμοῦς κατεστήσαντο ἄλλους καθολικοὺς πρεκουρατόρους τοῦ κοινοῦ Μάρκον Γεράρδην, Τσώρζην Σοφιανόν, Τσάννε Κοντοφρέον, Τσώρζην Βιδάλη, Πιέρρον Φαμελίτην καὶ «τῶν ἐπρομεττάρουν νὰ τοὺς μαντινιέρον καὶ νὰ τοὺς ἐντεφεντέρουν εἰς πᾶσαν πείραξιν ποῦ ἤθελε τοὺς τύχη διὰ τὴν κοινότην».

1. Γράμμα ἐκλογῆς τοῦ ἐπιτρόπου Μυκονίων Μιχαὴλ Καλαμαρᾶ παρὰ Ἰωάννη Ν. Σβρόνονφ διευθυντῆ τοῦ ἐθνικοῦ νομισματικοῦ μουσείου.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ,αχγα' «ὡς διαλαμβάνει ἡ ταρίφα καμωμένη στοὺς 1691 καὶ ὡς καθὼς διαλαμβάνει καὶ (ἡ) πρώτη πατέντα» ἀνενέωσαν οἱ Μυκόνιοι τοὺς π ά τ τ ο υ ς καὶ κ ο ν τ ε τ σ ι ό ν ε ς , ἦτοι τὰ αὐτῶν νόμιμα «διὰ νὰ ἔχουν τὴν κάρικα καὶ ἐξουσία τοῦ πιτροπικικοῦ καὶ τὸν τρέχοντα χρόνον» οἱ γενόμενοι ἐπίτροποι Μυκονίων ἔτει ,αψ' μηνὸς μαρτίου ἐβδόμη καὶ εἰκοστῆ. Ἐξ ἄλλου δὲ γράμματος τοῦ ἔτους ,αψα' μηνὸς αὐγούστου δωδεκάτῃ μανθάνομεν ὅτι τοῖς αἰρεθείσιν ἐπιτρόποις καὶ π ρ ε κ ο υ ρ α τ ό ρ ο ι ς παρεῖχον μισθόν, ἦτοι «τῶν ἐτάζουσι ρεγάλια ξύλων, βάρκων καὶ ἕτερα ὡσάν τοὺς πρώην ἐπιτρόπους καὶ πρεκουρατόρους, καὶ νὰ παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους»· περὶ τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν προνομιῶν ἄς παρὰ τοῦ κοινοῦ ἐλάμβανον οἱ Μυκονίων ἐπίτροποι καὶ πρότερον εἰρηταί μοι.

Τῷ δ' ἐπιγενομένῳ ἔτει ,αχγβ' — ,αχγγ' οἱ Μυκόνιοι ἐποίησαντο ἐπιτρόπους Σπηλιώτην Σαντορίναϊον καὶ Τσωρτσέττον Σοφιανόν. Τῷ ἔτει τούτῳ ,αχγβ' μηνὸς νοεμβρίου τρίτῃ ἐπὶ δέκα ἀνήκει σημεῖωμα γραπτῶν λέγον «Θύμησι πόσο κρασί δώνει πᾶσα νοικοκύρης τοῦ ὑψηλοτάτου καπετὰν τελλανάβε Κονταρίνη, τὸ ὅποιο κρασί βγάζοντας τὴν καλαδοῦρα τῷ κρασιῷ καὶ τοὺς ναύλους ἀπομένει τὸ κρασί νέττο καθὼς ἐδῶ φαίνεται» ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι οἱ Βενετοὶ ἐλάμβανον μέρος τῶν φόρων εἰς οἶνον καὶ ὅτι ἡ νῆσος ἦν κατάφυτος ἐξ ἀμπέλων.

Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ,αχγγ' — ,αχγδ' οἱ Μυκόνιοι κατεστήσαντο ἐπίτροπον Γιαννάκην Ὀστοβίκην· ἐκ διαταγῆς τοῦ ρ ε τ τ ό ρ ο ῦ καὶ π ρ ο β ε δ ι τ τ ό ρ ο ῦ Τήνου καὶ Μυκόνου Βίκτωρος Μαρχέλλου μηνὶ μαίῳ τοῦ ἔτους 1694 ἐνετέλλοντο οἱ ἐπίτροποι καὶ ὁ συμβολαιογράφος Μυκονίων ἵνα ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ ἀντιποιοιμένων τὴν ἀπότισιν χρημάτων ὀφειλομένων τῷ Μιχαῆλ Καλογεῤᾷ ἕνεκα διαφορῶν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν κοινῶν· τῷ μετὰ τούτῳ ἔτει ,αχγδ' — ,αχγε' ἐποίησαντο ἐπιτρόπους καὶ κριτὰς Γιαννάκην Ὀστοβίκην καὶ Ἀντώνιον Πετρῆν· τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει ,αχγε' — ,αχγς' Παντελῆν Πανσέβαστον καὶ Τσάννεν Κοντοφρέον. Ἐτει ,αχγς' μηνὸς ὀκτωβρίου ἕκτη ἐπὶ δέκα ἐκκλησία ἐγένετο Μυκονίων, ἐν ἣ κατεστήσαντο Μιχαῆλ Καλαμαῤᾷν,

Ἄντωνιον Πετρῆν, Ἄντωνιον Ψάρον, Ἄντωνιον Χαδεμέ-  
νον, Γιαννάκην Καλαμαρᾶν, Γιακουμῆν Σκούταρην, Γιάννην  
Φώσκολον, Ἀνδρέαν Κυριακόν, Δημήτριον Χανιώτην, Πέ-  
τρον Ματτέην, Σπηλιώτην Σαντοριναῖον, Ζώρζην Σοφιανόν,  
Ἰωάννην Χαδεμένον καὶ «τῶν ὁποίων ἄνωθεν ἀφεντάδων  
τῶν ἐδόνουν παντοίαν καὶ γεμάτην ἐξουσίαν νὰ μποροῦν νὰ  
συνάξουν τὰ κατὰστιχα τῆς κοινότης, καὶ ὅποιοι εἶνε ἐκεῖ-  
νοι ὁπούχουν σούμμα, (ἦτοι ὀφειλῆν) γῆ σὲ χαράτσι γῆ σὲ  
τάσσα γῆ ἄλλο καὶ ἄν εἶνε, νὰ ἔχουν ἐξουσία νὰ μποροῦν νὰ  
βάξουν πράγματα εἰς τὸ ἰκάντος» ταῦτα δ' ἐποίησαντο  
πρὸς συλλογὴν τῶν ὀφειλομένων χρημάτων ἐκ φόρων τῷ  
κοινῷ.

Εἶτα κατὰ τὰ ἔτη ,αχγς' — ,αχγζ' — ,αχγζ' — ,αχγῆ' ἠρέ-  
θησαν ἐπίτροποι Μυκονίων Τσωρτσέττος Σοφιανὸς καὶ Σπη-  
λιώτης Σαντοριναῖος· εἰς δὲ τὸ ἐξῆς ἔτος ,αχγῆ' — ,αχγθ'  
Γιαννάκης Ὀστοβίκης καὶ ἔπει ,αχγθ' — ,αψ' Μιχάλης Κα-  
λαμαρᾶς καὶ Πετράκης Ματτέης· «τοὺς ὁποίους ἄνωθεν ἀ-  
φέντες τοὺς ἐκαταστήθουν μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος διὰ  
καθολικοὺς ἐπιτρόπους καὶ κριτάδες τῆς παρὸν κοινότης, καὶ  
νὰ κυβερνοῦν κατὰ τὴν ταρίφα καμωμένη στοὺς 1691, δι-  
δοντάς τοὺς ἐξουσία νὰ παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους ἵνα μὴ  
ὑπεραίρωνται καὶ νὰ ἔχουν τὰ βεγάλιά τως καὶ σακίσματα  
καὶ εἴ τι ἄλλο τοὺς ἐγγίξει, καὶ τὴν σανιτὰ κατὰ τὴν τα-  
ρίφα». Τῷ δ' ἔπει ,αχγθ' παρέμενεν ἐν Μυκόνῳ ὁ «ἐκλαμ-  
πρότατος ἀφέντης καθῆς τῆς Μυκόνου», ὅποτε γενομένης  
τῆς ἐν Καρλοβικεῖῳ εἰρήνης ἀπηλλάγησαν οἱ ταλαίπωροι νη-  
σιῶται τῆς τῶν Βενετῶν καὶ τῶν Ὀσμανιδῶν διπλῆς δουλοσύ-  
νης καὶ ἀποτίσεως διπλῶν φόρων πρὸς τοὺς Βενετοὺς καὶ τοὺς  
Ὀσμανίδας ἐπανεληθόντες ὑπὸ τοὺς Ὀσμανίδας<sup>1</sup>· περὶ τούτου  
ὁ Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης σημειοῦται, ὅτι ἐν τοῖς  
συμφωνηθείσοις ἄρθροις τῆς μεταξὺ Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν  
εἰρήνης κεῖται καὶ τότε· «αἱ νῆσοι δὲν θέλουν τελεσφορεῖ τό-  
σον αἱ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὅπου ἐτελεσφόρουν τοῖς Ἐνε-  
τοῖς, ὅσον ἢ τῆς Ζακύνθου ὅπου ἐτελεσφόρει τοῖς Ὀθωμα-

1. Trattato di pace trà l'eccllesio imperio Ottomano, e la serenissima  
repubblica di Venezia, (in 8°) articolo VI, p. 6.

νοῖς <sup>1</sup>». Ἐνταῦθα τελευτᾷ ἐτῶν πεντεκαίδεκα ἱστορία τῶν Μυκονίων καθ' ἃ ἐγένοντο Βενετοὶ ἄρμους τῆν Ἰωνίων καὶ Μυκονίων κατὰ Κάρολον Χόπριον οἱ δὲ <sup>2</sup>. 1681—1684 Αὐρήλιος Μάρκελλος, 1684—1689 Γεώργιος Βάρβαρος, 1689—1691 Βίκτωρ Μάρκελλος, 1691—1694 Φραγκίσκος Τιέπολος, 1694—1696 Γεώργιος Βάρβαρος, 1696—1700 Λουδοβίκος Κορνᾶρος.

Ἐκ διηγήσεως τοῦ παπικοῦ ἐξάρχου Ἀντωνίου Ἰουστινιανοῦ ἐπισκόπου Φράγκων Συρίων πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ προπαγάνδαν τοῦ ἔτους αἴψ' μηνὸς οκτωβρίου δωδεκάτῃ περὶ τοῦ ἐν Μυκόνῳ φραγκικοῦ ναοῦ μανθάνομεν ὅτι ἡ Μύκονος ἔφερε πολὺν οἶνον ἄριστον, ἐξ οὗ ἐπρομηθεύετο τὰ πολλὰ ὁ στόλος τῶν Βενετῶν, ὅτι οἱ Μυκόνιοι ἀπέδιδον φόρον τοῖς Ὀσμανίδαις ἀνά πᾶν ἔτος ῥεάλια τρισχίλια, ἐκτὸς τῶν ἐκ τῶν ἀβανιῶν ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς συγγῶν φόρων, ὅτι ὤκουν ἐν τῇ νήσῳ τρισχίλια πάντες Ἕλληνες ὑπὸ τῷ Σιφνίων ἱεράρχῃ, ὅτι ἡ πόλις ἦν ἀνεχύρος ἔχουσα περὶ τοὺς πεντήκοντα ἐνοριακοὺς ναοὺς μετὰ ἱερέων ἀμαθεστάτων, ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄλλοι ναοὶ καὶ τρία μοναστήρια, ὧν τὰ δύο εἶχον ἐλαχίστους μοναχοὺς, τὸ δὲ τρίτον ἦν γυναικεῖον, ἔνθα αἱ μοναχαὶ οὐδεμίαν ἐτήρουν μοναχικὴν τάξιν συζῶσαι πολλὰ μετὰ μοναχῶν ἀνεμποδίστως, ὁ δὲ ἐν τῇ νήσῳ φραγκικὸς ναὸς ἠγοράσθη ἔπειτα ἀπο τῶν ἡμετέρων ὑπὸ τῆς ἐν Ρώμῃ προπαγάνδας καὶ ἀνεκαινίσθη συνδρομῇ τῶν χριστιανῶν πειρατῶν καὶ ἄλλων πιστῶν, κείμενος παρὰ τὸ Καθολικὸν τῶν Ἑλλήνων (καλεῖται δὲ μέχρι τοῦ νῦν ὁ ναός, ὡς προερρήθη, μπουκαριᾶτο κείμενος ἐν τόπῳ καλουμένῳ Ἀλευκάνδρα), ὅτι ἕνεκα τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ὀσμανιδῶν πειρατῶν τὰ τῆς λατρείας σκευὴ ἐφυλάττοντο ἐκτὸς τοῦ ναοῦ· ὁ δ' ἐφημέριος ἐλάμβανεν ἀνά πᾶν ἔτος πέντε καὶ εἴκοσι ῥεάλια καὶ ὅτι περὶ τοὺς ἑκατὸν Φράγκους τὴν θρησκείαν ὤκουν ἐν τῇ νήσῳ <sup>3</sup>.

1. Ἀθ. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν . . . Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1871, εἰς 4ον), ἐκδ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, σελ. 230.

2. Chroniques. Gréco-Romanes inedites ou peu connues, pp. 375—6.

3. Relazione della visita di Micono et informazione e dello stato presente della chiesa di Scio, fol. 726—746 (ms.)—Μιχαὴλ Ἰακώβου Μαρ-

Ἐπει δὲ ἀπ' ἐπεσκέφατο τὴν νῆσον Μύκονον Ἰωσήφ Πιττῶνος Τουρνεφόρτιος, ἀνὴρ Γάλλος, ὃς λέγει ὅτι ἔπει ἀχϋθ' οἱ Μυκόνιοι ἀπέδωκαν τοῖς Ὀσμανίδαῖς χαράτσια καὶ ἐγγεῖους φόρους σκροῦδα πεντακισχίλια, ὅτι ἤρχεν αὐτῶν ὁ καποῦδ' ἀν' πασσαῖς Μετσομόρτος, ἐν ᾧ κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον Ὀσμανιδῶν καὶ Βενετῶν (ἀχπγ'—ἀχϋθ') ἤρχεν αὐτῶν ὁ μπέης τῶν Κῶων (Μεεμέτ μπέης) Κασίδης, ὃς ἔπει ἀχϋθ' ἤρχεν ὀλίγων γαλλιωτῶν πρὸς ἐκκάθαρσιν τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἀπὸ τῶν μικρῶν πειρατῶν, ὅτι οἱ Μυκόνιοι ἀνὰ πᾶν ἔτος ἀπεδείκνυον δύο ἐπιτρόπους, ὅτι ᾤκει ἐν τῇ νήσῳ καθ' ἑσῶν ὑπὸ τῷ μεγάλῳ δικαστῆ τῶν Χίων, ὅτι ἡ νῆσος ἔφερε κριθὴν ἀρκοῦσαν διὰ τοὺς κατοίκους, πολλὰ σύκα ἃ ἐθαύματε ὡς καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν σταφυλῶν, ἀλλὰ ὀλίγας ἐλαίας καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος βαρέλας οἴνου δισμυρίας καὶ πεντακισχιλίας μέχρι τρισμυρίων, ὅτι ἠφθόνηι κυνηγίου ἰδίως περδίκων, ὅτι ἡ νῆσος ἦν λειψυδρὸς κατὰ τὸ θέρος καὶ ὑδρεύετο ἐκ μεγάλου φρέατος τοῦ μόνου ἐν τῇ πόλει, ὅτι οἱ Μυκόνιοι ἦσαν ἀριστοὶ ναυτικοὶ ἔχοντες περὶ τὰ ἑκατὸν πλοῖα, ἐκτὸς ἄλλων τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα μεγάλων καϊκίων ὧν τινὰ ἐχώρου ἐπτακοσίας ὡς ὀκτακοσίας βαρέλας οἴνου, μετῆρχοντο δὲ τὸ ἐμπόριον τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἄλλων ὑπὸ τοὺς Ὀσμανίδας χωρῶν μετακομίζοντες δέρματα ἰδίως αἰγῶν ἐκ τῶν παρὰ τὴν Σμύρνην, Τέων καὶ Σκάλαν Νόβαν ἀκτῶν, τὸ δ' εἰς Πελοπόννησον κύριον αὐτῶν ἐμπόριον ἦν ὁ οἶνος, δι' οὗ ἐφοδιάζον τὸν στόλον τῶν Βενετῶν κομίζοντες εἰς Ναυπλίαν, ἦν ὁμοῦς ὁ οἶνος οὗτος ὡς τὰ πολλὰ κεχρωματισμένον ὕδωρ, οἱ δὲ Βενετοὶ προσέφερον πρὸς ἀγορὰν αὐτοῦ τίμημα ἀνάλογον τῆς ποιότητος ὅτι ᾤκουν ἐν τῇ νήσῳ περὶ τοὺς τρισχιλίους κατοίκους, ἐξ ὧν περὶ τοὺς πεντακοσίους ναυτικούς, καὶ ὅτι ἀναλόγουν ἐκάστῳ ἀνδρὶ τέσσαρες γυναῖκες· ὁμιλεῖ δὲ δυσμενῶς, ὡς εἰθίσται αὐτῷ, περὶ Μυκονίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν <sup>1</sup>.

κόπολι Ἀντωνίου Ἰουστινιάνι Λατίνου ἐπισκόπου Σύρου Ἐκθεσις περὶ τῆς νήσου Σερίφου, ἐν Ἐστία εἰκονογραφημένη, (ἐν Ἀθήναις, 1894, εἰς φύλ.), σ. 204—5—τοῦ αὐτοῦ Ἡ δυτικὴ ἐκκλησία τῆς πόλεως Κύθνου, ἐν Ἐστία εἰκονογραφημένη, (ἐν Ἀθήναις, 1895, εἰς φύλ.), σ. 126—7.

1. Relation d'un voyage du Levant, tom. I, p. 106—110.

Πικροτάτην καὶ τραχυτάτην δουλοσύνην ἐδοκίμασαν οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου πελάγους τόσον ἐπὶ Φράγκων ὅσον καὶ ἐπὶ Ὀσμανιδῶν. Ἄξιος δὲ μάλιστα ἐρεύνης εἶνε ὁ βίος τῶν δυστυχῶν ἐκείνων χρόνων τῶν νησιωτῶν ἰδίως τῶν μικρῶν νήσων, διότι οὗτοι οὐδὲν ἔχοντες νὰ ἀντιτάξωσι κατὰ τῆς βίας τῶν Ὀσμανιδῶν, τῶν Βενετῶν, τῶν πειρατῶν ὅμως παρέμειναν ἐν ταῖς νήσοις σφύζοντες καὶ προάγοντες τὸ Ἑλληνικόν.

*Μυκονίων ἐπίτρομοι.*

1669—1700.

- 1669—1670 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
1670—1671 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
1671—1672 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
1672—1673 Μιχάλης Καλαμαράς.  
1673—1674 Ἀντώνιος Πετρῆς.  
Πιέρρος Βιδάλης.  
1674—1675 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
1675—1676 Μιχάλης Καλογεράς.  
Τσαῖνες Κοντοφρέος.  
Ἀνδρέας Καλλιμαρχος.  
1676—1677 Τσαῖνες Κοντοφρέος.  
Μιχάλης Καλαμαράς.  
1677—1678 Τσουᾶνες Κοντοφρέος.  
Μιχάλης Καλαμαράς.  
1678—1679 Μιχάλης Καλογεράς.  
Ἀντώνιος Πετρῆς.  
1679—1680 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
Μιχάλης Καλογεράς.  
1680—1681 Τσουᾶνες Καλαμαράς.  
Γεώργιος Τουλάνης.  
1681—1682 Τσώρτσης Βιδάλης.  
Λωρέντσος Κορνᾶρος.  
1682—1683 Τσαῖνες Κοντοφρέος.  
Λωρέντσος Κορνᾶρος.

- 1683—1684 Γεώργιος Πανσέβαστος.  
Δημήτριος Γρυπάρης.  
1684—1685 Ἀλέξανδρος Καλαμαράς.  
Λωρέντσος Κορνάρος.  
1685—1686 Ἀλέξανδρος Καλαμαράς.  
Δημήτριος Γρυπάρης.  
1686—1687 Ἀλέξανδρος Καλαμαράς.  
Τσουάννες Καλαμαράς.  
1687—1688 Τσουάννες Καλαμαράς.  
1688—1689 Τσουάννες Καλαμαράς.  
1689—1690 Τσουάννες Καλαμαράς.  
1690—1691 Ἀντώνιος Πετρῆς.  
Γιαννάκης Χαδεμένος.  
1691 Μιχαήλ Καλαμαράς.  
1691—1692 Ἀλέξανδρος Καλαμαράς.  
Μιχαήλ Καλαμαράς.  
1692—1693 Σπηλιώτης Σαντοριναῖος.  
Τσωρτσέττος Σοφιανός.  
1693—1694 Γιαννάκης Ὀστοβίκης.  
1694—1695 Ἀντώνιος Πετρῆς.  
Γιαννάκης Ὀστοβίκης.  
1695—1696 Παντελῆς Πανσέβαστος.  
Τσαῖνες Κοντοφρέος.  
1696—1697 Τσωρτσέττος Σοφιανός.  
Σπηλιώτης Σαντοριναῖος.  
1697—1698 Τσωρτσέττος Σοφιανός.  
Σπηλιώτης Σαντοριναῖος.  
1698—1699 Γιαννάκης Ὀστοβίκης.  
1699—1700 Μιχαήλ Καλαμαράς.

---

*Μυκονίων βοεβόδαι  
καὶ ἀρχόντων ἐπίτροποι.*

---

- 1669—1670 Τσουάννες Καλαμαράς.  
1670—1671 Τσουάννες Καλαμαράς.  
1671—1672 Τσουάννες Καλαμαράς.



1672—1673	Μιχαήλ Καναβοῦτσος.
1673—1674	Ἀθανάσιος ὁ Σιφνίων.
1674—1675	Ἰωάννης Μαυρογορδάτος.
1675—1676	Κυρίτσης Δράκος.
1676—1677	(Τσαννέττος Λογγίνος).
1677—1678	.....
1678—1679	.....
1679—1680	Λουκάς Δαμαλάς.
1680—1681	Μιχαήλ Καλαμαράς.
1681—1682	.....
1682—1683	Λουκάς Δαμαλάς.
1683—1684	Μιχαήλ Καλαμαράς.

*Γράμματα ἀνήκοντα τῇ μετὰ χεῖρας μελέτῃ.*

Α'.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κοινῶν τῶν Μυκονίων, φύλλ. β').

1615. οκτοβρίου στις - 8 - μυχονο

† ἔσονταις κὶ ναεθλαμεν εχι καμομενο διακαπετανιο μας ναγοβερναρί τὸ νισι νετούτο τον ποτε μη σίμον γιουστινιανο κατα ταπαρατια κὶ τούσ οριζμόνσ οποῦ εχομε απο του εγλαμπρότατουσ πασαδεσ τούσ απεραζόμενός κὶ απο τον πολίχρονιζμενο χαλιλ καπεταν πασα τον σιμερονο ὑοπιη οριζμῦ διάλαμβανούσ οτι τονισι ετούτο τισ μῦχονούσ νηγηε κεσιμῦ απανο σε ολον τοραγια κὶ να εχι εξούσια οραγιασ να διαλεγὶ καθεχρονο να βαζὶ κριτι κὶ εσονταισ κὶ ὑθελεν απερασι απο τουτον τον κοζμο ο ανολεγομενοσ μη σιμοσ κὶ ο κερσοσ τοῦ ακομῦ δενιτονε κομπιδος κὶ τονισι επομῦνε χορισ γοβερνο εστι τιν σιμερον εμαζοκτίμαμε εμισ ολοσ οραγιασ ιγ[ερισ] ὕλαηκι οξο ὕστον μεγα ὕλια κὶ εδιαλεξαμεν δια το πλεα καλύτερο τίσ ραγίασ κὶ τον φτοχον κὶ αλειτσαραμεν κὶ βλαμεν ναγοβερναροῦσι τὸ νισι μας εοσ ενα χρονο τον μη αντραα καλα[μιαρ]α κὶ τον κηρ μανολι σταθι κατα τούσ πατουσ κὶ κοντεντζιῶνεσ οποῦ ηγαμεν καμομενούσ του ανο[λε]γομενού κεσιμι κὶ ακομῦ κὶ το κού μερκι απο τιν σιμερο νηγηε κὶ αὔτο εδικοτοσ κὶ ἀνισοσ κὶ εθελασι γοβερναρί καλα με φοβο θεού χωρισ καμιασ λογισ κακιτα κὶ ἀζιγανα θελομεν τισ ξανα κονφερμαρί παλί ὕδε κὶ εθελαμεν γνορίσι καμιασ λογισ αταξια ὕστο μεσον τοσ ανισοσ κὶ ο χρονοσ δενιθελενιστε κομπλιριζμενοσ θελομεν

τις ευγαλι κι θελομεν βαλι αλους ναγοβερναρούσι κι εμισ ολι νατισ μαντενιρομε υσολα τακαλα καμομενα κοντρα σεπασα ενα οπού τις υθελεν πιραξυ κι εσι μη αντρεα κι κηρ μανολι σας προτεσταρομεν απομεροσ τού εγλαμπρότατου καπεταν πασια με πενα τζικινια 60 πασα ενας να ατζεταρετε το γοβερνο οπούσα-σεδι[νο]μεν' υδε κι δεθελισετε να ατζεταρετε να πλιρονετε τινα-τοθεν πενα.

**B'.**

(*Εκ του αρχεύπου της συλλογής 'Ιωάννου Γρυπάρη εν Μυκόνω*).

1647 ὀκτώβριου 26 στιμικωνο

† την σήμερο θελούσην ὀλί μικροί κι μεγάλη κερεις κι λαοικη της νισου μικωνου κάνουσην τω παρόν γραμμα ἐστόντας κι νά βλέπουσην πὸς τω νισήν της μικωνου ἦνε χαλασμενο κι πάι στο χιροτέρο απολά τα νισια' θελομεν ὀλί μας μικροί μεγάλι κι κάνομε την παρουσίαν ταρίφα ἰὼ πια νά ἦνε παντοτηνι ἦσε μὰς κι ἦσταπεδιάμας κι καθὸς ἔχομε τω νισί μας κισίμη παλέοθε ετσι νά στεκετε κι με τούτους τοὺς πάτους.

ἀρχ ἦνε παλέώθε απο τες ἐμπιταρίσε τω νισι μας ὄτη νά βάνομε γεροντη κι ὡ ποτε δὲ μὰς ἀρέσουσι νατις εὐγάνομε νά βάνομε ἄλους.

τις γέροντη ὅπου θελομε βάλήνα στέκουντε με τούτους τους πάτους.

ὅτι κοντάνες ἐθέλασι γένη να ἦνέ τα τριτα των γεροντων' κι τα διμερα τις χώρας.

ὅτι χοντρά ζοντάνά ἐθέλασι γένη στο νισί μας ἀπο τὴν σιμερο ἀφεντικά να ἦνε διὰ ἐξοδον τις χώρας' νά δηγουντε ἦσὲ κανίσκεια των ἀφενταδο.

τὰ λιανὰ ζοντανὰ ὅπου γηγουντε ἀφεντικά νά ἦνε των γεροντω.

με τουτω τα ζοντάνά τὰ χοντρά νά γραφουντε στὴν καζιλαρία πεντε βολες και ἦ ζιμια ποὺ θελεν καμι στις πεντε νά πλερονετε του νικοκίρι που ζιμιώθη' κι περασοντας ἦ πεντε κι τὴν πράμα δέν ιδελέ κυβερνίσι ω νικοκίρις που τα εχη να γηνετε ἀφεντικῶ ὠντη θελι ο νικοκίρις νά το καμι.

ἀκομι τὰ λιανὰ ζοντανὰ ὠντε καμουση ζιμια να δῆνετε τρις φορὲς του νικοκίρι ὠπου τα εχη να πλιρωνετε η ζιμιά κι ἀντο πιάσι πλεον τω κἀνι αφεντικῶ.

ἀκομι ὅτι βρεσίματα ἐβρίσκουντε ης εριμωνίσια κι ειστο πιταδο να περνουσην η γεροντη τω τριτω κι ἡ χωρα τω διμερο.

ὥστις βλασφάμη τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ νὰ πληρωθῆσιν 40 καὶ νὰ πέρονξιλιες 20.

ὅτις κάμη ἕνα εὐγανόντας τῷ φωνικῷ νὰ πλευρώνῃ γρῶσ δεκα κατὰ τῷ ἔμῃ.

ὅτις δῶκε γροθιῆς νὰ πλευρώνῃ ἕναμισὶ γρῶσ.

ὅτις ποῦλλίσι γιλὰδι γικράσι γίγρεας γιτιρί γιληνάρι γιμπάπάκει γιψάρι γι πᾶστό γι ελίεσ γίωτι φαγιτο φερουσην ἄπο ξένα περὶ θελίμα κὶ τὰ καρτὰ σοστά κὶ τὰ ζιγια σοστά νὰτα κανὶ ἢ κρῖσι μετὸ χερσηντῆσ κὶ ἢ γεροντῆ.

μὰ τῖς κρῖσις κὶ νὰ τῷ στίμαρι τῷ πρᾶμα καθὸς ἀξιζῆ νὰ πουλιετὲ κὶ νὰ δῆνι τῷ ρεγαλιον τοῦ κὶ ὀπίος δὲν πεδίρι νὰ ἦνε κοντενάδος ὡτι θελὶ φανὶ τῖς κρῖσις.

ὀπίος ἤθελεν παγι νὰ ξαπολιση πᾶσκούλο γιαιμπέλι γιραπὶ νὰ τῷ φασηνε τὰ προβάτα τοῦ γι τὰ κτηνά τοῦ καὶ νὰ τῷ κάμη με θελίμα ἐδικῶν τοῦ νὰ τῶνε πιάνη ἢ κρῖσι νὰ τῶνέ πεδεβὶ καθὸς τῖς ἤθελε φανὶ καὶ νὰ πλῖρωνετὲ καὶ ὦ νικολίρις τῷ πᾶσκούλο.

ὀπίος ἤθελεν κλεψὶ γι προβάτω γι κρῖθάρι γι ρούχα γιαιλοντιπῶτις νὰ ἦνε στοχερην τῖς κρῖσις νὰ τῶνέ πεδεψὶ ὅς θελὶ.

ὀπίος ὑβρίσι ἀν(θρώπων) καὶ πιτου ἐκῆνω που δενέχῃ νὰ τῶνε κοντενάρι ἢ κρῖσις ὅς θελὶ.

ὀπίος βαλῆ σκάνδαλο ἢσὲ ἀντρογηνω ἢ ἀντρας ἢ γηνέκα νὰ ἦνε κοντενάδος ἄπε τὴν κρῖσην.

ὀπίος ἔχῃ μιστάτω καὶ ἦνε περισώτερο ἀπο δωδεκα καρτὰ γι πινακει μεγαλο γι μικρο ὡξο τῖς δικιωσήνης νὰ ἦνε κοντενάδος ὅς φανὶ τῖς κρῖσις. ἀκομὶ τὰ καρτὰ καὶ νεμπότες ἐτῆζι τοῦ κρασίου.

ὀσᾶν καὶ τοῦ λάδιου νὰ ἦνε με θέλημα τῖς κρῖσις νὰ τῷ κανὶ σοστό καὶ ἀν τῷ βρι σκάρσο νὰ ἦνε κοντενάδος.

ὀπίος ἔχῃ σκαρσο στατερι κὶ πιάσιτο ἢ κρῖση νὰ ἦνε κοντενάδος ὅτι θελὶ φανὶ τῖς κρῖσις.

ἀκομὶ ὀπίος ἠθελε τῆσαι κῖσῖ μα κὶ λῆνι τῖς ἐγγεριὰς γῆνα τῆν ἀνίξῖ καὶ νὰ τὴν ἀφῖσι ἀνίξῖ νὰ ἦνε κοντενάδος καθὸς φανὶ τῖς κρῖσις.

ὀπίον πρᾶμα ἐθέλασι βαλῆ ἀπανοστο νισῆν τοῦ ἀγίου γεώργιου ὡντῆ ἦνε τὸ δι ἄκωφτι σπάρμενω κὶ ἤθελε περασι νὰ κάμη ζῆμια νὰ γῆνετὲ ἀφεντικῶ.

ὀπίος παγι σταδικτῖα γι στήν τρατὰ γιοπου τοκαρι δια ρεγαλιό καὶ δε δοσι τῷ ρεγαλιό τοῦ καπετανιου καὶ καστελανου νὰ κόντεναρετὲ ἀπο τὴν κρῖσην με τοῦτο νὰ ἦνε κρατιμένος ὦ καστελάνος ὡν γηλαχι φοβος νὰ δῆνι ἀβίξο τῶν ἀν(θρώπων) ὡπου λιπουσην ὀβερ κὶ δε δῆνι ἀβίξο νὰ μῆν τοῦ δῆνουσι ρεγαλιό.

ὄπιος εχι προβατα και θελασην εμπι γι σε αμπελι γι σε σπαρ-  
μενο κι ἤθελε παγι ὁ νικοκιρις που ταχη να τα παμι να γηνουν-  
ται αφεντικα.)

ὄπιος δέν παγι στη βιγλαν του γι στι μεριάν του οτε ηνε χρι-  
στιανος τις χώρας να ηνε κοντεναδος γροσ. ενα.)

ὄπιος παγι στο νισηνπραμα χωρις θελημα του νικοκίρι που  
πλερωνι τω χαρατζι του νισιου· να εχι εξουσια ὡ νικωκίρις του  
νισιου να των επεδειψι· και άνευγι τω κτιμα και καμι ζιμιά στο  
διακοφτι να πιλογατε ὁ νικωκιρις του νισιοῦ.

οπιος παραχαραξι πραμα να ηνε κλευτις φανερός κι να των  
επεδεδβιν υκρισι καθός θελι.

ὄπιος κωψι δεντρο χωρις θελημα του νικοκυρι να πεδεβετε ος  
κλευτης.

ὄπιος κωψι αλογου την ωριάν του να πλερώνει γροσ. 2. και  
αδε βρεθι να τηνε πλερωνουσην ἢ ψαραδες.

οπιος παρι κτίμα χωρις τω θέλιμα του νικοκυρι να πλερωνει  
τζικινη.

οπιος κωψι σκηνη τις τρατας γι παρι μολιβιδες ἀπό τρατα κι  
δικτια να πλερωνη ενα τζικινη.

οπιος ηθελέν εβρι [ρουχο] σε στρατα γι...γι.....  
γιαλον τιπετις κι δεν τω προξενταρι στην πορτα να βρεθι ο νι-  
κοκιρις να ηνε κοντεναδος δια κλευτις.

οπιος ηθελεν εμπι σε κίπο γισε καλοκερνο να πεδεβετε ος  
κλευτης.

οπιος παγι να ξεγλίκανι στο περβολι κοντα στο πιγαδι γιστην  
πορτα να πλερωνι γροσ ενα.

τω ρακη τρια ποτιρια στο ασπρο· γι να κοντεναρετε.

ὄπιονπραμα εθελασι βαλη στο καντος δια το χαρατζι τω αφεν-  
τικῶ γιαμπελι χωραφι γιρουχο και να διάλαθητι κατα την ταξι  
τρεις φορες κι δενιθελεν γιο νικωκίρις νατω περνι κι ο εδικος το  
ὄπιος ξενος τω πάρι να ηνε καλα παρμενο κι κανεναν κερνο ναμη  
εχι να γιρεψι κανενα δικίον.

οπιος αν(θρωπ)ος δεν περνα απο τι στρατα την αφεντικη ὄξο  
απο ἀναγκει και ηθελε χαλασι κλισμα γι αμπελι να περασι να  
πλερωνι τζικινη ενα.)

† παπα μαρκός κορήνθιός και οικονόμος στέργο ταάνοθε.

† παπα μαρκος λιτζαρδος βεβεονο ταανοθε.

† παπα κοσταντης γριπαρης βεβεονο ταανοθεν.

† παπα γιοργις πανσέβαστος βεβεονο.

† παπα ιῶ δελαλας βεβεονο ταν οθε.

- † παπα γεωργι σκορδιλις βεβεονο τανοθε.
- † γιερομοναχος γριμανις βεβεονο τα ανοθε.
- † γερομοναχος κοντωφρεος βεβεονο τανοθε.
- † παπα λαμπρεανος σκορδιλεις βεβεωνο τανθε.
- † βενιαμην ιερομοναχος βεβεωνο τανωθεν.
- † παπα ιω φαμελίτης βεβεωνο τα ανοθε.
- † παπα μαρκος κορναρος ββεονο ταανοθε.
- † παπα γεώργις καλιαρχος στεργο.
- † εγνατιος νερομοναχος στεργο τα ανοθεν.
- † φιλοθεος νερομοναχος βεβεονο ταανοθε.
- † παπα νοσιφι βεβεονο τα ανοθε.
- † παπατονυς στεργο ανοθε.

† Ο Σίφνου Ἀθανάσιος.

ταρίφα τῆς χωρας

- † ιω στιφως βεβεονο τα ανοθε.
- † πιερωσ σκουταρυς βεβεονο τα ανοθεν.
- † αντωνηος παρασκευασ βεβεονο ανοθεν.
- † αλεσαντρος καλαμαρας βεβεονο τα ανοθεν.
- † μιχαλι του γιακουμι ββεονο τα ανοθεν.
- † γιανουλι [γκί]ζη.
- † γεωρι του σταθη μουρατι.
- † παπα κοσταντης βεβεονο τα ανοθε.
- † εγο μαρινος κοντοφρεος βεβεονο τα ανοθεν.
- παπα γεοργις σκορδιλις ἔγραψα δια ολον τω ραγια τις μεκονου.
- νταριφα ολονο.

---

Γ'.

(Ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τῆς συλλογῆς Ἰωάννου Γρυπάρη ἐν Μυκόνῳ).

εις δωδεα χυ αμην 1671 γεναρίου 30

† ἐπιδι καὶ την σήμερον ει εδεσιμοτατη καὶ λογιτοατη αφεντες κληρικί και η επιλιπι ιερικς και ευγενεστατη αφεντες αρχοντες και ολοτο επίμνιον συνοδικος σιναθριστεντες εις τονάον του αγίου νικολάου επιδι καὶ να ινε τονισι ετουτο χριαζομενον διανα να βεβεῶσι και να στερεῶσι κατα τα ἐπιλιπα νισία δια τουτο το λιπὸν επιμελος γιρεβοντας ἀρχοντας ἐκδιαλεμενους τιμίους και αξιους δια να πασι μαζη με τον πανιεροτατον και σωφοτατον αρχιεπίσκοπον σίφνου και μίκόνου εις την κονσταντηνόπολιν γιαλού ποθές οπου ιθελε τους φοτισι ο αφεντης ο θεος δια να σταμπιλίρουν εις τον αυτοκρατορα πολυχρονισμένον μας βασιλέα

ος και τα επίλιπα νισια· δια τουτο το λιπον επρόσβλεψασι μπρεπούμενη διάλεξη κινός· και μῖν εβρισκοντας αλους αξιοτέρους παρακαλόνας και δεόμενη τους ευγενεστάτους αφεντες μιχαλι καλαμαρα και ετερον τζανε κοντοφρέο τους ωπίους καταστενοντας αυτους με την δύναμην του παρόντος κριούς νικοκίρους να πασι να σταμπιλιρουν και να διορθουσου το νισι ετουτο ος άνοθεν διδοντας του παντιαν και γεμάτην εξουσίαν να μπορουν να παρουν και να περιλαβου τορνεσια δανικα με διαφορο και με οτη μοδον ηθελαν μπορεσου εις τον καλιτερον οπου ει ανοθεν αφέντες αρχόντες θελι τους αρέσι εις ωλες της έξοδες οπου ηθεληχριστουσίιν. Και δια τα ωπια ανοθεν δανικά απομενομεν εμισ ολι η κατοθεν γεγραμενη ομπιγαδι να διδόμεν το ανοθεν χρεος προμεταροντες τους να τους εντεφεντερομεν και να τον εμαντιερομεν εις ωτι πιραξη ἴθελη του ελαχη γνωριζοντας τους τήμιους και αξιους να κιβερνισουν και να σιτιρισουν τη αυτιν υποθεσιν σοφρονοσ και δίκεος κατα το πρεπον και αρμοδιον και δια βεβεοσιν του παρόντος θελουν απογράψουν κατοθεν ιπο ιδιοχηρός τους και τα εξις.

παπα μαρκος οικονομος στεργο ος άνοθεν.

παπα δημίτηρς γρηπάρης.

τζανες καλαμαρας επίτροπος στεργο τα ανοθεν.

περος σοφιανος στεργο τα ανοθεν.

παπα γιοργιος πανσεβαστος στεργο τανοθε.

παπα φιλοθεος καλογριος.

παπα κοσταντίς ζατζιος.

παπα ιοσιφ κοντοφρεος.

παπα νικολος κουτουμας

μητροφανης ιερομοναχος.

παπα διμητρις καλεργις.

παπα παρθενης γαντάης

ιερικς και γέροντες και ολο το επίμνιον της νίσου μίκονου στεργουν ος ανοθεν.

εγο παπα γερασιμος βιδος καντζιλιερικς μίκονου εγραφα με περικαλία τον ανοθεν.

Δ'.

(Εκ του αρχετύπου της συλλογής Ἰωάννου Γρηγόρη ἐν Μυκόνῳ).

1673 αὐγούστου.

† ἐπιδί και την σιμερον να εγίρέψαν ο ευγενικς μίσερ μίχάλακις Καλογερας και μισερ ανδρέας καλίμαρχος και μίσερ τζανες

Κοντοφρέος καὶ εἰτέρι ὀλι εισηγητοφια οπου ὄλος ωκίνος λάος τους ἔστηλαν εἰς τὴν ἀνδριανούπολιν με πατέντες ἰπογραμμενες ἀπο τὴν κίνοντη· ὡς καθὸς φενουντε εἰπογεγραμμενες διὰ πάσι ἐνπροστεν εἰς τὸν ἐνδοξοτατον καὶ σωφότατον ἰμετερον μᾶς ἀνοθεν κίριον παναγιότην διὰναδοῦσι τελίον λογαριασμον με τὸν μίσερ τζανί Καλαμαρά διὰ τους τέσερις χρόνους ὅπου ἐκίριεβεν ὁ ἀνοθεν καλαμαράς τῶ παρονίσι· περιτοῦτο ἐξήτησαν καὶ ἡ ἀνοθεν ἀυθέντες στέλμενη διὰναδόσουσιν τελίον ξεφλιστικον λογαριασμον εἰς εἰσὼλες τὸν τῆς σπέξες οπου ἔκαμαν εἰς τοιανοθεν βιάζο· ὡσον ἀκόμα καὶ εἰς τὰ τορνέσια ὡπου ἐπίραν ἀπο τους χαρατζαρεους καὶ ἀποτὸν ἀνοθεν ἀνοθεν καλαμαρά τῶσα εἰς ἔκίνα οπου ἐλαβαν εἰς τὴν ἀνδριανουπολιν ὅσον ἀκόμα καὶ εἰς ἐτοῦτα ὡπου τοιδοσεν εἰς τὸ παρονίσι· περὶ τοῦτο εἰσηναχθήσαν ὄλι ἰπροεστη εἰκατοθεν ἰπογεγραμμένι παροντος εἰς τὸν ἐυγενεστατον ἀρχοντα κύ μίχαηλ καναβούτζο· ἐξουσιαστην τοῦ παρόντος νισίου στέλμενος εἰς πρόσωπον τοῦ ἀνοθεν ἐνδοξοτατου ὁμιων δεαυθεντος εἰωπίει ἀνοθεν ἐδοσαν τελίον καὶ καθαρὸν λογαριασμὸν εἰς εἰσὼλα τὰ παντὰ· τὰ ἀνοθεν καὶ ἐπομίνα καθάριει ἐλεύθερι· ἀποῶλα τὰ ἀνοθεν τορνεσια οπου ἐλαβαν καὶ θεωρόντας εἰκάτοθεν ἰπογεγραμμενι πῶς ἰνὲ ἀνετιει καὶ καθάρι ἀποτάνοθεν ὄλα γεγραμμενα· περὶ τοῦτο τῶν ἐκάνου τὴν παρον καουτζιόνε καὶ ξεφλισις διὰ τὰ πάντα νὰ μὴν ἔχουν πλιε ἐκατοθεν εἰσὲ νὰν κερὸ ἰπογεγραμμενι ἰνα γιρέψουν μῆτε νὰ πρετεντερου ἄλο οὐδένα καμίας λογις λὸγριασμον καὶ τὰ ἐξις καὶ διὰ βέβεοσι τοῦ παρόντος θέλου ἀπογραφου ἡποχηροστος.

τελίου λογαριασμοῦ τὸν ἀρχόντων που ἐπιγαν στὴν ἀνδριανουπολιν.

Ε΄.

(Ἐκ τοῦ ἀρχιεπίπου τῆς συλλογῆς Ἰωάννου Γρυπάρη ἐν Μυκόνῳ).

† Γεράσιμος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἰερώτατε ἀρχιεπίσκοπε Σίφνου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ἀρχοντες χρήσιμοι τῆς νήσου Μυκόνου, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ! Ἡ πανευγενεστάτη ἀρχόντισσα τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Παναγιώτη κυράτσα Περουζέ ἀνήνεγκεν ἡμῖν, ὅτι τὸ νησίον αὐτὸ ὑπάρχον ἐπάνω τοῦ ἀρχόντος ἐκεῖνου, ἔμειναν ἀσύνακτα τὰ εἰσοδήματα τῆς παρελθούσης χρονίας, ἅπερ ἡ κραταιὰ βασιλεῖα ἠλέησεν λαβεῖν αὐτὰ τὸ ὄρφανὸν αὐτῆς, καὶ χρᾶσθαι εἰς ἀναγκαίας ἐξόδους, περὶ ὧν εἰσο-

δημάτων ἀποκαθιστώσα ἴδιον ἐπίτροπον τοῦ ὄρφανου αὐτῆς, τὸν αὐτόθι παραγεγόμενον ἐντιμότατον κῆρ Φώτιον, ἐπὶ τὸ συνάξει τὰ εισοδήματα τῆς παρελθούσης χρονίας ἐπιμελῶς, καὶ ἀποκομίσαι εἰς τὰ ὧδε, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, γνώμη κοινῇ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἡμεῖς πάντες οἱ χριστιανοὶ τῆς νήσου ταύτης, ἱερωμένοι τε καὶ λαϊκοί, ὀφείλουσι δικαιώματα τῆς παρελθούσης χρονίας, τοῦ πανευγενεστάτου ἄρχοντος ἐκείνου· εἰ μὴ φοβηθέντες ἤδη τὸν Θεὸν πληρώσουσιν αὐτά, πρὸς τὸν διαληφθέντα ἐντιμότατον κῆρ Φώτιον ἐπίτροπον τοῦ ὄρφανου, χωρὶς ἄργιτός τινος καὶ προφάσεως καὶ καιροῦ ἀναβολῆς, ὡς δίκαιον τοῦ ὄρφανου αὐτῆς· ἐὰν δὲ φανήτε ἀπειθεῖς καὶ ἀνυπότακτοι καὶ μὴ πληρώσητε τὰ εισοδήματα τῆς παρελθούσης χρονίας, οἱ τοιοῦτοι ἱερεῖς μὲν ὄντες ἀργοὶ μενέτωσαν πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἐστερημένοι τῶν ἐνοριῶν αὐτῶν καὶ πάντων (τῶν εισοδημάτων καὶ δικαιωμάτων αὐτῶν, παρ' οὐδενὸς συμφοροῦμενοι [ἢ συλλειτουργοῦμενοι ἢ ὡς ἱερεῖς τιμῶμενοι ἐν βάρει] ἀργίας· λαϊκοὶ δέ, ἀφωρισμένοι, εἴησαν ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλλοι μετὰ θάνατον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· αἱ πέτραι, τὰ ξύλα, ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δε οὐδαμῶς κληρονομήσειαν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα καὶ προκοπὴν Θεοῦ οὐ μὴ ἴδωσιν ἐπὶ ζωῆς αὐτῶν· ἔχοιεν καὶ τὰς ἀράς τῶν ἀγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἀγίων συνόδων καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας, μὴ ἐκκλησιαζόμενοι ἢ ἀγιαζόμενοι ἢ μετὰ θάνατον ταφῆς ἀξιούμενοι ἐν βάρει ἀργίας. Οὕτως ἀποφαινόμεθα καὶ μὴ ἄλλως γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν· ,αχοδω †.

Ἐν μηνί Ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος ιβ'ης.

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἱερεμίας †.	† Ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμος †.
† Ὁ Βιζύης Γεράσιμος †.	† Ὁ Δέρκων Μακάριος †.
† Ὁ Προύσης Κύριλλος †.	

**ΣΤ'.**

(Ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τῆς συλλογῆς Ἰωάννου Γρυπάρη ἐν Μυκόνῳ).

[τ. σ.]

(τουρκικῆς)

Εκλαμπρότατος αφεντις μειμετ μπηης  
ισεσας τις παπάδες και γεροντες τις νισου μικονος και ολοσας



ὄραγιάς ηξέβρέετε προς ὀσικοσι τριαντα μερές θελο τασπραμου μου να μου τα σίλιτε ησινγγό ιδεαλιος και σις φανιτε ἀπηθις εγο θελο ερθι νά παροτοσους ἀνθρωπους αλους ναβαλο ηστο κατεργο και αλους να κρεμασο και να βαλο φοτια να καψο τον τοπό σας διατι εγο τις τριπεσας τις εξερο οχιαλο και σις κατεχετε ἀκομα θελετε κατεχη προς ελαβαμε διατονησί σας ἀπό τα περσι, οσεφετος ριαλια τρις χηλιαδες τετρακοσια σαραντα και ρεσταρετε ἀκόμα να μουδοσετε διατονεφετινο χρονο ριαλια χηλια ενιακοσια εξιντα μικο 1687 μαγίου 10.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΗΣ

Ἐν ἐπομένῳ τεύχει τῆς «Νησιωτικῆς Ἐπετηρίδος» δημοσιευθήσονται καὶ ἄλλα γράμματα ἀνήκοντα τῇ μετὰ χεῖρας μελέτῃ, ἐν ᾗ δημοσιευθήσονται καὶ πίνακες τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν λέξεων ἰταλικῶν καὶ τουρκικῶν.

## ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΦΡΑΓΚΙΚΗ ΕΚ ΝΑΞΟΥ

Ὁ Α. Βυchon ἐδημοσίευσε μικροῖς γράμμασιν ἐπιγραφὴν φραγκικὴν ἐκ Νάξου κειμένην ἀνωθεν τοῦ παραθύρου τοῦ ἀνατολικοῦ τείχους τοῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ φραγκικοῦ μοναστηρίου Φραρειοῦ καλουμένου, κειμένου μακρὰν τῆς πόλεως Νάξου ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἔχει δὲ οὕτω·

« Ἀναγέρθη διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ λαμπροτάτου αὐθέντου τῆς Νίου . . . Πισάνη ! ».

Ἄλλ' ἡ ἐπιγραφή ὀρθῶς ἀναγινωσκομένη ἔχει οὕτω·

ΙΩΠΙΖΑΝΙΑΦΕΝΤΙΣΝΙΗ

ΑΝΕΣΤΑΤΟΡΓΙΑΟΝΟΜΑΤΗ

ΕΓΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΔΗΚΟC

Ὁ Ἰωάννης Πισάνης ἄγνωστόν ποτε ἐγένετο αὐθέντης Ἰου, μόνος ὁ Κάρολος Χόπφ ἐξ ἀνακοινώσεως ἐκ Νάξου σημειοῦται « Ἰωάννης Πιζάνης αὐθέντης Νίου <sup>2</sup> ».

Π. Γ. Ζ.

1. A. Buchon Voyage dans l' Eubée, les îles Ioniennes et les Cyclades en 1841, (Paris, 1911, in 8°), p. 163.

2. Karl Hopf Veneto - byzantinische Analecten, (Wien, 1854, in 8°), S. 53—54.

## ΥΔΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕΡΙΦΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΕΝ τῶν σπουδαίων ζητημάτων, ἅτινα δεόν νά ἀπασχολήσω τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν εἶναι καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν νήσων πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν μακρὰν περίοδον ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ 1821, καθ' ἣν αἱ νῆσοι μὴ δυνάμεναι νά συντηρηθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην νά ἐνεργῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμπόριον ἀνταλλακτικόν. Πολλὰί τούτων ἔφερον ἔλαιον, αἶνον, τυρόν, κριθήν, ὄσπρια, βάμβακα, ἔρια, μέταξαν, μέλι, κηρόν, ζῶα, δέρματα, καὶ διάφορα ἄλλα φυσικὰ καὶ τεχνητὰ προϊόντα, ἡ δὲ Κέως πρὸς τούτοις βαλάνους καὶ ἡ Νάξος σμύριδα. Εἰς τινὰς δὲ τῶν νήσων αἱ γυναῖκες διὰ προχείρου τινὸς ἐγγωρίου βιομηχανίας κατεργάζοντο τὸν βάμβακα, τὴν μέταξαν καὶ τὰ ἔρια, δι' ὧν ὑφαίνον ὑφάσματα καὶ ἐπλεκον διάφορα πλεκτὰ εἶδη, ἅτινα ἀντήλλασσον δι' ἄλλων προϊόντων ἄλλων νήσων. Τὰ προϊόντα ταῦτα διεκομίζοντο ὑπὸ τῶν νησιωτῶν εἴτε δι' ἰδίων πλοίων, εἴτε δι' ἄλλων ἄλλων νήσων. Ὁ πλοίαρχος ἦτο καὶ ἔμπορος καὶ ἐκαλεῖτο σιρμαγιαλῆς, τὸ δὲ χρηματικὸν κεφάλαιον αὐτοῦ σιρμαγιαῖα καὶ τὸ πλοῖον σιρμαγιαλίδικον. Ὑπὸ τινὰς συνθήκας τὸ ἐμπόριον διεξήγετο εἰς ἀπομεμακρυσμένους λιμένας καὶ πῶς, τοῦτο βραδύτερον θ' ἀποτελέσῃ ἴδιον θέμα ἐρεύνης ἐν τῇ «Νησιωτικῇ Ἐπετηρίδι». Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ μόνον περὶ τοῦ ἐμπορίου τοῦ μ ο ὄ σ τ ο υ μεταξὺ Ὑδρας καὶ Σερίφου ὁ λόγος.

Αἱ διαπραγματεύσεις πρὸς ἀγορὰν τοῦ μ ο ὄ σ τ ο υ ὑπὸ τῶν συναλλασσομένων διεξήγοντο γραπτῶς καὶ προφορικῶς. Ἐν Σερίφῳ, συνήρχοντο ἱερεῖς καὶ προεστῶτες καὶ νοικοκύριδες καὶ ὅλος ὁ κοινὸς ραγιαῖς διὰ νά ἀποφασίσωσι περὶ τῆς τιμῆς τοῦ μ ο ὄ σ τ ο υ, ἣν ὠρίζον ἐκ τῶν προτέρων εἰς τοὺς Ὑδραίους πρὸς συζήτησιν μετὰ τῶν πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῶν Σερίφιων ἀποστελλομένων πληρεξουσίων εἰς πιστοποιή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000050996

